

NIEUWS- EN INFORMATIEBRIEF 214

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN

Gemeente Kaag en Braassem

Website: <https://adviesraadkaagenbraassem.nl>

Datum: 2 december 2021

Emailadres: info@asd-kaagenbraassem.nl

of: secretariaat@asd-kaagenbraassem.nl

Beste adviesraadleden en overige geïnteresseerden,

In zijn boek *'Je hebt het niet van mij, maar...'* schrijft Joris Luyendijk onder meer: *Mijn plan was geweest om iedere dag naar Den Haag te gaan, want ik wilde natuurlijk met so veel mogelijk mensen praten. Maar regelmatig had ik een dag of meer nodig om bij te komen en na te denken over wat ik had gehoord.*

Aan deze passage moest ik denken bij de grote hoeveelheid nieuws- en informatieberichten die bij mij binnenkomen en waaruit ik deze selectie voor u samenstel. Ik vraag niet om medelijden, want dat bijkomen lukt echt wel. Ik hoop dat u van deze nieuws- en informatiebrief, wat dus een kleine selectie is, niet hoeft bij te komen, maar er iets mee kunt!

Met vriendelijke groet,

Fried Elstgeest (elstgeest12@hotmail.com)

Rood staat voor: JEUGD

Zwart staat voor: GEESTELIJKE ZORG

Bruin staat voor: WERK en INKOMEN

Blauw staat voor: WMO

Groen staat voor: WONEN

Paars staat voor: DIVERS

- 1) Potjes en schotten in speciaal onderwijs, zijn in Tilburg open- en afgebroken
- 2) Geen last hebben van verschillende loketten of schotten in de regelgeving
- 3) Gevolgen voor gemeente van uitspraak CRvB
- 4) In Tilburg mogen bijstandsgerechtigden nu een half jaar samenwonen op proef
- 5) Nu wordt er nog te veel voor in plaats van met ouderen gedacht
- 6) Eerst vroegen ze niets en accepteerden geen hulp
- 7) Nieuwe recreatiewoningen mogen toch weer iets groter worden in Kaag en Braassem
- 8) Korten op pensioenen is vrijwel zeker niet nodig
- 9) Beslotenheid werkt op termijn altijd tegen je
- 10) Bedrijven hebben steeds meer moeite om nieuwe werknemers aan te trekken
- 11) Samenhangende toekomstvisie genaamd 'Toekomst Jeugd, de samenvatting'.
- 12) LUMC kan zijn negatieve resultaat niet meer compenseren met groei of meevallers
- 13) Berg aan adviezen hoe de arbeidsmarktproblematiek in de zorg moet worden aangepakt
- 14) In 2020 hebben meer inwoners bij gemeente aangeklopt voor Wmo-voorziening dan in 2019
- 15) ABP trekt zich terug uit beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen
- 16) Abonnementstarief voor huishulp en medische hulpmiddelen blijft kosten van Wmo opdrijven
- 17) Whitepapers binnen de overheid

- 18) Lening aan netbeheerder Alliander
- 19) Een sterke volksvertegenwoordiging is belangrijk
- 20) Afscheid burgemeester van de gemeente Kaag en Braassem
- 21) Als je het zwarte schaap bent in je team, kan dat je werkplezier grondig bederven
- 22) De casemanager dementie is echt, écht hard nodig
- 23) We wilden de senioren een mooie dag aanbieden
- 24) Bed-, bad- en broodopvang voor ongeveer twintig uitgeprocedeerde asielzoekers
- 25) Gemeentelijke samenwerking voor toezicht en handhaving binnen de kinderopvang
- 26) Rechterlijke uitspraak met 'ingrijpende gevolgen' voor de uitvoering van de bijstand
- 27) Tik op de vingers gemeenten, uitgedeeld door de rechter in hoger beroep, terecht
- 28) Steeds moeilijker om mensen te bewegen voor hulp hun eigen omgeving in te schakelen
- 29) Raad van Europa en benoemde burgemeester en cdk's
- 30) Hoeveel gemeenten houden er werkwijze op na in strijd is met de wet en de rechtspraak.
- 31) Verdeling van (onbetaalde) zorgtaken en (betaald) werk is niet gelijk verdeeld
- 32) Familie-ervaringsdeskundige van grote betekenis zijn
- 33) Er wordt hard gewerkt aan de hervormingsagenda jeugd
- 34) De afspraken voor het pgb van de zorgverzekeraar, het Zvw-rgb, lopen dit jaar af
- 35) Niet verantwoord Wlz open te stellen voor jeugdigen met psychische stoornis
- 36) Mensen vinden het steeds belangrijker om mee te denken over lokaal beleid
- 37) De VNG roept alle gemeenten op convenanten te ondertekenen
- 38) Voldoende (geschikte) woningen voor mensen met een fysieke beperking
- 39) Zorgverzekeraars: inhaalzorg zo weinig mogelijk naar de zelfstandige klinieken
- 40) Zolang niemand met de vuist op tafel slaat, blijft het pappen en nathouden
- 41) Het bracht rust, structuur, steun en ook gezellige activiteiten
- 42) Grote bezorgdheid over plannen om 170 tot 250 arbeidsmigranten een plekje te geven
- 43) Lintjes voor kinderen en jongeren die bijzonder verdienstelijk zijn
- 44) Informatiebijeenkomst over het vertraagde bouwproject De Poelen in Roelofarendsveen
- 45) Een gemeente met rond de 30.000 inwoners is eigenlijk prachtig
- 46) Via de Wet voorkeursrecht kan de gemeente een actieve rol in het grondbeleid nemen
- 47) Betreft Beantwoording Kamervragen over de verbreding van de A4

1) Potjes en schotten in speciaal onderwijs, zijn in Tilburg open- en afgebroken

Binnenlands Bestuur 21 oktober 2021

POTJES EN SCHOTTEN ZIJN OVERBOORD GEGOOID

Yolanda de Koster 19 okt 2021 Makkelijk was het niet, maar het is nu wel voor veel kinderen geregeld. Potjes en schotten tussen wetten die de zorg voor kinderen in het speciaal onderwijs belemmerden, zijn in Tilburg open- en afgebroken. Resultaat: meer rust in de klas, minder rompslomp voor de ouders, een plan voor onderwijs en zorg aan een leerling en goedkopere zorg. De resultaten van een pilot zijn voor alle gemeenten bruikbaar.

Kluif De Jeugdwet, de Wet op passend onderwijs, de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet komen allemaal om de hoek kijken bij kinderen die naar het speciaal onderwijs gaan. Ouders, scholen en gemeenten hebben er een flinke (administratieve) kluif aan om onderwijs, zorg en budget voor een kind te regelen. Daarnaast levert het in klassen veel onrust op; de ene verzorger voor het ene kind is bij wijzen van spreken het klaslokaal nog niet uit of de volgende zorgverlener komt voor een ander kind naar binnen. Het ene kind heeft extra begeleiding nodig die

niet door een leerkracht kan worden gegeven, een ander heeft persoonlijke verzorging nodig. ‘Die continue in- en uitloop leidt tot veel onrust in de klas’, weet de Tilburgse wethouder Marcelle Hendrickx (onderwijs en jeugd, D66). ‘Terwijl juist deze kinderen gebaat zijn bij rust.’

Onwenselijke situatie Hendrickx beseft de problematiek pas goed nadat de directeur van het Tilburgse Onderwijscentrum Leijpark, die een speciaal onderwijs-afdeling heeft, op een goed moment bij haar aan de bel trok. Hij legde het probleem uit en vroeg of het niet anders kon. ‘Als gemeente hebben we toen het initiatief genomen om alle betrokken partijen bij elkaar te zetten.’ Het ging daarbij om zowel de school, de ouders, het zorgkantoor, jeugdhulpaanbieders en de gemeente. Vanuit de school en de gemeente werd een projectleider aangesteld met de opdracht een einde te maken aan deze onwenselijke situatie.

Wiel uitgevonden Makkelijk ging het niet, weet Hendrickx. ‘Iedereen voelde zich opgesloten in de eigen wetgeving. We hebben toen gezegd dat we meer ruimte moeten pakken dan de bestaande wet- en regelgeving nu biedt.’ Pas na drie jaar kon een pilot van start gaan. ‘Dat is niet erg, want we hebben nu het wiel uitgevonden. Andere gemeenten kunnen van onze ervaringen profiteren.’ De ministeries van onderwijs en VWS volgen de pilot in Tilburg met grote belangstelling.

Centrale inkoop De oplossing zoals die de afgelopen periode in Tilburg beproefd is, komt erop neer dat er een centraal inkoopproces is geregeld door de gemeente en het zorgkantoor. Ouders en scholen hebben naar het inkopen en regelen van de benodigde zorg voor het kind min of meer geen omkijken meer. Voorheen – en dat is staande praktijk in de rest van Nederland – moest de school voor elk kind apart onderhandelen met de gemeente en het zorgkantoor of de ouders (als zij persoonsgebonden budget (pgb) voor hun kind hebben). In Tilburg hoeft voor de kinderen in het Speciaal Onderwijs op Onderwijscentrum Leijpark geen aparte beschikkingen meer te worden afgegeven. Gemeenten Hart van Brabant en zorgkantoor VGZ hebben de benodigde zorgmiddelen in één pot gestort. Van daaruit wordt zorg en ondersteuning centraal ingekocht.

Meer betrokkenheid Die zorg en ondersteuning wordt efficiënter ingezet, waardoor er minder zorgverleners in en uit de klas hoeven te lopen. Ze helpen verschillende kinderen in een klas. ‘Daardoor zijn ze ook meer een onderdeel geworden van het onderwijsteam, wat door beide partijen als prettig wordt ervaren. Er is meer betrokkenheid en de afstemming gaat beter’, hoort Hendrickx terug. ‘Er is veel meer structuur en duidelijkheid en de zorg voor het kind wordt veel integraler opgepakt.’

Uitgebreid De pilot is in 2019 en 2020 uitgevoerd op het Onderwijscentrum Leijpark. ‘We zijn heel klein begonnen met zeventien kinderen.’ Inmiddels is het aantal leerlingen uitgebreid. Vanaf komend schooljaar wordt de zogeheten beschikkingsvrije zorg in onderwijstijd geregeld voor de hele speciaal onderwijs-afdeling van Onderwijscentrum Leijpark en in twee klassen op De Bodde, een andere school voor speciaal onderwijs in Tilburg.

Hard gebuffeld ‘Ik geloof hier heel erg in’, stelt Hendrickx. Op weg naar en tijdens de pilot zag ze heel veel bevlogenheid. ‘We hebben hier hard op gebuffeld.’ De wethouder lijkt niet minder bevlogen: ‘De schotten tussen de wetten moeten er echt uit. Elk kind heeft recht op een onderwijsomgeving. Omdat het regelen van zorg, ook op het speciaal onderwijs, vaak zo moeilijk is, gaan kinderen naar vaak naar een medisch dagverblijf. We gunnen kinderen het echt om naar school te kunnen.’ Andere gemeenten kunnen gebruik maken van de ervaringen van Tilburg. De Tilburgse opzet is reproduceerbaar voor andere scholen. Hendrickx: ‘Maatwerk blijft echter belangrijk. Het is geen one size fits all.’

2) Geen last hebben van verschillende loketten of schotten in de regelgeving

Google melding Wmo: Gemeente Tilburg 21 oktober 2021

Aanbesteding jeugdhulp Regio Hart van Brabant gepubliceerd

20 oktober 2021 De aanbesteding jeugdhulp in Regio Hart van Brabant start vandaag, 20 oktober. De aanbestedingsdocumenten zijn geplaatst op Tendered, het aanbestedingssysteem van de Nederlandse overheid.

De gemeenten in Hart van Brabant willen goede zorg en ondersteuning, die toegankelijk is voor wie die zorg nodig heeft en die betaalbaar is voor de gemeenten. Veel inwoners maken gebruik van meerdere voorzieningen. Zij moeten geen last hebben van verschillende loketten of schotten in de regelgeving. Daarom gaan de gemeenten op een andere manier zorg inkopen, zodat er een samenhangend en toegankelijk aanbod ontstaat dat betaalbaar is.

Uitgangspunten De gemeenten hebben voor de nieuwe inkoop een aantal uitgangspunten benoemd:

- Meer en beter normaliseren
- Verbeteren van lokale samenhang
- Werk, participatie en opleiding is de beste hulp
- Eenvoudiger en selectiever systeem
- Naar een meer gesloten financiering
- Misbruik voorkomen

Meer informatie over de inkoop social domein 2022 staat op de website van de Regio Hart van Brabant.

- [Bezoek de website van de Regio Hart van Brabant](https://www.regio-hartvanbrabant.nl/programmas/mens-en-samenleving/inkoop-social-domein-2022) (Fried: zie: <https://www.regio-hartvanbrabant.nl/programmas/mens-en-samenleving/inkoop-social-domein-2022>)

Planning De aanbesteding start met een selectiefase. Er worden aanbieders geselecteerd met wie we het gesprek over het uitvoeren van de opdracht voor jeugdhulp gaan voeren. Daarna komt de dialoofase. Dan gaan we met de geselecteerde aanbieders in gesprek over de inhoudelijke, financiële en contractuele afspraken die we moeten maken voor zowel de korte als de lange termijn. Ten slotte komt de gunningsfase.

De planning van de aanbesteding jeugdhulp is als volgt:

- oktober - december 2021 selectiefase
- januari - april 2022 dialoofase
- april – juli 2022 gunningsfase

Voor welke gemeenten De gezamenlijke inkoop jeugdhulp is voor Alphen Chaam, Baarle Nassau, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk. Om tot een samenhangend aanbod te komen, wordt de komende maanden ook Wmo begeleiding, Wmo beschermd wonen en dagbesteding en participatie opnieuw ingekocht.

Meer informatie

Alle inhoudelijke informatie over de aanbesteding jeugdhulp staat op de website Tendered.

- [Bezoek de website van Tendered](https://www.tendered.nl/tendered-tap/aankondigingen/241556) (Fried: zie: <https://www.tendered.nl/tendered-tap/aankondigingen/241556>)

3) Gevolgen voor gemeente van uitspraak CRvB

Schulinck 21 oktober 2021

Uitspraak CRvB met ingrijpende gevolgen voor gemeenten

20 oktober 2021 De Centrale Raad van Beroep heeft in een uitspraak van 24 augustus bepaald dat bij een uitkeringsgerechtigde die bijstand ontvangt, en die daarnaast inkomsten heeft, eerst moet worden gekeken hoe hoog dat inkomen wordt na aftrek van een genoten inkomensvrijlating.

Als het resultaat van die berekening lager uitvalt dan de toepasselijke bijstandsnorm, blijft een recht op, aanvullende, bijstand bestaan.

Gevolgen uitspraak voor gemeenten Dit standpunt van de CRvB heeft ingrijpende gevolgen voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Zo zullen ICT-systemen en beschikkingen moeten worden aangepast, zullen uitvoerings- en bijstandslasten voor gemeenten stijgen en zullen uitkeringsgerechtigden die (deeltijd)werk krijgen, langer bijstandsafhankelijk zijn, met alle daaraan verbonden verplichtingen.

Overleg met ministerie Met het ministerie van SZW wordt inmiddels overleg gevoerd over de gevolgen van deze uitspraak voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk en de vraag hoe bestaande wetgeving en wetgevingsgeschiedenis tot deze interpretatie en uitleg door de CRvB heeft kunnen leiden.

Bron: VNG (Fried: zie: <https://vng.nl/nieuws/uitspraak-crvb-met-ingrijpende-gevolgen-voor-gemeenten>)

4) In Tilburg mogen bijstandsgerechtigden nu een half jaar samenwonen op proef

Schulinck 21 oktober 2021

Samenwonen op proef mogelijk voor Tilburgse inwoners in bijstand

19 oktober 2021 In Tilburg mogen bijstandsgerechtigden nu een half jaar samenwonen op proef, zonder dat het invloed heeft op hun uitkering, meldt Trouw.

Wie in de bijstand zit en gaat samenwonen met iemand met een eigen inkomen (of spaargeld) raakt zijn uitkering kwijt en wordt zo volledig financieel afhankelijk van zijn of haar nieuwe huisgenoot.

“Veel inwoners in de bijstand durven daarom niet te gaan samenwonen, uit angst voor wat dat doet met hun financiële situatie”, zegt de Tilburgse wethouder arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid Esmah Lahlah.

Daarom start de gemeente met een nieuwe pilot: samenwonen op proef. Daardoor kunnen bijstandsgerechtigden het samenwonen een half jaar proberen, zonder dat het invloed heeft op hun uitkering. Het experiment duurt een jaar. Tilburg is voor zover bekend de eerste gemeente die zo’n proef uitvoert, meldt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Bron: ANP

5) Nu wordt er nog te veel voor in plaats van met ouderen gedacht

Qruux nieuwsbrief 21 oktober 2021

Hoogleraar Tineke Abma wil perspectief ouderen laten meetellen in zorg

15 okt '21 Er valt nog veel te verbeteren aan de bijdrage aan en deelname van ouderen in de zorg en de samenleving. “Nu wordt er nog te veel voor in plaats van met ouderen gedacht”, constateert hoogleraar Ouderenparticipatie Tineke Abma.

Tineke Abma is directeur van Leyden Academy on Vitality and Ageing en sinds 1 juli als hoogleraar verbonden aan het LUMC. Ze kan het belang van ouderenparticipatie niet genoeg benadrukken.

“Studies wijzen uit dat participatie zingeving en vitaliteit stimuleert en verbinding met de samenleving vergroot.”

Klassieke beeldvorming Dat kan volgens Abma door ruimte te maken voor de stem en het perspectief van ouderen. Daar wordt nu niet altijd naar geluisterd. Zo sprak de hoogleraar een vrouw van in de 80 die nog graag vrijwilligerswerk wilde doen, maar bij wie dat door haar omgeving werd

afgeraden omdat het te belastend zou zijn. “Terwijl het ouderen juist veel vreugde en zelfvertrouwen kan geven.” Volgens Abma is het een typisch voorbeeld van dat er *voor* in plaats van *met* ouderen wordt gedacht. “Zij worden vaak als een kwetsbare en hulpbehoevende risicogroep gezien. Die klassieke beeldvorming is door de covid-pandemie des te meer versterkt.”

Niet invullen, maar vragen Het onderzoek van Abma focust zich op de participatie van ouderen in de zorg en samenleving, bij organisaties en in wetenschappelijk onderzoek. “In de zijn verpleeghuizen steeds meer bezig met persoonsgerichte zorg. Er wordt dan met de bewoner, familie en professional gekeken wat voor die persoon belangrijk was en is, en hoe dat nog kan worden gerealiseerd.”

Toch wijst de praktijk uit dat professionals zich nog vaak laten leiden door algemene standaarden en focussen op de cliënt als een medisch probleem. Participatie in de zorg is dan ook een grote uitdaging, meent Abma. “Hoofdzakelijk omdat er meerdere perspectieven bij elkaar komen en betrokkenen uiteenlopende opvattingen kunnen hebben over wat goede zorg is. De vraag is dan: wie bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt?”

De focus ligt op zorgen voor Aandachtig luisteren naar de behoeften van de ouderen met een zorgvraag. Het klinkt simpel, wat maakt het zo ingewikkeld? “Tijdens opleidingen ligt de focus te sterk op het zorgen voor ouderen en het varen op de deskundigheid van de zorgverlener”, constateert Abma. Het leidt volgens haar tot het invullen van de zorgvraag in plaats van vragen naar de wensen en behoeften van kwetsbare ouderen. “Stel vragen als: wie is de ander, wat heeft deze persoon nodig? Is dit mijn plan of komt dit voort uit de zorgvrager zelf? Het loslaten van eigen kaders en interpretaties en werken op basis van gelijkwaardigheid is een grote omslag in het denken en doen. Het democratiseert de zorg.”

Om persoonsgerichte zorg onderdeel te maken van zorgorganisaties, dienen toekomstige zorgverleners daarin volgens Abma opgeleid te worden.

Participatief onderzoek Samen met haar team wil de hoogleraar het onderzoek naar participatie in verpleeghuizen uitbreiden. Abma vindt het daarbij belangrijk dat er niet alleen onderzoek naar ouderen wordt gedaan, maar juist ook met ouderen. Zo bestaat het onderzoeksteam, dat de impact van kunstactiviteiten op de gezondheid en het welbevinden van ouderen bestudeert, naast onderzoekers en kunstenaars ook uit ouderen die erop toezien dat hun perspectief centraal staat.

Observatievermogen trainen Waar Abma's onderzoek zich deels richt op vitale ouderen, is er ook een groep die zich om verschillende redenen verbaal minder goed kan uitdrukken. Bijvoorbeeld mensen met dementie of afasie. Door gebruik te maken van creatieve onderzoeksmethodes wordt de ‘stem’ van deze groep wel gehoord. “Bij patiëntenparticipatie gaat men er automatisch van uit dat mensen sprekende objecten zijn. Maar niet alle ouderen kunnen dat meer.” Daardoor dreigen zorgverleners het perspectief van deze groep te missen. Luisteren naar deze patiëntengroep vereist verfijnde waarnemingsvaardigheden, vertelt Abma. “Dat vraagt een virtuositeit van zorgverleners die het vak tegelijkertijd een enorme boost kan geven.” In Den Haag is daarom de minor *The Art Of Caring* van start gegaan. Daarin staat het trainen van het observatievermogen van zorgprofessionals centraal, zodat zij beter tussen de regels door leren lezen.

School for Participation Abma hoopt haar participatieve onderzoeksbenadering onder andere onderzoekers te stimuleren. Hiervoor heeft zij de *School for Participation* opgezet en een handboek geschreven met een groep internationale onderzoekers uit de International Collaboration for Participatory Health Research. “We bieden PhD-studenten cursussen over het verrichten van onderzoek met mensen. Daarvoor maken we gebruik van ervaringen en inzichten die wereldwijd zijn opgedaan en bouwen we voort op de tradities van *community research* in onder meer Zuid-Amerika en *action research* in Scandinavische landen.”

Inbreng en ervaringsdeskundigheid versterken In deze lijn heeft Abma samen met hoogleraar Medische Besliskunde Anne Stiggelbout een groep bestaande uit patiënten,

verpleegkundigen en artsen uit het LUMC bijeengebracht om de inbreng en ervaringsdeskundigheid te versterken en de zorg te verbeteren. "Belangrijke vraag is steeds weer: wie bereiken wij wel en wie niet, en wat zegt dat over de wijze waarop wij participatie organiseren?"

Auteur: Laura Van Elst

6) Eerst vroegen ze niets en accepteerden geen hulp

Eigen Kracht Centrale 22 oktober 2021

Podcast jeugdhulp over familiegroepsplan

Onlangs nodigde Mascha Struijk mij uit voor haar podcast 'Professional vanuit je hart'. We hadden een boeiend gesprek over onder andere het groter maken van de kring. Ik luister regelmatig naar de inspirerende podcasts van Mascha. Eén van haar podcasts ging over Johnny, die in zijn leven te maken krijgt met veel hulpverleners en Mascha vertelt dit in die podcast stap voor stap. Bij iedere stap dacht ik: "Waarom vraagt deze hulpverlener niet naar de mensen die belangrijk zijn voor Johnny?" Daar praatten Mascha en ik nu over door. En ik dacht daarbij aan een andere jongen, die ook te maken had met veel hulpverleners.

Geen hulp Deze jongen was zeven toen één van de vele hulpverleners, van het buurtteam, wel het gesprek aanging over zijn brede netwerk. Er waren al een paar jaar zorgen over hem en zijn drie zussen. De medewerker van het buurtteam zei: "Ik krijg nauwelijks contact met de ouders, ook omdat ze de taal niet goed spreken." Wij hebben een Eigen Kracht-coördinator gezocht die Twi spreekt, de taal van deze Ghanese familie. De Eigen Kracht-coördinator: "De ouders wilden geen hulp, omdat ze dachten dat hulpverleners de kinderen uit huis halen en alles overnemen. Ik heb hen uitgelegd dat dit niet aan de orde was en dat ze zelf een plan mochten maken en dat de hulpverleners zouden steunen. Het bleek dat er al veel hulpverleners waren geweest, maar dat niemand echt verder kwam, omdat ze nooit hulp wilden accepteren."

Enthousiast buurtteam "Er was veel aan de hand, ook in de bredere familie," vervolgt de coördinator. "Maar iedereen wilde komen, vooral voor de kinderen. De planbijeenkomst startte met een gebed. Daarna hebben de professionals hun zorgen gedeeld en verteld wat zij konden bieden. Vervolgens hebben wij de ruimte verlaten en hebben zij een plan gemaakt. Ze riepen ons terug toen het plan klaar was. Ik loop het dan door om te kijken of het nog concreter gemaakt kan worden. Ik ga niet in op de inhoud, want dat is niet mijn rol. Ik weet nog dat ik dacht: 'De familie pakt wel dingen op, maar het zijn wel veel vragen aan de professionals.' Maar de medewerker van het buurtteam reageerde heel enthousiast. Ze zei: 'Wat fijn, de hulpvragen zijn duidelijk geworden. Eerst vroegen ze niets en accepteerden geen hulp. Nu weet ik wat ze willen, er is een plan. Hiermee kan ik eindelijk aan de slag, samen met de kring.'"

Werkwijze planbijeenkomsten en trainingen *Eigen Kracht-conferenties kunnen als altijd worden aangevraagd voor personen of gezinnen die een plan nodig hebben en voor wie verbinding met het netwerk van groot belang is. Planbijeenkomsten vinden fysiek plaats met inachtneming van de geldende coronamaatregelen of worden online georganiseerd. We gaan steeds uit van maatwerk in overleg met alle betrokkenen.*

Er vinden ook weer trainingen plaats op locatie, ook hier met inachtneming van de geldende coronamaatregelen. Een deel van onze trainingen (SKJ-gecertificeerd) is ook geschikt als online training en kan aangepast georganiseerd worden. Hier vindt u informatie over de trainingen. Voor vragen of aanvragen kunt u bellen met 085 - 049 85 64.

Een sterk verhaal op vrijdag *Voor mij is vrijdag altijd een dag om even stil te staan bij de verhalen uit de dagelijkse praktijk van mijn collega's en mij. Bijzondere verhalen, omdat uitzichtloze situaties soms 180 graden draaien. Sterke verhalen, omdat ze de kracht tonen van mensen die hun*

*vragen durven delen met de mensen om hen heen en zo met vereende kracht tot oplossingen komen.
Ze zijn het delen waard.
Ik wens u en de uwen een goede gezondheid en veel verbinding.
Hedda van Lieshout*

7) Nieuwe recreatiewoningen mogen toch weer iets groter worden in Kaag en Braassem

Leidsch Dagblad 22 oktober 2021

Nieuwe recreatiewoningen mogen weer iets groter worden in Kaag en Braassem door veranda-truc

Paul van der Kooij 21 oktober 2021 KAAG EN BRAASSEM **Nieuwe recreatiewoningen mogen toch weer iets groter worden in Kaag en Braassem.**

Sinds februari dit jaar is het maximum op zestig vierkante gesteld, inclusief een buitenruimte zoals een veranda. Maar volgens B en W leert het behandelen van de bouwaanvragen dat dat 'veelal een spanningsveld oplevert tussen wat toegestaan is en wat redelijkerwijs in het kader van recreatief comfort minimaal gewenst is'. Oftewel: aanvragers vinden het toegestane aantal vierkante meters te krap voor een recreatiewoning.

Vandaar dat burgemeester en wethouders hebben besloten om buitenruimtes als een veranda niet langer mee te rekenen in het maximaal toegestane vloeroppervlak. De meters die dergelijke buitenruimtes tellen gaan dus niet langer af van de zestig toegestane vierkante meters, maar mogen erbij worden opgeteld. Voorwaarde is wel dat de buitenruimte maximaal één dichte zijde telt en dus ook echt als buiten voelt.

8) Korten op pensioenen is vrijwel zeker niet nodig

Algemeen Dagblad 22 oktober 2021

Alles wordt duurder, en dus klinkt de roep om hoger pensioen steeds luider Je kunt er de klok op gelijkzetten: zodra de bladeren vallen, barst ook de jaarlijkse pensioendiscussie los. Al gaat het nu niet om kortingen, maar om indexatie.

Laurens Kok, Peet Vogels 22-10-21 De financiële positie van de pensioenfondsen is de afgelopen maanden flink verbeterd. De vijf grootste pensioenfondsen, goed voor ruim tien miljoen pensioenen, zijn inmiddels allemaal uit de gevarezone. Korten op de pensioenen, waarvoor lang gevreesd werd, is daarom vrijwel zeker niet nodig.

Zelfs als de beurzen wereldwijd instorten en de rente weer onder 0 daalt, is de kans op korting voor 2022 vrijwel nihil. Dat tot grote opluchting van de pensioenbestuurders, want lang zag het er niet goed uit.

Nu het gevaar is geweken komt direct de volgende discussie om de hoek kijken: wanneer worden de pensioenen nu eindelijk eens verhoogd? Daarbij gaat het om de zogenoemde indexatie. Zeker met de huidige aantrekkende inflatie holt de koopkracht van gepensioneerden achteruit. De belangenbehartigers van de gepensioneerden eisen daarom nu al dat de koopkracht van gepensioneerden op peil moet blijven.

Meer tijd nodig Ook vanuit de politiek wordt de druk opgevoerd. Er is weliswaar een stelselwijziging in de maak waardoor indexatie sneller mogelijk wordt. Maar die operatie loopt

vertraging op. Pas in 2022 worden de pensioenwetsvoorstellen naar de Tweede Kamer gestuurd. Volgens het kabinet is de zaak juridisch zo ingewikkeld dat ambtenaren meer tijd nodig hebben. Gevolg hiervan is dat de huidige strenge regels nog een jaar langer zullen blijven gelden, waardoor verhoging van de pensioenen voor veel deelnemers er komend jaar niet inzit.

De boodschap van het kabinet is: over anderhalf jaar kan indexatie misschien wel.

Dat is echt te lang. Geef nou een soort voorproefje

Gijs van Dijk, PvdA

PvdA-Kamerlid Gijs van Dijk vindt het niet kunnen dat vertraging op het ministerie van Sociale Zaken mensen op die manier in de portemonnee raakt. Hij is bang dat het draagvlak voor het zwaarbevochten pensioenakkoord wegebt als de belangrijkste belofte van het nieuwe stelsel - eindelijk weer uitzicht op indexatie - op zich laat wachten. Van Dijk: „De boodschap van het kabinet is: over anderhalf jaar kan indexatie misschien wel. Dat is echt te lang. Geef nou een soort voorproefje, dat helpt de stemming in het land.”

Het signaal van de PvdA kan het kabinet moeilijk negeren: die partij is samen met GroenLinks cruciaal om het nieuwe pensioenstelsel in de Eerste Kamer over de eindstreep te kunnen trekken.

Luister ook naar onze podcast Geld Dichtbij:

Staatssecretaris Dennis Wiersma, die minister Wouter Koolmees op Sociale Zaken momenteel vervangt, probeerde de PvdA nog tegemoet te komen met de toezegging dat als alle wetten door het parlement zijn, de pensioenen met terugwerkende kracht verhoogd zouden kunnen worden.

Inhaalindexatie dus. Maar daar ziet Van Dijk niets in. Hij noemt het een ‘typisch Haagse’ gedachte: „Zo van, ‘nog heel even wachten mensen, het komt eraan’. Dat wordt niet meer vertrouwd.”

Wijzigingsvoorstel Als Wiersma niet bijdraait, dan dreigt de PvdA bij de komende begrotingsbehandeling het kabinet met een wijzigingsvoorstel haar kant op te dwingen. Van Dijk hoopt echter dat het niet zover hoeft te komen. Hij wijst erop dat de PvdA als aankomende oppositiepartij ‘vol in de wind’ komt te staan vanwege de steun voor een nieuw stelsel. „Indexatie is altijd een van onze grootste eisen geweest om dit akkoord te kunnen steunen. Het wordt voor ons wel heel ingewikkeld om geloofwaardig te blijven als die voorwaarde uit het zicht raakt. Het kabinet moet gewoon zijn afspraken nakomen.”

De pensioensector volgt de politieke discussie met veel belangstelling. Ze snappen de roep om indexatie, zeker nu de pensioenpotten beter gevuld zijn dan ooit. „De pot met geld is verder gegroeid, maar we mogen weer niks uitdelen”, vat de woordvoerder van pensioenfonds PFZW het gevoel samen. „Dat is de makke van het huidige systeem.”

Ook al zouden de fondsen willen, verhoging van de pensioenen is niet toegestaan. „Volgens de huidige regels mag dat pas bij een dekkingsgraad van 110”, aldus de woordvoerder van het ambtenarenpensioenfonds. Een dekkingsgraad van 110 betekent dat er voor elke euro aan huidige en toekomstige pensioenen een euro en tien cent in kas moet zitten.

En daar zitten vier van de vijf grootste fondsen nog lang niet aan. Alleen Bpf Bouw, het pensioenfonds voor de bouwsector, zit daar met 115 ruim boven. Dat fonds kan de pensioenen wel verhogen en doet dat ook.

De overige fondsen willen hun vingers nog niet branden aan de discussie of de pensioenen verhoogd moeten worden. Ze zijn blij dat de kortingen van tafel zijn. Pas volgend jaar zal blijken of hun dekkingsgraden al hoog genoeg zijn om een hoger pensioen uit te kunnen keren. Mits de politiek dat toestaat tenminste.

9) Beslotenheid werkt op termijn altijd tegen je

E-mail Henk van Tol 22 oktober 2021

L.S., Maandag 25 oktober houdt de raad van Kaag en Braassem een besloten C&K bijeenkomst met als onderwerp: **Kostendragers IKC Oude Wetering/**

Roelofarendsveen.

Zie de memo op de gemeentesite. Hiertoe heeft het bureau Imoss een notitie Fase 2 op gesteld, die door een dienstvaardige ambtenaar op de site is geplaatst.

Ik heb er met interesse kennis van genomen en onmiddellijk veilig gesteld. Waarom? Op het stuk stond het stempel vertrouwelijk. Maar voor wie? Ik ben geen raadslid.

Ik ben ook geen journalist. Een dag later was de notitie verwijderd. Ik ben als oud-raadslid nog wel zo loyaal dit stuk niet meteen te openbaren. Maar om er nu als enige burger kennis van te dragen getuigt niet van inclusiviteit.

De raad neemt met enige kan de term "transparantie" in de mond. Ook deze raad wordt regelmatig "in comité generaal" bijeen geroepen om gemeentelijke zaken te bespreken, het "voorbakproces". In dit geval zou het de raad sieren genoemd stuk in openbaarheid te bespreken en niet aan de leiband van het college te acteren. Het gaat niet om definitieve opdrachten, maar om richtinggevende aanwijzingen. Beslotenheid werkt op termijn altijd tegen je. Hoe lang ik mij kan bedwingen is niet te voorspellen.
Henk van Tol.

10) Bedrijven hebben steeds meer moeite om nieuwe werknemers aan te trekken

Algemeen Dagblad 25 oktober 2021

Personeelstekort stijgt: ‘Werkzoekende heeft ongekende mogelijkheden’

Nederlandse bedrijven hebben door het groeiende personeelstekort steeds meer moeite om nieuwe werknemers aan te trekken. Ze doen echter ook niet genoeg om voor hun huidige personeel aantrekkelijk te blijven, waarschuwt CNV. Gevaarlijk, want werknemers die ontevreden zijn, worden met open armen ontvangen door de concurrentie.

Priscilla van Agteren en Sanne Wolters 25-10-21 Van de ongeveer 1800 ondervraagden in het CNV-onderzoek zegt 78 procent dat hun werkgever moeite heeft nieuw personeel te vinden. Tegelijkertijd zegt 65 procent dat de werkgever geen maatregelen treft om werknemers voor de organisatie te behouden. Niet slim van de werkgever, zegt CNV-voorzitter Piet Fortuin. „Bedrijven steken veel tijd en energie in de werving van nieuwe mensen, maar raken ze zo weer via de achterdeur kwijt.”

Lees ook:

- Zo lukte het hen een topfunctie te krijgen: ‘Geen enkel bedrijf is op zoek naar iemand die alles kan’

(Fried: zie: <https://www.ad.nl/werk/zo-lukte-het-hen-een-topfunctie-te-krijgen-geen-enkel-bedrijf-is-op-zoek-naar-iemand-die-alles-kan~a4e06c58/>)

- Werkgevers radeloos door personeelsgebrek: ‘Ze lopen zelfs bouwput in om mijn jongens werk aan te bieden’ (Fried: zie: <https://www.ad.nl/werk/werkgevers-radeloos-door-personeelsgebrek-ze-lopen-zelfs-bouwput-in-om-mijn-jongens-werk-aan-te-bieden~a6af4da7/>)

Bedrijven zouden er volgens Fortuin goed aan doen hun waardering te laten blijken aan hun huidige personeel. „Dat kan op meerdere manieren: bonussen, structureel meer loon, het aanbieden van opleidingen.”

Salaris is meestal pas een dealbreaker voor werknemers als de basisvoorwaarden niet goed zijn en mensen zich niet gewaardeerd voelen

Diana van Asten, hr-expert

Betere arbeidsvoorwaarden Ook Diana van Asten, expert op het gebied van hr, recruitment en verzuim, ziet meer waardering als dé manier om werknemers binnen boord te houden. „Salaris is meestal pas een *dealbreaker* voor werknemers als de basisvoorwaarden niet goed zijn en mensen zich niet gewaardeerd voelen.”

Om aantrekkelijk te blijven als werkgever, moet je uitstralen dat je goed bent voor je personeel, zegt Van Asten. Wil je je daarin onderscheiden, dan is het raadzaam om te kijken wat je concurrenten doen. „Misschien kun je die voorwaarden dan ook gaan aanbieden. Of wie weet doe je het al anders dan de anderen, dan kun je daarop inzetten om mensen aan te trekken.”

Want wie geen extraatjes biedt, kan het nu verliezen van concurrerende organisaties. Fortuin: „In alle tekortsectoren - zoals de horeca en de techniek - zie je dat bedrijven personeel weg proberen te kapen door net iets meer loon te bieden of betere arbeidsvoorwaarden. Dit is dus het moment om te onderhandelen.”

Paar euro extra per uur Voor mensen die al in dienst zijn bij een bedrijf wordt de verleiding steeds groter om over te stappen. In het onderzoek zegt 68 procent van de ondervraagden te overwegen hun heil te zoeken bij een andere werkgever. Fortuin: „Als een ander bedrijf je een uurtarief van een paar euro extra biedt, dan telt dat toch bij elkaar op.”

Maar werknemers staren zich niet blind op het salaris, weet Fortuin. „Voor de jonge werkenden vinden meer zaken belangrijk dan alleen het loon. Ze willen graag de regie houden over wanneer en hoeveel ze werken - dus flexibele werkuren.” Ook zijn jonge werkzoekenden geïnteresseerd in de lange termijn. „Ze willen niet hun hele carrière op een niveau blijven hangen en kijken naar de ontwikkelingsmogelijkheden die ze hebben bij een bepaalde functie.”

Voor de jonge werkenden vinden meer zaken belangrijk dan alleen het loon

Piet Fortuin, CNV-voorzitter

Van Asten ziet dat werkgevers bijna geen ruimte bieden voor onderhandeling. „Vaak is het: dit is de functieomschrijving en daar moet je het mee doen. Werk is nog te weinig ingericht op talent.” En dan loop je het risico dat werknemers weglopen, zeker op een oververhitte arbeidsmarkt. „Als je medewerkers iets doen wat ze echt leuk vinden en waar hun talenten liggen, dan stijgt de productiviteit, willen ze graag blijven en daalt ook nog eens het verzuim.”

Onderhandelen over je arbeidsvoorwaarden? Vijf tips van hr-expert Diana van Asten:

- 1. Je kunt niet overal over onderhandelen.** Een salaris ligt vaak vast. Over een opleiding, auto van de zaak of meer vrije dagen valt meestal makkelijker te praten. Is een hoger salaris wel een mogelijkheid? Kijk dan wat je bij een andere werkgever zou kunnen verdienen en leg dit voor.
- 2. Bereid het gesprek goed voor.** Leg met heldere argumenten uit waarom een andere invulling van je functie of een opleiding goed is voor jou en voor je werkgever.
- 3. Speel geen spelletje met je werkgever.** Ga niet pas onderhandelen als je al een ander aanbod hebt. Het is niet eerlijk om je baas onder druk te zetten door te zeggen dat je alleen blijft als hij hetzelfde kan bieden.
- 4. Het gras is niet altijd groener aan de overkant.** Soms lijkt het bij de concurrent beter, maar misschien kun je door het gesprek aan te gaan toch nog een hoop voor elkaar krijgen bij je huidige werkgever. Ga je toch weg? Geef dan altijd aan wat je reden is, dan kan je ex-werkgever daar iets aan veranderen.
- 5. Durf weg te gaan.** Als een vrije dag, hybride werken of een opleiding echt belangrijk voor je is en je werkgever kan niets voor je betekenen, dan is het misschien toch beter om naar een bedrijf te gaan dat zoiets wel kan bieden.

11) Samenhangende toekomstvisie genaamd 'Toekomst Jeugd, de samenvatting'.

Zorg+Welzijn 25 oktober 2021

Experts willen hervorming jeugdzorg en landelijke kwaliteitseisen

Hulpverleners in de jeugdzorg moeten 'stevige poortwachters' worden, plus er moet een professionele leercultuur ontwikkeld worden met een sectorbreed onderwijsprogramma, aldus een rapport van experts in de jeugdzorg. Een overzichtelijke rolverdeling moet de samenwerking verbeteren.

Een team van hulpverleners, ervaringsdeskundigen, toezichthouders en inhoudelijk experts in de jeugdzorg hebben een samenhangende toekomstvisie opgesteld, genaamd 'Toekomst Jeugd, de samenvatting'. Hierin zetten zij uiteen hoe de jeugdzorg moet hervormen en terug kan naar de essentie: wat hebben gezin en kinderen echt nodig?

Het rapport is geschreven om een bijdrage te leveren aan de hervorming van de Jeugdzorg, waar het ministerie van VWS momenteel aan werkt. De inhoud sluit aan bij vijf eerdere nota's die over de jeugdzorg zijn geschreven, onder meer door de Sociaal Economische Raad, FNV, IGJ en de Kinder- en Nationale Ombudsman.

Kwaliteitseisen De betrokkenen pleiten voor landelijke kwaliteitseisen in de jeugdzorg. 'In dit kader kunnen we de brede domeinoverstijgende zorgstandaarden opnemen die al door hulpverleners gemaakt zijn, samen met vertegenwoordigers van kinderen, jongeren en gezinnen.' Er is dringend behoefte aan het expliciteren van de gewenste kwaliteit, aldus het rapport, die moet gericht zijn op waarden gebaseerde toetsbaarheid en overdraagbaarheid. 'Daarbij moeten de bureaucratische kaders vermeden worden en moet worden gerealiseerd dat zo'n kwaliteitskader in een divers veld ontwikkel- en leertijd en voortdurende aanpassing behoeft.'

De kwaliteitseisen zullen niet alleen beschrijven wat wel en niet essentiële jeugdzorg is, maar ook kritisch uiteenzetten wat zinnige en onzinnige jeugdhulp is. Zo moeten de eisen ook helderheid scheppen in wie wat doet, zodat er een einde komt aan de rolverwarring in de jeugdzorg, aldus het rapport. De kwaliteitseisen moeten door gemeenten gebruikt worden bij de inkoop van zorg, zo moet voorkomen worden dat hulp op basis van prijs wordt geselecteerd.

Poortwachters Professionals moeten daarnaast 'stevige poortwachters' worden, de positie en het mandaat van de jeugdhulpprofessional moet helder geformuleerd worden. 'Het is noodzakelijk dat de jeugdhulp zelf de reikwijdte van de jeugdhulp inperkt en zich ontdoet van onzinnige zorg.' De professionals moeten meer kostenbewustzijn ontwikkelen en kennis hebben van wat wel en niet zinnige jeugdhulp is. Ook moeten zij de kwaliteit ontwikkelen om hulpvragers gerust te stellen.

Zeggenschap Het rapport gaat ook in op een onderwerp dat al herhaaldelijk is aangestipt als het gaat over de jeugdzorg: het zeggenschap van de ouders, kinderen en jongeren. Er moet samen met kind of ouders worden bepaald hoe er wordt behandeld en ondersteund. 'Het is deze inhoudelijke verhouding waar het ons primair om gaat', schrijven de betrokken experts. 'Jeugdhulp krijgt gestalte in de relatie tussen de kinderen, jongeren en gezinnen en hun formele en informele hulpverleners. Logisch dus dat we hier ervoor pleiten dat zij bepalend moeten zijn in de jeugdhulp. Die positie is nu nog niet krachtig genoeg.'

Aan de poort Interventies moeten worden afgestemd op de wensen en voorkeuren van de kinderen, jongeren en gezinnen. Om sneller tot passende hulp te komen, moet de triage bij het eerste contact verbeterd worden met deskundigheid aan de poort. 'Het vermogen van de intaker(s) om de problemen vanuit biologisch, psychologisch en sociaal perspectief te kunnen doorzien. Zo kunnen we voorkomen dat lichte problemen bij kinderen en jeugdigen los van de gezins- en sociale context ten onrechte worden gemedicaliseerd, en dat zware problematiek ten onrechte niet wordt gemedicaliseerd', zo schrijven de experts.

Rust en regelmaat Na jaren van transformatie en organisatorische onrust is er behoefte aan rust, reinheid en regelmaat in de jeugdhulp, aldus het rapport. Een flinke missie, die zou moeten beginnen met het beëindigen van de rolverwarring. Daarom is er een vijfhoek bedacht door de

experts. 1 kinderen, jongeren, gezinnen en netwerken (ervaringsdeskundigen- en cliëntenorganisaties), 2 professionals (beroepsverenigingen en vakbonden), 3 zorgaanbieders (brancheverenigingen), 4 zorginkopers (gemeenten en zorgverzekeraars) en 5 beleid (ministeries, BZK en VNG).

De kernfuncties van deze vijf partijen moeten gedefinieerd worden, vinden de betrokkenen. 'Het wordt hoog tijd dat hulpverleners, samen met kinderen, jongeren en gezinnen met hun relevante netwerken, handreikingen gaan ontwikkelen.' Die handreikingen zouden moeten gaan over hoe de samenwerking vorm kan krijgen in de praktijk, op welke schaal samenwerking het best kan worden georganiseerd, en welke kwaliteitseisen daaraan gesteld moeten worden.

Kostendekkend Ook de bekostiging komt aan bod in het rapport. 'Discussie of onduidelijkheid over 'wie betaalt' mag geen reden zijn voor het uitblijven van passende hulp. De experts pleiten voor reële en kostendekkende tarieven die op nationaal niveau worden bepaald, via de Nederlandse Zorgautoriteit.

De samenwerking tussen gemeenten en het Rijk, gemeenten onderling en gemeenten en organisaties moet beter. Daarvoor is continuïteit van bestuur nodig. Daarnaast moet de rijksoverheid actiever invulling geven aan haar verantwoordelijkheid als stelselverantwoordelijke partij. Er is regie nodig. Net als integraal toezicht op de jeugdhulpaanbieders en organisaties in de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Meike Bergwerff Redacteur Zorg+Welzijn

12) LUMC kan zijn negatieve resultaat niet meer compenseren met groei of meevallers

Zorgvisie 26 oktober 2021

LUMC bezuinigt 54 miljoen euro: 'Het wordt een dubbele marathon'

Het LUMC kan zijn negatieve resultaat niet meer compenseren met groei of meevallers. Daarom snijdt het ziekenhuis stevig in zijn uitgaven: per 2024 moet er zo'n 54 miljoen euro bezuinigd zijn. Niet onmogelijk, maar het komt wel op een beroerd moment, aldus Douwe Biesma en Jan van Lith. In 2018 luiden de eerste alarmbellen dat het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) de broekriem moet aanhalen. Plannen worden gesmeed en de eerste stappen gezet. Voor 2020 staat een bezuinigingsslag van 14 miljoen euro op de agenda. 'En toen kwam covid en verschoof de focus', vertelt Jan van Lith, hoogleraar Obstetrie, afdelingshoofd Verloskunde en voorzitter van de bezuinigingsstuurgroep *LUMC Fit*.

Veelheid aan oorzaken Het umc sloot 2020 af met een negatief resultaat van 22 miljoen euro. 'Dat verlies is voor 2020 geaccepteerd, maar betekent dat we nu de steven wenden', aldus bestuursvoorzitter Douwe Biesma.

Het is een complexe combinatie van factoren. Zo krijgt het ziekenhuis structureel minder budget voor het opleiden van artsen en academische zorg. Door een gewijzigde landelijke verdelingssystematiek krijgt Leiden minder ruimte om medisch specialisten op te leiden. 'Leiden heeft fors ingeleverd aan arts-assistenten. Deze gaten moeten opgevuld worden met betaalde krachten of door taken onder bestaand personeel te hervreiden', aldus Biesma. Ook moet het ziekenhuis op basis van het Hoofdlijnenakkoord een groot deel van de extra kosten van dure medicijnen zelf betalen. Verder is de cao-stijging de afgelopen jaren niet intern opgevangen.

Experimentele zorg met een laag volume maar hoge kosten vormt een ander component. Biesma: 'Umc's zijn niet ingericht als optimale productiefaciliteiten. Waar algemene ziekenhuizen fors inzetten op procesoptimalisatie, heerst er binnen ons huis altijd een complex spanningsveld tussen zorg, onderwijs en research.' Ten tijde van financiële voorspoed kwamen er voldoende, veelal incidentele inkomsten om de uitgaven te dekken. Maar volgens Biesma blijkt het LUMC als goedkoopste umc uit de benchmark te komen. 'Wellicht hebben we als braafste jongetje van de klas

ten onrechte een lagere honorering van zorgverzekeraars geaccepteerd.’ Dat moet anders. ‘We willen het beste jongetje van de klas blijven, maar niet meer de braafste aan de onderhandeltafel’, reageert Van Lith.

Geen Leids unicum Al met al: het is een optelsom die de verkeerde kant opgaat. Waarom nu in Leiden? Van Lith: ‘Het is geen Leids unicum. Erasmus MC, Amsterdam UMC en het UMC Utrecht hebben de afgelopen jaren ook hun besparingsrondes gekend. Dat is een logische cyclus binnen academische ziekenhuizen: we innoveren, trekken personeel aan, ontwikkelen door, maar lopen uiteindelijk tegen financiële grenzen op. Nu is de beurt aan het LUMC om financieel weer te herstellen.’

Giftige mix De te realiseren besparingen zijn niet onoverkomelijk. Biesma: ‘Ik heb ook forse bezuinigingen gezien in het St. Antonius ziekenhuis, het OLVG en het Catharina ziekenhuis. Het nare aan deze situatie is de beroerde timing.’ Hij noemt de combinatie vermoeidheid, personeelstekorten en bezuinigingen een giftige mix. ‘Terwijl we net gefinisht zijn van de covid-marathon geven we personeel het stokje om zonder op adem te komen de volgende marathon te lopen.’ De bestuursvoorzitter had de bezuinigingen liever in 2023 gerealiseerd, maar zit niet in de luxepositie om te wachten.

Daarom is *LUMC Fit* in het leven geroepen. De komende drie jaar moet het LUMC zo’n 54 miljoen euro bezuinigd hebben. Bij medewerkers kwam het nieuws rauw op hun dak. ‘Er was veel onbegrip dat we juist in covid-tijd zo’n intensieve fase ingaan terwijl de covid-zorg aanhoudt, de inhaalzorg start, het onderwijs op de schop gaat, research aandacht vraagt en we volop in de cao-onderhandelingen zitten’, aldus Biesma.

Plannen gesmeed De opstartfase is in augustus afgerond. Daarin is met Boston Consulting Groep (BCG) een analyse verricht om de financiële situatie in kaart te brengen. Per afdeling en directoraat zijn doelen en plannen geformuleerd om de bedragen bij elkaar te sprokkelen. ‘De ene afdeling heeft meer potentie om te bezuinigen en sommige hebben eerder al een besparingsslag gemaakt’, legt Van Lith uit.

Sinds oktober ligt het definitieve plan op tafel dat sluitend is voor de beoogde bezuinigingen. ‘Nu start de realisatiefase en gaan we in de versnelling.’ Om op korte termijn genoeg geld in kas te houden, grijpt het LUMC naar incidentele maatregelen, zoals het beperken van investeringen of verkoop en verhuur van vastgoed.

Efficiënter werken Over de afdelingen heen wordt de inkoop en poliklinische organisatie strakker georganiseerd. Daarvoor staan negentien verbeterthema’s op de planning. ‘Daarin ligt de focus op het verbeteren van processen, portfoliokeuzes en het slimmer inrichten van ondersteunende diensten, zoals inkoop’, vertelt Van Lith. Daarnaast is een cultuuromslag hard nodig. ‘Teams krijgen meer inzicht in hun financiële resultaten. Daardoor kunnen we elkaar makkelijker aanspreken op het naleven van budgetafspraken.’

Ook valt er nog een wereld te winnen in het registreren van werkzaamheden. ‘Diverse handelingen worden niet of slecht geregistreerd of gedeclareerd’, vertelt Biesma. Als voorbeeld noemt hij eilandjestransplantatie bij diabetespatiënten. ‘Hier bestaat geen betaaltitel voor. Aangezien het jarenlang financieel goed ging, hebben wij er niet keihard achteraan gezeten om het vergoed te krijgen. Dat gaan we nu wel doen.’ Als ander voorbeeld noemt Van Lith de hooggespecialiseerde foetale behandelingen die het LUMC voor het hele land verricht. ‘Jaarlijks ontvangen wij duizenden telefoontjes met vragen om onze kennis te delen. Daar zit een hele organisatie achter die veel tijd vergt, maar niet vergoed wordt.’

Minder fte’s Het meeste budget gaat in de zorg, het onderwijs en onderzoek naar personele zaken: zo’n 70 procent. Sinds 1 mei wordt het aannameproces van nieuwe medewerkers daarom strenger onder de loep genomen en worden gepensioneerde medewerkers niet automatisch vervangen, verpleegkundig personeel uitgezonderd. Daarnaast wordt de inhuur van tijdelijk externe expertise geminimaliseerd. ‘Het eerlijke verhaal bij bezuinigingen is dat we ook afscheid zullen

nemen van een aantal mensen. Bijvoorbeeld doordat processen anders worden ingericht', vertelt Biesma.

Om hoeveel fte's het gaat, kan hij nu nog niet zeggen. 'Tijdens eerdere bezuinigingen in het St. Antonius (waar Biesma van eind 2010 tot medio 2020 bestuurder was, *red.*) was berekend dat er van zo'n 150 tot 225 mensen afscheid genomen moest worden. Na afloop bleken dit er uiteindelijk 14 te zijn. We noemen dus geen aantallen en richten ons in eerste instantie op het slimmer invullen van processen en het anders omgaan met renovaties en afschrijvingstermijnen.'

Volgens Van Lith kan natuurlijk personeelsverloop ook veel kosten opvangen. 'Veel medewerkers worden op projectbasis gefinancierd. Zodra projecten aflopen, schudden we het kussen op en besluiten we welke projecten doorgaan, welke gebundeld kunnen worden en welke in samenwerking met andere regio's en umc's uitgevoerd worden.'

Van ontkenning naar vertrouwen Waar het bezuinigingsnieuws in mei tot ontkenning, machteloosheid en woede leidde onder het personeel, is het besef inmiddels ingedaald. 'In nood leert men zijn vrienden kennen. Doordat alle afdelingen verantwoordelijk zijn voor hun besparingsdoelen, zetten teams hun schouders eronder en denken zij kritisch mee', vertelt Biesma. Zo kwam het team Verloskunde met het idee om de geplande renovatie van de stafafdeling te vereenvoudigen. 'Dat bespaart nu bijna een miljoen euro', reageert Van Lith.

Innovatie leidt volgens Biesma ook tot winst. Zo startte de afdeling radiologie een AI-project dat versnelde MRI's mogelijk maakt. 'Daardoor kunnen we vier keer zoveel MRI's met dezelfde machine maken. Dat rendert op de korte termijn als we dit doorrekenen in de vervangingsinvesteringen.'

Voor 2021 staat een besparing van 24 miljoen euro op de begroting. 'Met de vacaturestop en het selectieve aannamebeleid halen we een aantal miljoenen op. Daarnaast zijn er meevallers', concludeert Van Lith. Hoewel de 24 miljoen niet bereikt wordt, zit het ziekenhuis wel aardig in de buurt volgens de professor. Het pessimisme van Biesma en Van Lith is inmiddels omgeslagen in vertrouwen. 'Het is een hele kluif en de timing is beroerd, maar we gaan hier sterker uitkomen.'

Laura van Elst Redacteur Zorgvisie, Skipr en Qruux.

13) Berg aan adviezen hoe de arbeidsmarktproblematiek in de zorg moet worden aangepakt

Zorgvisie 26 oktober 2021

'Ondoordacht Regionaal Samenwerken jaagt zorgprofessionals juist weg'

Gastauteur De berg aan adviezen hoe de arbeidsmarktproblematiek in de zorg moet worden aangepakt is er weer eentje rijker met de recente publicatie van de Commissie Werken in de Zorg. Het advies over 'hoe nu verder' met de arbeidsmarktaanpak in de zorg gaat veranderkundig gezien helaas nog geen zoden aan de dijk zetten, maar stuurt betrokken managers en zorgprofessionals met een kluitje het riet in. Een doordacht en strategisch veranderprogramma met bestuurlijke betrokkenheid is wat er nodig is, stellen Gilles Tenhaeff en Lisa van Rossum, adviseurs bij TEN HAVE Change Management.

Aantrekken en behouden van medewerkers in de zorg is een zeer lastige opgave. De tussenstand op dit moment? Ruim 45.000 openstaande vacatures en de nog steeds onbeantwoorde vraag hoe de beoogde verandering van papier naar werkelijkheid moet worden gebracht.

Te vrijblijvend In het advies vorige maand (september 2021) van Commissie Werken in de Zorg wordt stevig ingezet op het uitbouwen van de regionale samenwerking. Partijen worden geacht zelf de juiste samenwerkingspartij(en) te vinden en zich dan vrijwillig in te tekenen om een gezamenlijke (zelf geformuleerde) opgave te realiseren. Het appelleert misschien aan de intrinsieke motivatie, maar is veel te vrijblijvend en gaat de benodigde verandering niet in gang zetten.

Veelkoppig monster Veranderkundig is het regionaal samenwerken een zeer interessant veelkoppig monster. Om dit monster de baas te kunnen vragen dat om op slimme wijze en in de juiste volgorde te werk te gaan. Samenwerking heeft voor veel mensen een enthousiasmerende en inclusieve connotatie, en de 'schouders eronder'-attitude die in de zorg altijd de boventoon voert draagt daar zeker aan bij. Toch blijkt het in de praktijk ontzettend lastig om met meerdere partijen, binnen kaders en budget het juiste product op het juiste moment op te leveren. Bij elke samenwerkingsopgave horen per participant verschillende *pains* en *gains*, voors en tegens. Het totaal van de gezamenlijk geformuleerde opgave kan dan wel positief zijn of lijken, maar de puzzel moet wel voor iedere deelnemende partij passend gelegd worden. Het blijkt vaak een lastig spel om deze inzichtelijk te maken, te bespreken en met elkaar op te lossen.

Intekenboek Het voorstel van de Commissie Werken in de Zorg is te werken met een 'intekenboek'. Op basis van intrinsieke motivatie schrijven partijen zich in, waarna financiering beschikbaar wordt gesteld en een resultaatverplichting wordt gekoppeld aan het ingebrachte initiatief.

Dit klinkt mooi, is sympathiek (financiële middelen zijn altijd welkom), laagdrempelig en biedt wellicht ruimte voor first movers of innovators. Maar organisaties samen resultaten laten boeken op een dergelijk complex en urgent onderwerp werkt pas als het een 'moetje' wordt. Denk aan maatschappelijke- en politieke druk of dwingende wet- en regelgeving. Zo kwamen partijen rondom de energietransitie pas echt met elkaar in vorm toen getekende akkoorden en wetgeving daartoe aanzetten.

Strategische druk Charmanter nog is strategische druk te creëren vanuit de organisaties zelf, een tweede cruciale driver voor succes in samenwerkingsverbanden. Deze druk creëer je door de gezamenlijke opgave direct te koppelen aan en te verankeren in concrete, strategische doelen van elk van de participerende organisaties. En vanuit daar ook het veranderproces te ontwerpen en aan te sturen. Gebeurt dat niet, dan verzandt de samenwerking of vraagt deze overmatige aandacht en inzet als het gaat om het ontwerpen, uitvoeren en (bij)sturen van de gezamenlijke opgave. Met alle frustraties en teleurstellingen van dien.

Samenwerken is niet vrijblijvend en kan alleen succesvol zijn binnen gestelde kaders en verwachtingen als het ondersteund wordt door de strategie van alle deelnemende organisaties en ook de strategische aandacht en sturing krijgt die hierbij hoort. Intrinsieke motivatie is natuurlijk fijn, maar in dit geval onvoldoende basis voor succes.

Verandertips Met andere woorden: haal de vrijblijvendheid van het regionaal samenwerken als oplossing voor de arbeidsproblematiek weg, en sta zorgorganisaties bij in het strategisch vormgeven van een veranderprogramma waarin (regionale) samenwerking een belangrijk onderdeel is. Vanuit daar kunnen partijen elkaar vinden en 'samen gaan veranderen' om de arbeidsmarktproblematiek aan te pakken. En neem daarbij de volgende vandertips als het gaat om samenwerken ter harte:

1. Besteed op transparante en bewuste wijze aandacht aan de individuele en gezamenlijke doelstellingen en concrete verwachtingen van de samenwerking (KPI's, hard én zacht). Zorg dat je begrijpt waar je samen gas kunt geven omdat je hetzelfde beoogt en waar je elkaar moet helpen om eigen doelen te realiseren
2. Definieer de aard en structuur van de samenwerking, variërend van lichte coördinatie tot (verregaande) integratie. Daarna volgt de vorm van besturing, niet andersom
3. Stel continu de vraag of men met een prettige grondhouding aan tafel zit en grijp direct in als dit niet het geval is. Het bouwen aan vertrouwen is *key*, aanwezigheid van wantrouwen is een *killer*
4. Richt een strak besluitvormingsproces en governance van de samenwerking in met helderheid wie welk mandaat heeft en hoe dit binnen de eigen organisaties verankerd is. Zorg dat het hoger management actief betrokken is en dat verbindend leiderschap voldoende ruimte krijgt

Met de strategische aandacht en sturing die het behoeft en bovenstaande tips kun je een aantal 'samenwerkingskoppelingen snellen' en er voor zorgen dat de samenwerking niet bij start direct met 0-1 achter komt. Sterker nog: alleen dan wordt een strategisch en doordacht veranderproces ingericht en worden betrokken managers en zorgprofessionals niet met een kluitje het riet ingestuurd!

Gilles Tenhaeff werkt als adviseur bij TEN HAVE Change Management en richt zich o.a. op verandervraagstukken waar meerdere organisaties een gezamenlijke doel willen realiseren, bijvoorbeeld in de vorm van samenwerkingsverbanden. In de type vraagstukken waar hij aan werkt speelt strategie, organisatie inrichting, verandering, cultuur, gedrag en/of leiderschap een belangrijke rol.

Lisa van Rossum werkt als organisatieadviseur bij TEN HAVE Change Management en richt zich op het ontwerpen en begeleiden van complexe veranderprogramma's waarbij strategische uitdagingen, organisatie-inrichting en -sturing, en/of samenwerkingen centraal staan. Van Rossum is co-auteur van de boeken *VeranderCanvas: een praktisch boek voor iedereen die doordacht wil werken aan verandering* en *StrategieCanvas: werken aan een strategie die werkt*.

14) In 2020 hebben meer inwoners bij gemeente aangeklopt voor Wmo-voorziening dan in 2019

Binnenlands Bestuur 26 oktober 2021

HUISHOUDELIJKE HULP BLIJFT BUDGETSLURPER

Yolanda de Koster 26 okt 2021 Opnieuw hebben vorig jaar meer inwoners bij hun gemeente aangeklopt voor een Wmo-voorziening dan in 2019. Vooral de vraag naar huishoudelijke hulp blijft stijgen; in 2020 met 13 procent. Met name mensen met midden- en hogere inkomens doen via de gemeente een beroep op deze hulp.

209 miljoen meer

De totale Wmo-uitgaven voor gemeenten lagen vorig jaar 5,5 procent hoger dan in 2019, toen sprake was van een stijging van 10,9 procent ten opzichte van 2018. Per saldo hebben gemeenten vorig jaar 209 miljoen euro meer uitgegeven aan de Wmo dan in 2019. Hulp bij het huishouden is de grootste veroorzaker van de stijgende kosten: daar waren gemeenten 187 miljoen van de 209 miljoen euro budgetstijging aan kwijt. Er hebben zich vorig jaar ruim 52.000 nieuwe cliënten bij het Wmo-loket van de gemeente gemeld; een stijging van 4,6 procent ten opzichte van 2019.

Wmo-abonnementstarief Het Wmo-abonnementstarief is 'zeer waarschijnlijk' een belangrijke oorzaak van de uitgavestijging, stellen onderzoekers in de derde monitor Wmo-abonnementstarief (over 2020). De monitor is maandag door minister De Jonge (VWS) naar de Kamer gestuurd. Het Wmo-abonnementstarief – de inkomensafhankelijke eigen bijdrage – is in 2019 voor Wmo-maatwerkvoorzieningen en in 2020 voor algemene Wmo-voorzieningen ingevoerd en bedraagt maximaal 19 euro per maand.

Middeninkomens De toename van het aantal cliënten voor hulp bij het huishouden is vooral zichtbaar bij middeninkomens, stellen de onderzoekers. Mensen die tussen de 20.000 en 40.000 euro verdienen, nemen 64 procent van de totale stijging voor hun rekening. De overige 36 procent komt op het conto van mensen met een inkomen van 40.000 euro of meer. 'De stijging van het aantal cliënten doet zich vooral daar voor waar het financiële 'voordeel' van de invoering van het abonnementstarief voor de cliënt het grootst is en daar waar particuliere alternatieven bestaan voor cliënten (vooral hulp bij het huishouden) en cliënten dus een bepaalde mate van keuzevrijheid hebben', aldus de onderzoekers in de monitor.

100 miljoen misgelopen Hulpmiddelen en diensten zorgden in 2020 voor een uitgavestijging van 22 miljoen euro. Bij onder meer begeleiding, dagbesteding en persoonlijke verzorging zien de onderzoekers geen effect van het abonnementstarief. Naast de stijgende kosten zijn gemeenten 100

miljoen euro misgelopen aan eigen bijdragen (gederfde inkomsten). De kosten van het Wmo-abonnementstarief over 2020 komen daarmee uit op zo'n 309 miljoen, zo hebben de onderzoekers berekend. De cijfers geven mogelijk een vertekend beeld, tekenen zij aan. Vanwege corona zijn de uitgaven over 2020 waarschijnlijk lager dan in een 'normale' situatie het geval zou zijn geweest.

Geen extra compensatie Gemeenten krijgen geen extra compensatie voor de stijging over 2020, omdat zij al voldoende worden gecompenseerd, stelt De Jonge in een brief aan de Kamer. De kosten over 2020 liggen in lijn met de raming die bij de totstandkoming van het regeerakkoord is opgesteld, stelt de minister. De totale kosten voor het abonnementstarief werden in 2017 becijferd op 290 miljoen euro structureel. Omgerekend naar het prijspeil 2020 gaat het om zo'n 310 miljoen euro. Voor dit jaar lijkt de minister wat toeschietelijker. Omdat de extra toestroom zich naar verwachting ook dit jaar zal voortzetten en daarmee de kosten boven de raming uit 2017 uit zullen komen, zijn 'aanvullende maatregelen' nodig, aldus De Jonge in zijn Kamerbrief. Het gaat om zowel financiële als inhoudelijke maatregelen die momenteel door VWS en gemeentekoepel VNG worden uitgewerkt. Het is echter aan een nieuw kabinet om een definitief besluit te nemen over de voorstellen.

15) ABP trekt zich terug uit beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen

ABP 26 oktober 2021

ABP stopt met beleggen in producenten van fossiele brandstoffen

Na klimaatrapporten IPCC en IEA

26 oktober 2021 We trekken ons terug uit beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen (olie, gas en kolen). Dit heeft het bestuur van ABP besloten na onlangs verschenen klimaatrapporten. Voor het besluit is veel steun. Veel deelnemers en werkgevers wilden al langer dat we zouden stoppen met beleggen in fossiele brandstoffen.

We verkopen de beleggingen stap voor stap. Het merendeel zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023 verkocht zijn. In totaal gaat het om een belegd vermogen van ruim 15 miljard euro, bijna 3% van ons totaal belegd vermogen. We verwachten dat dit besluit geen negatief effect heeft op het langjarig rendement en uw pensioen.

Gevolgen van opwarming zijn wereldwijd merkbaar ABP baseert haar klimaatbeleid sinds 2015 op de inzichten van het VN-klimaatpanel (IPCC). Het recente IPCC-rapport laat zien dat mensen wereldwijd nu al de fysieke gevolgen van klimaatverandering ondervinden en dat zonder steviger ingrijpen de opwarming van de aarde op een onacceptabel niveau uitkomt. Om de opwarming tegen te gaan moet de CO2-uitstoot snel en ingrijpend omlaag.

Helpen opwarming te beperken ABP-bestuursvoorzitter Corien Wortmann: 'Wij willen een bijdrage leveren om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graad Celsius. Brede groepen deelnemers en werkgevers geven aan hoe belangrijk zij dit vinden.' De komende tijd nemen we afscheid van beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen. ABP ziet onvoldoende kans om als aandeelhouder invloed op hen uit te oefenen en ze de overstap te laten maken naar duurzame energie.

We gaan ons richten op fossiele grootverbruikers ABP gaat zich nu richten op grootgebruikers van fossiele energie zoals elektriciteitsbedrijven, auto-industrie en de luchtvaart. Ook gaan we bedrijven waarin we beleggen, en die fossiele brandstoffen gebruiken, nog meer stimuleren om te verduurzamen en maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Corien Wortmann: 'Voor deze beleggingen scherpen we de criteria in 2022 verder aan. Wij zullen ook doorgaan met ons pleidooi richting overheden om over te gaan tot verdere CO2-beprijzing (Fried:

zie: <https://www.abp.nl/over-abp/actueel/nieuws/abp-roept-regering-op-vaart-te-maken-met-co-twee-heffing.aspx>) bij de industrie. En we blijven ons hard maken om de subsidies op fossiele activiteiten te stoppen.'

Het doel blijft een goed pensioen in een leefbare wereld Voor de zomer van dit jaar kondigden we al aan ons duurzaam en verantwoord beleggingsbeleid aan te scherpen. (Fried: zie: <https://www.abp.nl/over-abp/actueel/nieuws/het-is-noodzaak-dat-we-onze-ambitie-aanscherpen.aspx>) Dit is een belangrijke en concrete stap in dat proces. Corien Wortmann: 'Zodra we de verkoop hebben afgerond zullen wij dit bekendmaken. Ons aandeel in hernieuwbare energie, nu al ruim 4 miljard euro, en onze betrokkenheid bij 'slimme' oplossingen voor de energietransitie, zullen we waar mogelijk vergroten. Uiteraard gelden ook hier onze criteria voor rendement, risico, kosten en duurzaamheid. Ons doel is en blijft een goed pensioen voor onze deelnemers te realiseren in een leefbare wereld.'

16) Abonnementstarief voor huishulp en medische hulpmiddelen blijft kosten van Wmo opdrijven

Google melding Wmo: Skipr 26 oktober 2021

De Jonge: ingrijpen nodig om kosten Wmo te beteugelen

Samira Ahli 25 oktober 2021, Het abonnementstarief voor huishulp en medische hulpmiddelen blijft de kosten van de Wmo opdrijven. In 2020 lagen de kosten nog in lijn met de ramingen van VWS, maar in 2021 kan dat wel eens anders uitpakken. Maatregelen om de kostenstijging in te perken zullen dan ook nodig zijn. Dat schrijft demissionair minister De Jonge (VWS) in een brief aan de Tweede Kamer.

De Jonge stuurt deze week de Monitor abonnementstarief Wmo 2021 (Fried: zie: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/rapporten/2021/10/04/monitor-abonnementstarief-wmo-2021>) naar de Kamer. Hieruit blijkt dat het vaste tarief, van nu 19 euro per maand, doet waar het voor bedoeld is. "Het abonnementstarief leidt voor veel Wmo-cliënten tot een lagere eigen bijdrage waardoor de stapeling van zorgkosten voor deze cliënten wordt beperkt", schrijft de minister. "Bovendien is het abonnementstarief duidelijk en transparant en eenvoudig in de uitvoering."

310 miljoen euro De maatregel leidt daarnaast tot een toename in het gebruik van Wmo-voorzieningen. Iets waar het ministerie ook al rekening mee hield. Uit de monitor blijkt dat het abonnementstarief in 2020 zo'n 309 miljoen euro kostte. Daarin zit ongeveer 100 miljoen euro wat gemeenten niet meer krijgen doordat mensen met hogere inkomens minder betalen dan voorheen. De aanzuigende werkende van het voordelige tarief is goed voor een kostenstijging van 209 miljoen euro.

Vooralsnog lijkt er weinig aan de hand. Bij het regeerakkoord zijn de kosten voor het abonnementstarief geraamd op structureel 290 miljoen euro. Omgerekend naar het prijspeil van 2020 komt dit neer op 310 miljoen euro. Toch is het volgens minister De Jonge tijd om na te denken over maatregelen om de kostenstijging te beteugelen. Volgens de minister is het reëel om te veronderstellen dat de extra toestroom van Wmo-cliënten ook in 2021 doorwerkt. Voor dit jaar zullen de kosten dan boven de verwachtingen van VWS uitkomen. "Met de VNG worden hiertoe gezamenlijk voorstellen uitgewerkt, waarbij naar financiële en inhoudelijke maatregelen wordt gekeken", laat de minister weten.

Splijtzam Het abonnementstarief is sinds de invoering een splijtzam (Fried: zie: https://www.zorgvisie.nl/?s=abonnementstarief&_ga=2.61416812.1589001676.1637678279-709659563.1588410885) tussen de minister en de gemeenten. Uit de monitor blijkt ook dat het draagvlak onder gemeenten en toegangswerkers laag blijft. De gemeenten hebben steeds

gewaarschuwd voor de aanzuigende werking en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) noemde het abonnementstarief een schoonmaaksubsidie voor de rijken. Steeds meer gemeenten zien op andere plekken in hun begroting tekorten staan door de Wmo. Ze worden ook niet één op één gecompenseerd voor de stijgende kosten. Van de geraamde 310 miljoen krijgen gemeenten 145 miljoen euro erbij. Voor het overige deel is in het kader van het Interbestuurlijke Programma (IBP) afgesproken dat dit gefinancierd zou worden uit het accres van het Gemeentefonds (Fried: zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/inkomsten-gemeenten-en-provincies>), de groei van het gemeentefonds die de groei van de rijksuitgaven volgt. De Jonge en de gemeenten zijn het op dit laatste punt nooit eens geworden.

Inkomenstoets De gemeenten zullen dan ook blij zijn dat de minister de tijd rijp acht om in te grijpen. Veel van de lokale overheden zijn in het afgelopen jaar al op zoek gegaan naar manieren om kosten te besparen in het sociaal domein. Een aantal heeft besloten om weer een inkomenstoets in te voeren voor de maatschappelijke ondersteuning. De Jonge heeft ze al te kennen gegeven dat dit in strijd is met de wet.

De Jonge laat het besluit over maatregelen voor de Wmo formeel over aan een nieuw kabinet. Wel gaat hij hierover al met de gemeenten om de tafel. “In het bestuurlijk overleg heb ik met de VNG afgesproken dat we gezamenlijk uitwerking geven aan deze maatregelen. Een nieuw kabinet kan vervolgens op basis van de geschetste mogelijkheden een definitief besluit nemen”, schrijft hij.

Lange termijneffecten De minister laat tot slot analyse uitvoeren van demografische en maatschappelijke effecten voor de lange termijn. “Het doel hiervan is om een gezamenlijk beeld te krijgen van de opgave in de Wmo 2015 en daarnaast te bevorderen dat VNG en Rijk gezamenlijk en proactief kunnen sturen op de fundamentele vraagstukken voor de lange termijn. Op dit moment wordt met de betrokken partijen (VWS, VNG, BZK en Financiën) een onderzoeksaanpak uitgewerkt. Het streven is om de analyse in het tweede kwartaal van 2022 op te leveren”, aldus de demissionair minister.

17) Whitepapers binnen de overheid

Binnenlands Bestuur Whitepaper 26 oktober 2021

De meest actuele whitepapers binnen de overheid!

Binnenlands Bestuur Whitepapers

Europese financieringsmogelijkheden Sport&Bewegen

Hoe kunnen Nederlandse organisaties, universiteiten, kennisinstellingen en bedrijven die zich bezighouden met sport en bewegen meer gebruik maken van de Europese subsidies? Het begint met inzicht in welke financieringsmogelijkheden er zijn.

Download > (Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/europese-financieringsmogelijkheden-voor-sport-en.183112.lynkx?rapportPointer=9-281171-281173-332456&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Samen beter. Enterprise Resource Planning

Jarenlang hebben agentschappen de schaal en rekenkracht van de cloud benut ter ondersteuning van individuele bedrijfsprocessen. Nu zijn sommige bureaus begonnen dezelfde mogelijkheden te omarmen ter ondersteuning van enterprise-grade applicaties.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/samen-beter.183112.lynkx?rapportPointer=9-332209-332211-332221&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Eén voor allen, allen voor één

Hoe Common Ground bijdraagt aan een beter applicatielandschap en hoe hier als individuele gemeente of individuele leverancier een bijdrage aan te leveren. Het is hét toekomstscenario waar gemeenten en softwareleveranciers samen naar toe werken.

Download > Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/een-voor-allen-allen-voor-een.183112.lynkx?rapportPointer=9-293192-293194-332483&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Onderzoek afbakening jeugdhulp zonder verblijf

Gemeenten hebben, wellicht zonder dat ze het zich voldoende realiseren, ruimte en mogelijkheden om lokaal te zorgen voor een balans tussen de vraag naar jeugdhulp en een afbakening van de jeugdhulpplicht. Een aantal aanbevelingen van onderzoekers.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/onderzoek-afbakening-jeugdhulp-zonder-verblijf.183112.lynkx?rapportPointer=9-319904-319906-319911&filterValue=5396c1a8-92c7-40ab-b10d-2a2ca563bf65&filterType=Bedrijf&pageStart=&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Omgevingswet vraagt om vernieuwd procesmanagement

Werkprocessen in kaart brengen en goed met elkaar bespreken is nu belangrijker dan ooit. In dit whitepaper lees je waarom dat ook het geval is om de invoering van de Omgevingswet in jouw gemeente succesvol te lanceren.

Download > (Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/de-nieuwe-omgevingswet-vraagt-om-vernieuwing-in.183112.lynkx?rapportPointer=9-323350-323352-331725&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Model Systematische analyse Jeugd & Wmo

Het model helpt om inzicht te krijgen in oorzaken van kostenstijgingen, om daarmee de stap te maken naar concrete beheersmaatregelen. Dus interessant voor beleidsmedewerkers, business controllers, contractmanagers, onderzoekers en data-analisten.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/model-systematische-analyse-jeugd-wmo.183112.lynkx?rapportPointer=9-295859-295861-332180&filterValue=Van%20Dam%20&%20Oosterbaan&filterType=Zoeken&pageStart=&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Processturing

Het besturingsmodel voor wendbare en digitale dienstverlening. Een "superieure digitale klantervaring bieden" vraagt om het efficiënt op elkaar laten aansluiten van bedrijfsprocessen. Processen worden uitgevoerd door een team materiedeskundigen.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/processturing-het-besturingsmodel-voor-wendbare-en.183112.lynkx?rapportPointer=9-274366-274368-332136&filterValue=Materie&filterType=Zoeken&pageStart=&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Healthy water cities

We zijn er getuige van hoe zware regenval en overstromingen in Europa realiteit zijn geworden. "Healthy water cities" is de 3e in een reeks Urban Insight-rapporten over het onderwerp stedelijke gezondheid en welzijn, waarin experts hun zegje doen.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/urban-insight-healthy-water-cities.183112.lynkx?rapportPointer=9-295680-295682-332139&filterValue=Urban&filterType=Zoeken&pageStart=&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Hoe ga je om met financiële tekorten?

Bijna alle gemeenten verwachten een begrotingstekort. Een grote kostenpost is het sociaal domein. Met name de uitgaven voor de Jeugdzorg dragen hieraan bij. Maar hoe maak je oplopende tekorten inzichtelijk, zodat er weer grip op uitgaven komt?

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/hoega-je-om-met-financiele-tekorten.183112.lynkx?rapportPointer=9-323765-323767-327413&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Sleutel tot moderniseringsinspanningen

Een deel van het succes van overheidsinstanties in het afgelopen jaar was te danken aan snelwerkende leiders en medewerkers die feilloos presteerden. Het andere, misschien grotere, deel was te danken aan nieuwe technologieën en innovatieve use-cases.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/opkomende-technologieen-zijn-de-sleutel-tot.183112.lynkx?rapportPointer=9-332209-332211-332216&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

eDiensten Sociaal Domein

Gemeenten willen efficiënter werken en kosten besparen. Concreet vertaald: minder administratie en meer automatisering. Inwoners verwachten dat ze makkelijk, snel en 24/7 zaken kunnen doen met de gemeente. Waar is winst te halen?

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/ediensten-sociaal-domein.183112.lynkx?rapportPointer=9-251249-251251-332257&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Publiek-private samenwerking in technische branche

"Als we in 2030 de doelstellingen van het klimaatakkoord wil halen zijn er zo'n 23.000 extra werknemers nodig." Een analyse van zij-instroomtrajecten die zich richten op instroom in de techniek om Nederland de komende 100 jaar leefbaar te houden.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/publiek-private-samenwerking-in-de-technische.183112.lynkx?rapportPointer=9-329404-329406-332381&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Taakgerichte bekostiging specialistische Jeugdhulp

Deel 1. Welke lessen zijn er te leren van de recente ontwikkelingen en inzichten uit de praktijk en literatuur m.b.t. taakgerichte bekostiging van met name jeugdzorg en/of Wmo? Taakgerichte bekostiging is één van de drie vormen van uitvoering.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/lessen-over-taakgerichte-bekostiging-voor.183112.lynkx?rapportPointer=9-319904-319906-332398&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Taakgerichte bekostiging specialistische Jeugdhulp

Deel 2. Onderzoek naar de wijze van inrichting en uitvoering én optimale omstandigheden waarin de beoogde transformatie tot stand komt en effectiviteit versterkt wordt. Guidance en input voor gemeenten ter voorbereiding op de inkoopronde voor 2023.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/lessen-over-taakgerichte-bekostiging-van.183112.lynkx?rapportPointer=9-319904-319906-332401&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

Taakgerichte uitvoeringsvariant Jeugdhulp

Deel 3. Advies voor de gemeenten in de regio Eemland. Het voorliggende advies is beknopt en vertrouwelijk en dient behulpzaam te zijn bij het maken van afwegingen rondom de aanbesteding voor jeugdhulp in 2023. 3 elementen gedefinieerd en uitgewerkt.

Download >(Fried: zie: https://whitepapers.binnenlandsbestuur.nl/flankerende-adviezen-voor-de-gemeenten-in-de-regio.183112.lynkx?rapportPointer=9-319904-319906-332406&tid=TIDP1561236XDC5D304A16A9472F8CEA21409ECF09D1YI5&utm_campaign=BB_NB_Whitepapers&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur)

18) Lening aan netbeheerder Alliander

Leidsch Dagblad 26 oktober 2021

Veel vraagtekens in gemeenteraad Kaag en Braassem bij lening aan netbeheerder Alliander

Paul van der Kooij 26 oktober 2021 ROELOFARENDENSVEN Raadsleden in Kaag en Braassem willen meer informatie hebben voordat ze aan netbeheerder Alliander de gevraagde 2,7 miljoen euro gaan uitlenen. Dat bleek maandagavond tijdens een commissievergadering.

De netbeheerder wil in totaal 600 miljoen euro binnenhalen bij gemeenten en provincies die aandelen in de instantie hebben omdat ze dan goedkoper geld kan lenen voor de broodnodige miljardeninvesteringen in het elektriciteitsnet. Met het oog op de klimaatveranderingen moet dat net namelijk aan alle kanten worden versterkt. En om meer te kunnen leveren als het land van het gas af gaat én om de energie aan te kunnen die van zon en wind komt.

Haalt Alliander minder dan 550 miljoen binnen bij de aandeelhouders, dan moet de kapitaalstructuur op een andere wijze worden gerealiseerd en 'lijkt inhouding van het dividend onvermijdelijk'. „En dat begint een beetje op chantage te lijken”, stelde Nick van Egmond (D66) in de commissievergadering. Hij benadrukte 'heel erg achter de klimaatdoelstellingen van Alliander te staan'. „Maar als ik zie wat we als gemeente nog moeten doen aan eigen doelstellingen, geef ik dat geld daar liever aan uit.”

Tegenstrijdigheden Volgens VVD-raadslid Peter van Dijk wemelt het van de tegenstrijdigheden in het voorstel van B en W en de meegestuurde bijlages. Zo was hem niet duidelijk waarom de dagelijks bestuurders voor de optie kozen om 0,457 procent van het totaalbedrag voor hun rekening te nemen, overeenkomstig het percentage aandelen dat de gemeente bezit. „Waarom bijvoorbeeld niet een kwart meer, wat ook kan? Bij de gekozen optie wordt gemeld dat de gemeente daarmee een 'algemeen belang dient' en tegen de extra optie zou gelden dat je dat geld niet kan inzetten voor

andere publieke doeleinden. Maar je kan toch ook zeggen dat het zo'n mooi belang is, dat je daar graag meer in steekt?"

Wat hem verder bevreemd is dat de gemeente een lening aangaat voor een periode van zes tot tien jaar om Alliander het geld te kunnen lenen, terwijl de netbeheerder dan nog lang niet hoeft terug te betalen. Want die leent bij de aandeelhouders geld voor een periode van zestig jaar en heeft ook nog eens de mogelijkheid om de lening om te zetten in aandelen. „Daardoor kan de vraag rijzen hoe de gemeente de eigen lening terugbetaalt?“, opperde de liberaal.

Alles bij elkaar vroeg hij wethouder Petra van der Wereld (financiën) om 'nog eens heel goed uit te leggen' waarom Kaag en Braassem het wel of niet moet doen en daarbij eveneens te kijken naar gemeenten die niet met zo'n lening hebben ingestemd: „Misschien geeft ook dat ons uitleg waarom we het wel of niet zouden moeten doen.“

Doorschuiven Op de laatste vraag antwoordde de wethouder met de suggestie dat dat wellicht gemeenten zijn die financieel onder curatele staan, maar dat leek Van Dijk sterk: „Het zijn er namelijk best veel.“

Op veel andere vragen wil de wethouder schriftelijk terugkomen. Om haar antwoorden goed te kunnen bestuderen en te bespreken, besloten raadsleden het agendapunt af te voeren van de raadsvergadering van 1 november en door te schuiven naar de vergadering van eind die maand. Die wordt immers gehouden enkele dagen voor de deadline die Alliander heeft gesteld.

19) Een sterke volksvertegenwoordiging is belangrijk

Binnenlands Bestuur 27 oktober 2021

VERLEGENHEID BIJ RADEN HINDERT EIGEN ONDERSTEUNING

Alexander Leeuw 27 okt 2021 Raadsleden en Statenleden komen om in het werk, maar ze zijn te verlegen om te investeren in de ondersteuning. Ook wordt de inzet van ondersteuning soms politiek gemaakt, terwijl het voor iedereen is bedoeld. Maar een sterke volksvertegenwoordiging is belangrijk, schrijft demissionair minister Ollongren (Binnenlandse Zaken, D66), dus stelt ze een aantal maatregelen voor. Ze biedt bijvoorbeeld tien raden of Staten (financiële) ondersteuning aan voor de implementatie van een statuut.

Enkele tekortkomingen De ondersteuning van volksvertegenwoordiging is in vergelijking met colleges en Gedeputeerde Staten zeer beperkt. 'Er blijkt handelingsverlegenheid bij raden en staten te bestaan', schrijft Ollongren (Fried: zie:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z18490&did=2021D39821). Bovendien benutten ze de mogelijkheden die ze hebben niet voldoende omdat de kennis en ervaring er niet altijd is. Dat zijn volgens de minister enkele tekortkomingen van het duale stelsel op dit moment.

Vertrouwen Er zou bij geen behoefte zijn aan grote veranderingen of nieuwe instrumenten, maar er moet wel wat gebeuren. Ten eerste moet de toerusting, scholing en ondersteuning van volksvertegenwoordigers beter. Ten tweede een betere informatievoorziening en meer democratische controle op samenwerkingsverbanden. En ten derde 'een gezonde duale bestuurscultuur op basis van vertrouwen en goed onderling samenspel tussen de verschillende bestuursorganen'.

Zetje van bovenaf Raden en Staten kunnen volgens de minister het beste zelf besluiten over hun ondersteuning, maar Ollongren wil indien nodig of met het stellen van normen 'een zetje van bovenaf' kan worden gegeven. Ook wil ze onder meer het gebruik van burgerleden in commissies stimuleren. En er is een wetsvoorstel (Fried: zie:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A35298>) versterking decentrale rekenkamers bij de Tweede Kamer ingediend dat binnenkort plenair zal worden behandeld.

Verantwoording afleggen Om de kennis te vergroten, wil de minister in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen de instrumenten en mogelijkheden voor volksvertegenwoordigers 'glashelder' maken. Een andere mogelijkheid is een statuut, waarin de volksvertegenwoordiging en het bestuur vastleggen 'hoe zij samenwerken en hoe bestuurders verantwoording afleggen over het door hen of onder hun verantwoordelijkheid gevoerde bestuur'. Ollongren biedt tien raden en Staten inhoudelijke en financiële ondersteuning aan voor de implementatie van zo'n statuut.

Burgemeesters Burgemeesters en commissarissen van de koning vervullen belangrijke rollen en 'het is daarom van belang dat maatregelen ter versterking van de raad in samenhang worden bezien met de rol en positie van de burgemeester'. Onlangs herhaalde de Raad van Europa nog zijn kritiek (Fried: zie: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/nieuws/europese-zorgen-over-lokale-nederlandse-overheden.18545564.lynkx>) op die rollen, met het advies dat de Nederlandse burgemeesters en commissarissen eigenlijk verkozen zouden moeten worden.

20) Afscheid burgemeester van de gemeente Kaag en Braassem

Witte Weekmail Kaag en Braassem: Studio Kaag en Braassem 27 oktober 2021

Afscheidsinterview burgemeester Van der Velde: 'Mensen zeiden: jij moet eens burgemeester worden'

Gepubliceerd op 26 oktober 2021 GEMEENTE KAAG EN BRAASSEM - Marina van der Velde neemt op dinsdag 2 november afscheid als burgemeester van de gemeente Kaag en Braassem. In een afscheidsinterview blikt Studio Kaag en Braassem samen met Van der Velde terug op de afgelopen 11,5 jaar, waarin zij de eerste kroonbenoemde burgemeester was van de fusiegemeente Kaag en Braassem. Onderaan dit artikel is het volledige interview te bekijken. (Fried: zie:

https://www.studiokaagenbraassem.nl/nieuws/afschheidsinterview-burgemeester-van-der-velde-mensen-zeiden-jij-moet-eens-burgemeester-worden?utm_campaign=wwm&utm_medium=email&utm_source=Revue%20newsletter)

Van der Velde, die oorspronkelijk uit Rotterdam komt, kende de gemeente nauwelijks voordat ze er als burgermoeder aan de slag ging. Rijdend over de A4 kwam ze vaak door het gebied, maar daar bleef het ook bij. 'En ik was heel blij verrast toen ik hier kwam, hoe mooi het gebied is. Ik zeg altijd: wij zijn de parel aan de A4', aldus Van der Velde. 'Ik wil iedereen oproepen om toch eens de afslag te nemen, Roelofarendsveen, Hoogmade, Oude Wetering, kies er één. Kom eens een paar dagen bij ons varen, fietsen, kijken.'

Voordat Van der Velde in maart 2010 aan de slag ging als burgemeester, werkte ze voor het project Noord/Zuidlijn in Amsterdam. 'Ik was verantwoordelijk, onder andere, voor de vergunningverlening voor het hele project. Dan moet je die zeven deelgemeenten met de neus één kant op krijgen', legt Van der Velde uit. 'Dat aspect, dat vind je in het burgemeesterschap ook heel erg. En een aantal mensen om mij heen zeiden: jij moet eens burgemeester worden.' Dat advies heeft ze opgevolgd. 'Ik ben heel blij dat ik die kans gekregen heb en dat ik hier terecht ben gekomen. Het is gewoon een hele mooie periode.'

De gemeente telt inmiddels bijna 28.000 inwoners, waarvan Van der Velde er in de afgelopen jaren veel heeft ontmoet. 'Het zijn hele ondernemende mensen hier. Ik was ongelooflijk verrast door de hoeveelheid initiatieven die hier genomen worden in het verenigingsleven, door de ondernemers. Mensen zijn altijd bezig zich te ontwikkelen en nieuwe dingen met elkaar te bedenken', zegt Van der

Velde. 'En met name dat 'met elkaar', de gemeenschapszin, is in alle kernen heel er groot en dat brengt de mensen ook tot elkaar en met elkaar. Dat is mooi om te zien, daar houd ik van.'

Braassemerland Met de samenvoeging van de voormalige gemeenten Alkemade en Jacobswoude kwam de uitdaging om één gemeente te zijn voor alle dorpskernen. 'Dat wordt steeds beter', zegt Van der Velde. 'Maar je merkt het nog steeds in de reacties van mensen. Dat Braassemermeer zit als een grote plas water tussen al die kernen in en men heeft nogal de neiging, als iets niet lekker loopt in een kern, te zeggen: aan de overkant van het water wordt het wel goed geregeld, waarom dan bij ons niet?'

Het dossier Braassemerland noemt de burgemeester als iets wat dat gevoel heeft versterkt. 'Dat heeft gewoon veel geld gekost en dat heeft kwaad bloed gezet', aldus Van der Velde. 'Wat je ervan geleerd hebt, is dat je - en dat was in den lande de les - als gemeente eigenlijk niet zelf een actieve grondpolitiek moet voeren. Omdat daar te grote risico's aan zitten. Dat was gebeurd, er waren aankopen gedaan toen ik hier kwam. Dus dan is het ook een beetje roeien met de riemen die je hebt en het proberen weer op de rails te krijgen. En ik ben heel trots op de manier zoals dat gelukt is en wat er hier allemaal verschijnt aan mooie woningen. Daar kunnen we met elkaar trots op zijn.'

MH17 Als absoluut dieptepunt tijdens haar burgemeesterscarrière noemt Van der Velde de MH17. 'Dat verdriet is zo voelbaar geweest in de hele gemeente, en nog steeds', legt de burgemeester uit. 'Als je daarop terugkijkt, is het ook mooi om te zien hoe we dat toch met elkaar hebben weten te dragen. Hoe de gemeenschap om die gezinnen heen is gaan staan, troost heeft geboden. Voor zover dat mogelijk is, want het is dramatisch voor de gezinnen die het getroffen heeft.'

Op 17 juli 2014, de dag waarop de MH17 werd neergehaald, besloot Van der Velde naar Schiphol te gaan. 'Om te kijken of ik mensen herkende die daar op zoek waren naar hun familieleden. Dat was natuurlijk een chaos, waar de familieleden werden opgevangen. Ik heb daar rondgelopen en gekeken en niemand gevonden', zegt de burgemeester. Een dag later is zij, samen met wethouder Schoonderwoerd, naar de betreffende families toegegaan. 'Het mooie was dat zij mij wel hadden gezien en zeiden: goh burgemeester, zat er ook iemand in het vliegtuig van uw familie? Ik zei: nee, ik zocht jullie. Zo vonden we elkaar, dat was een mooi contact.'

Ook daarna heeft de burgemeester contact gehouden met de families. Bij verschillende bijeenkomsten die daarna werden georganiseerd, zoals herdenkingen, is ook een vertegenwoordiging van het gemeentebestuur aanwezig geweest. 'Ik heb toch het gevoel dat we ook wel een beetje troost hebben kunnen bieden vanuit het gemeentebestuur, ook in de verwerking en de eerste periode van: wat is de behoefte van de families en hoe willen ze dat afscheid regelen? Daar hebben we wel in kunnen steunen en daar ben ik heel blij om', zegt Van der Velde.

Opvang vluchtelingen en ebolavirus De tijdelijke opvang van vluchtelingen in Roelofarendsveen noemt de burgemeester als één van de hoogtepunten. 'Om te merken hoe ook dat, samen met de gemeenschap, op een hele natuurlijke manier eigenlijk verlopen is. De inrichting van de sporthal, het ambtelijk apparaat was meteen bereid om gewoon door te werken en te zorgen dat het klaar was, de inwoners kwamen met allerlei hulpmiddelen, en met speelgoed en kleding er naartoe. Ze boden hun diensten aan om de vluchtelingen te helpen, de verenigingen kwamen muziek maken', zegt Van der Velde. 'Dat vond ik echt wel een hoogtepunt om te zien hoe hier met elkaar geleefd wordt.'

Een situatie die Van der Velde volstrekt niet had voorzien, had te maken met het ebolavirus.

'Uit Sierra Leone kwamen twee artsen terug die mogelijk besmet waren met het ebolavirus. Die kwamen op Schiphol aan en toen heeft de organisatie waar ze bij werkten gedacht: we brengen ze op een rustige plek onder. En dat bleek een woonboot hier in Roelofarendsveen te zijn. Naar ons gevoel midden in het dorp', legt Van der Velde uit. 'Dat was ook wel even schakelen van: hoe ga je daar nou mee om? Hoe informeer je de mensen en hoe isoleer je ook het hele ebola-gebeuren?'

Opvolger Astrid Heijstee 'Ze is al stiekem haar rondes aan het doen en aan het proeven hoe het hier in de gemeente is', zegt Van der Velde over Astrid Heijstee, die op woensdag 3 november de nieuwe burgemeester van Kaag en Braassem wordt (Fried: zie:

<https://www.studiokaagenbraassem.nl/nieuws/beoogde-nieuwe-burgemeester-astrid-heijstee-mijn-doel-is-om-er-te-zijn-voor-iedereen>). 'Ik ben heel blij dat ik haar ook een beetje een

overdrachtsdocument kan overhandigen van alles wat er speelt, zodat ze goed beslagen ten ijs kan komen.' De burgemeester benadrukt dat het vooral aan Heijstee zelf is om haar eigen invulling aan het ambt te geven.

De kwetsbare mensen in de samenleving, noemt Van der Velde als een belangrijk aspect dat ze de nieuwe burgemeester mee wil geven. 'Dat is vaak een heel onderbelicht aspect van het burgemeesterschap, maar er zijn kwetsbare mensen die echt wel hulpbehoevend zijn. De hulp van een burgemeester ook nodig hebben en daarin wil ik haar graag meenemen in hoe ik dat heb gedaan. Om de verschillende hulporganisaties bij elkaar aan tafel te krijgen en soms wel te kunnen doorbreken van: we kunnen dit, buiten de lijntjes, voor iemand betekenen.'

Uitdagingen De realisatie van nieuwe bedrijventerreinen in de gemeente Kaag en Braassem noemt Van der Velde één van de uitdagingen die er nog zijn. 'Ik vind het heel jammer dat dat nog niet rond is', zegt de burgemeester. 'En we hebben nog de hele energietransitieproblematiek die ook niet gering is. Ook jammer dat ik daar niet verder mee aan de slag kan.' Schiphol, met de wijzigingen van de aanvliegroutes, stipt Van der Velde als een ander belangrijk dossier aan.

'Er zijn ook kleine dossiers. Dat is bijvoorbeeld, waar ik me al twaalf jaar aan stoor, het parkeergebeuren rond de molen in Hoogmade. Het is een heel klein dossiertje. Dat had ik graag opgelost willen hebben, dat is me niet gelukt. Misschien lukt het haar', aldus Van der Velde.

Een zelfstandige gemeente 'Ik hoop dat ze in alle rust met elkaar kunnen voortleven zoals ze dat tot nu toe hebben gedaan', spreekt Van der Velde de wens uit voor de inwoners van de gemeente. 'Ik laat een gemeente achter die financieel redelijk gezond is. Een gemeente waarin de raad zijn ambities heeft kunnen uitspreken en een plek heeft kunnen geven ook in het meerjarenperspectief. En als je dat met elkaar in kleine zelfstandigheid voor elkaar weet te boksen, ook de komende jaren, dan denk ik dat je spekkoper bent.'

Ondanks dat een gemeentelijke fusie in de toekomst niet ondenkbaar zou zijn, zegt Van der Velde voorstander te zijn van een zelfstandige gemeente. 'Ja. Zolang het financieel gaat, ja', zegt de burgemeester. Een gemeente met een omvang van de gemeente Kaag en Braassem zorgt er volgens Van der Velde voor dat het gemeentebestuur dicht bij de inwoners kan staan. 'En hoe groter je wordt, hoe moeilijker dat wordt voor het bestuur. Dat gun ik deze gemeente, om dat te kunnen behouden'

21) Als je het zwarte schaap bent in je team, kan dat je werkplezier grondig bederven

ZorgClips: Nursing.nl 27 oktober 2021

Gepest worden door je collega's: zo voelt dat

Geroddel, oogrollende collega's als je iets vertelt of structureel niet meegevraagd worden voor de koffie. Als je het zwarte schaap bent in je team, kan dat je werkplezier grondig bederven. Pesten op de werkvloer kan daarnaast prestaties verminderen en zo de kwaliteit van zorg in gevaar brengen. Ze merkte het eigenlijk al op haar allereerste werkdag op de afdeling. Een van haar nieuwe collega's keek haar niet aan en stelde zich niet voor. Eva (29) liet zich niet uit het veld slaan, en begon enthousiast aan haar nieuwe baan. Ze toonde initiatief en bracht nieuwe ideeën in. Maar al gauw merkte ze dat het team dat niet waardeerde. 'Die ene collega zei tegen me dat ik moest 'dimmen'.

Roddelen Later hoorde ik van mijn leidinggevende dat die collega bij haar was geweest met de vraag wat ik 'in godsnaam' voor iemand was. Waarop ze had geantwoord dat ze zelf maar met mij in gesprek moest gaan. Dat heeft ze nooit gedaan, ik hoorde haar kletsen achter mijn rug om.

*‘Ik was zo onzeker door al het geroddel,
dat ik de hele dag doodzenuwachtig was’*

Op een gegeven moment was ik zo onzeker door al het geroddel, dat ik de hele dag doodzenuwachtig was. Een keer maakte ik bijna een medicatiefout, omdat ik niet meer helder kon denken. Uitgerekend die ene collega deed de controle. Vanaf dat moment was het hek van de dam, ze had nog meer munitie om mij zwart te maken.’

Intimideren Siska (57) kwam vorig jaar als leerling hbo-v in een team terecht waar een vrouwonvriendelijke cultuur heerste. ‘Er was een kleine dominante – vooral mannelijke – minderheid die de vrouwen in het team intimiderend en bedreigend bejegende. Seksistisch taalgebruik was heel normaal.

Vrouwelijke collega’s – verpleegkundigen, maar ook coassistenten, teamleiders, behandelaars – en zelfs vrouwelijke patiënten werden beoordeeld op hun uiterlijk of – bij de jonge vrouwen – hun seksualiteit. Oudere vrouwen werden juist weer belachelijk gemaakt vanwege hun uiterlijk dat niet meer voldeed aan de schoonheidsidealen van slank en rimpelloos.’ Siska voelde zich er ongemakkelijk en onveilig bij, ondanks haar leeftijd en ervaring.

‘Ik sprak me er regelmatig tegen uit, maar omdat ik in opleiding was werd ik niet door iedereen als een gelijkwaardige gesprekspartner beschouwd. Negeren lukte niet. Weglopen kon niet, want ik wilde de stage halen.’

Cijfers over pesten in de verpleging Dat de ervaringen van Eva en Siska niet op zichzelf staan, blijkt uit onderzoek van vermogensbeheerder PGGM in opdracht van het ministerie van VWS dat in april 2021 verscheen.¹ Daaruit bleek dat 12% van de zorgmedewerkers het afgelopen jaar te maken had met verbale agressie, 6% met discriminatie en 18% met pesten.

Met name zorgmedewerkers in de umc’s kregen het te verduren²; daar had ruim een derde te maken met agressie en pestgedrag door collega’s en leidinggevenden. Hierbij ging het om bedreiging, (seksuele) intimidatie, discriminatie, verbale en fysieke agressie en pesten.

‘Pesten in de verpleging is helaas nog altijd een belangrijk topic,’ beaamt Elise Merlijn van FNV Zorg & Welzijn. De vakbond is geschrokken van de uitkomsten van het PGGM-onderzoek, maar nieuw zijn ze niet. ‘Dat de maatschappij verhardt en er steeds agressiever op zorgmedewerkers wordt gereageerd, is helaas een trend die we al jaren zien’, aldus Merlijn. ‘Dat 26% van de medewerkers intimidatie en agressie ervaart van leidinggevenden of collega’s, daar schrik ik van.

En dat in een sector waar personeelstekort en werkdruk al zo hoog zijn. De nadruk van het PGGM-rapport ligt nu vooral op weerbaarheidstrainingen en voorlichting van medewerkers, maar wij vinden dat de werkgever hier ook een grote rol in speelt en interne agressie aan moet pakken,’ aldus Merlijn.³ Werkgeversorganisatie NFU doet momenteel onderzoek naar het veelvuldig voorkomen van agressie, intimidatie en pestgedrag onder medewerkers en leidinggevenden binnen umc’s.

Subjectieve beleving Gezondheidspsycholoog en klinisch psycholoog Huub Buijssen denkt dat veel organisaties niet op de hoogte zijn van pestgedrag binnen hun muren, omdat het vaak niet als zodanig wordt herkend en gemeld. Buijssen begeleidde heel wat verpleegkundigen na een traumatische ervaring op de werkvloer.

*‘Je eigenwaarde (‘Ik tel mee, ik mag er zijn’) is het meest kostbare dat je hebt,
dat wordt door pesten weggenomen’*

Ook was hij in het verleden betrokken als adviseur bij het opstellen van een anti-pestbeleid in het voormalige Vlietland Ziekenhuis in Schiedam (waarover later meer) en zag hij in zijn eerdere carrières als leidinggevende en vertrouwenspersoon regelmatig hoe medewerkers gebukt gingen onder het gedrag van sommige collega’s.

‘Dat het niet altijd wordt herkend, komt deels doordat het de gepeste is die de impact van ongewenst gedrag bepaalt en niet zijn omgeving. Het gaat dus om de subjectieve beleving. Als de pester het vervolgens nergens meldt, hebben collega’s vaak niet eens door dát ze pesten.’

Wat is pesten? Ook het woord ‘pesten’ geeft nog wel eens een verkeerde indruk, denkt Buijssen. ‘Bij pesten wordt vaak gedacht aan opvallend gewelddadig gedrag: schelden, slaan,

schoppen, iemands jas stelen, et cetera. Maar pesten is bijna nooit fysiek of heel opvallend, het gebeurt juist heel subtiel.

Warm welkom voor nieuwe collega's

Hoe zorg je voor een veilige werkomgeving voor nieuwe collega's en een gezonde afdelingscultuur? Hier vind je tips voor het begeleiden en inwerken van nieuwe collega's. (Fried: zie: <https://www.nursing.nl/9-tips-voor-het-begeleiden-van-een-nieuwe-collega/>)

Een continue stroom van speldenprikjes.' Psychologische oorlogsvoering dus, zoals iemand nooit goedemorgen zeggen, niet feliciteren met z'n verjaardag, met de hele groep gaan lunchen zonder die ene collega mee te vragen, iemand geen verlof geven (of niet willen ruilen) op een voor haar belangrijke dag, niet luisteren als iemand iets zegt in een vergadering, iemand overslaan met koffie inschenken, en ga maar door.

'Daarbij komt nog dat de gepeste heel vaak met zijn problemen blijft rondlopen en uit schaamte niet naar een leidinggevende gaat. En natuurlijk al helemaal niet als de leidinggevende degene is die het pesten veroorzaakt,' aldus Buijssen.

Afwijken van de norm Maar kan iedereen het doelwit worden van pesten? Feit is dat de kans op pesterijen stijgt als je op de een of andere manier kwetsbaar bent. Jonge verpleegkundigen en nieuwelingen moeten zich vaak 'invechten' in een team dat al jaren in dezelfde samenstelling opereert.

Ze worden neerbuigend bekeken, krijgen rotklusjes en de slechtste roosters.⁴ 'Ook ben je kwetsbaar als je je niet wilt of kunt aanpassen aan normen of de gezagsverhouding binnen een groep,' legt Huub Buijssen verder uit. 'Als je bijvoorbeeld iemand bent die – om wat voor reden dan ook – moeite heeft met het tempo op de hectische verpleegafdeling. Of omdat je vaak vroeg weg moet, terwijl de rest altijd overwerkt.

Of juist bijzonder ijverig werkt op een afdeling waar de norm geldt dat je vooral niet te hard moet werken. Maar de grote gemene deler van iedereen die gepest wordt, is het afwijken van de norm. Je bent op de een of andere manier anders dan de rest, of je dat nou bewust doet of niet.' En dat afwijken zit 'm soms in heel kleine dingen: het kan zijn dat je beter bent opgeleid. Een bijzonder uiterlijk hebt. Of vegan bent terwijl de rest altijd luncht met kroketten.

Hiërarchie De verpleegkundigen die zijn geïnterviewd voor dit artikel, kunnen zich wel vinden in het verhaal van Buijssen. Wat Siska meemaakte, was voor haar niet nieuw. In de 35 jaar dat ze werkzaam is in de zorg, in wijk, kraamzorg en ziekenhuizen, kwam ze regelmatig grensoverschrijdend gedrag tegen richting – vaak jonge – vrouwen. 'En echt niet alleen door mannen. Net zo goed door vrouwelijke, vaak oudere, collega's. Toen ik jong was waren jonge vrouwen in de meerderheid met vaak 1 krengerige hoofdzuster. Inmiddels zitten in teams vaak wel 5 of 6 vaak oudere vrouwen die overal commentaar op hebben. Het is nog steeds verdomd moeilijk om als bijvoorbeeld mooie vrolijke jonge vrouw echt serieus genomen te worden.'

'Ik snap inmiddels wel dat veel jonge vrouwen die een zorgdiploma halen binnen 2 jaar afhaken'

Huub Buijssen denkt dat vrouwen zich onderling sneller met elkaar vergelijken, ze vinden het oordeel van de groep veel belangrijker dan mannen. 'Onbewust vragen vrouwen zich altijd af hoe ze ervoor staan in de race. Dat kan pestgedrag in de hand werken.'

Buijssen denkt dat pesten in de zorg ook veel voorkomt, omdat de hiërarchie daar zo belangrijk is. Zo ontstaan vaak problemen als er een nieuwe zorgcoördinator of een regieverpleegkundige bijkomt. Een hoger opgeleid iemand die de anderen als bedreigend ervaren. 'Zo iemand is misschien bang dat de nieuweling haar positie in gevaar brengt. Voor gelijkwaardige collega's kan dat meevallen, maar als leidinggevende heb je helaas de macht in handen om diegene eruit te werken.'

Gevolgen van pesten Hoe dan ook: gepest worden, nu of in het verleden, heeft vaak een enorme impact op iemands leven. Uit onderzoek blijkt dat gepeste mensen jaren na het pesten mentaal minder weerbaar zijn en dat zij sociaal minder functioneren dan niet gepeste mensen.⁵

Buijssen: 'De gevolgen van pesten zijn vergelijkbaar met PTSS, posttraumatische stressstoornis. Je moet je voorstellen dat de gepeste vaak elke dag, de hele dag bezig is zich geestelijk voor te bereiden op de volgende 'aanval'. Die onvoorspelbaarheid ('Wat hangt er vanmiddag weer boven mijn hoofd, en morgen?') maakt haar steeds onzekerder.

Door het pesten word je bovendien buiten de groep geplaatst. Je eigenwaarde ('Ik ben iemand, ik tel mee, ik mag er zijn') is het meest kostbare dat je hebt, dat wordt door pesten weggenomen.'

Wat als je collega wordt gepest? *Wat kun je doen als je ziet dat je collega wordt gepest?*

'Het mooiste is wanneer je de pester durft aan te spreken op haar gedrag', zegt Edith Verkade, kinderverpleegkundige en vertrouwenspersoon in het Franciscus Gasthuis & Vlietland in Rotterdam.

'Want hoe langer het pesten aanhoudt, hoe groter de gevolgen voor het slachtoffer.'

Je kunt eerst aftasten bij je gepeste collega hoe deze erin staat. Daarmee geef je het gevoel er te zijn voor de ander waardoor deze zich sterker voelt. Betrek diegene zoveel mogelijk bij groepsactiviteiten, zoals samen lunchen en teamuitjes. Om het gesprek op gang te brengen kun je bijvoorbeeld vragen: 'Ik heb het gevoel dat je niet lekker in je vel zit, klopt dat? Heeft dat te maken met hoe mensen in het team met je omgaan?'

Samen zou je op de pester kunnen afstappen en vertellen wat het gedrag met de persoon doet.

Wellicht beseft de pester niet dat haar 'grapjes' anders overkomen en dat de gepeste zich gekwetst voelt. Neem je gepeste collega serieus, bied een luisterend oor en zoek samen naar een oplossing.

Vraag wat de ander al heeft ondernomen en wat zij nodig heeft. Kom je er niet uit, stap dan samen naar de leidinggevende of – als deze het niet serieus neemt of juist de pester is – naar de vertrouwenspersoon of bedrijfsmaatschappelijk werk. Zij behandelen je informatie vertrouwelijk en kunnen weerbaarheidstips geven. Die kunnen soms al voldoende zijn om het slachtoffer verder te helpen.'

Sociale steun Maar er is iets aan te doen. 'De gevolgen van pesten kunnen worden beperkt als de gepeste in de periode van het pesten voldoende sociale steun ervaart, bijvoorbeeld van collega's, leidinggevende of vertrouwenspersoon (zie ook kader 'Wat als je collega wordt gepest?'), en als ze de regie over haar leven terugkrijgt,' aldus Edith Verkade.

Zij is kinderverpleegkundige en vertrouwenspersoon in het Franciscus Gasthuis & Vlietland, naar eigen zeggen het eerste ziekenhuis in Nederland dat 7 jaar geleden een specifiek beleid lanceerde om pesten op de werkvloer tegen te gaan: 'Aanpak Pesten, terug naar Respect'.

'We krijgen regelmatig meldingen binnen over agressie en pesten,

door met name leidinggevenden'

'Pesten heeft immers niet alleen invloed op het geluk van de gepeste, maar kan ook de kwaliteit van het werk verminderen, door verminderde motivatie, concentratie- of geheugenverlies. Pesten heeft daarmee een direct negatieve invloed op het presteren van de medewerker, dus indirect ook op de prestatie van het team als geheel, en daarmee op de kwaliteit van zorg.'

Anti-pestbeleid Het Franciscus Gasthuis & Vlietland Rotterdam werkt met de zogenaamde No Blame Approach, een anti-pestmethode die het pesten voor de gepeste, of haar collega, laagdrempelig bespreekbaar maakt. Signaleerders kunnen pestgedrag melden zonder zelf 'bekend' te worden en er wordt niet direct een schuldige aangewezen. Hiermee heeft de pester de mogelijkheid om haar gedrag te corrigeren. Lukt dat niet, dan kan de leidinggevende alsnog sancties treffen.

'De gepeste moet het gevoel krijgen dat we er als ziekenhuis alles aan doen om het pesten te stoppen,' aldus Verkade. 'Zoek hulp en blijf er niet mee rondlopen. Pas dan kunnen we er iets aan doen.'

Onderdeel van het beleid is dat alle leidinggevenden de training 'Pesten, terug naar respect' kunnen volgen. Want, zegt ook Verkade: 'Pas als je wéét wat pesten is, kun je het signaleren. Pesten is soms ongrijpbaar, mensen zeggen 'dat komt bij ons niet voor'.

Maar na de training horen we vaak van mensen dat ze het toch wel herkennen, en dat ze zich niet bewust waren dat bepaalde zaken als pesten wordt beschouwd.' In het Franciscus Gasthuis & Vlietland is men blij met de aanpak: 'We hebben een aantal situaties goed kunnen oplossen.'

Het niet gemakkelijk om het pesten definitief te stoppen, zegt ook Huub Buijssen: 'Mensen komen er niet snel mee voor de draad, schamen zich ervoor en daardoor is het pesten soms al te lang gaande om het toch nog aan te pakken. Vaak is overplaatsing naar een andere afdeling de enige oplossing.'

Zorgen Met Eva en Siska kwam het gelukkig goed. Eva werkt nu ergens anders waar ze het naar haar zin heeft, en Siska heeft haar stage gehaald. Laatstgenoemde maakt zich wel zorgen om haar (toekomstige) collega's. 'Ik ben ervaren en weerbaar. En zelfs mij bracht het van mijn stuk. 'De grote gemene deler bij iedereen die gepest wordt, is het **afwijken van de norm**' Maar wat doet een pestcultuur met jongere en/of minder assertieve vrouwen? Zij denken misschien dat ze zelf de oorzaak zijn. Of niet geschikt voor het vak. Ik snap inmiddels wel dat veel jonge vrouwen die een zorgdiploma halen binnen 2 jaar afhaken. Op dit gebied is het al heel snel onveilig in de zorg en dat wordt verborgen gehouden. Er moet nog veel gebeuren, wil er een veilig werkklimaat komen voor jonge vrouwen.'

Noten

1 Onderzoek 'Agressie en ongewenst gedrag op de werkvloer' > april 2021 door PGGM&Co. In opdracht van VWS.

2 Veel agressie en pestgedrag tussen medewerkers umc's, Skipr.nl, 14 april 2021.

3 Gebruik subsidie VWS voor aanpak interne agressie op de werkvloer, persbericht FNV, 14 april 2021.

4 Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (TNO/CBS) 2013.

5 Aanpak Pesten, terug naar Respect, Vlietland Ziekenhuis, Arbo preventie, juli 2013.

7 vormen van pesten op het werk

1 Het nemen van organisatorische maatregelen. Zoals het opleggen van zinloze taken, helemaal geen taken meer opdragen of altijd dezelfde persoon opzadelen met vervelende diensten.

2 Sociale isolatie. Bijvoorbeeld weigeren tegen het slachtoffer te praten of niet te luisteren als het slachtoffer iets zegt. Ook: mensen structureel niet uitnodigen voor overleg, of belangrijke e-mailtjes niet sturen.

3 Inbreuk maken op de persoonlijke ruimte van het slachtoffer door haar te imiteren in uiterlijk, gedrag of stem, of door grapjes te maken over het privéleven.

4 Verbale agressie, zoals schreeuwen of vloeken tegen het slachtoffer, constant het werk van het slachtoffer bekritisieren zonder dat dit constructief is.

5 Roddelen.

6 Fysieke agressie, zoals ongewenst aanraken of matig gebruik van geweld.

7 Digitaal pesten, bijvoorbeeld via social media.

Nienke Berends

22) De casemanager dementie is echt, écht hard nodig

ZorgClips: Zorgvisie 27 oktober 2021

Kunnen leven met dementie kan de pijn verzachten

'De casemanager dementie is echt, écht hard nodig om mensen met dementie de zorg en begeleiding te bieden die past bij hun persoon.' Dat zegt Gerjoke Wilmink, directeur van Alzheimer Nederland. Wij moeten naar meer zorgarme jaren, zegt Wilmink, door in een vroeg stadium sociale en fysieke uitdagingen te bieden aan mensen met dementie.

Het is gelukt om de samenleving dementievriendelijker te maken met de uitvoering van het Deltaplan Dementie, is de positieve boodschap van Gerjoke Wilmink. In 2021 is het Deltaplan Dementie opgevolgd door de Nationale Dementiestrategie (Fried: zie:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/09/21/nationale-dementiestrategie>); onder leiding van het ministerie van VWS wordt de komende tien jaar gewerkt aan de verbetering

van de kwaliteit van leven bij dementie. Gerjoke Wilmink is directeur van Alzheimer Nederland, de organisatie die zich inzet 'voor een toekomst zonder dementie en werkt aan een betere kwaliteit van leven voor mensen met dementie'. Wilmink: 'Wij zetten in op meer zorgarme jaren voor mensen die dementie krijgen. Dat kan zeker, door vroegtijdig persoonsgerichte uitdagingen te bieden. Sommige mensen met dementie worden gelukkig van muziek of van musea. Dan moet je bij de dagbesteding niet een legpuzzel uit de kast trekken.'

Wat heeft het Deltaplan Dementie na acht jaar opgeleverd? 'Een belangrijke doelstelling was en is om de samenleving dementievriendelijk te maken. Er is ook echt wat verbeterd, mensen voelen zich competentier om te werken met mensen met dementie en om ze te benaderen. Dat zien wij niet alleen als Alzheimer Nederland terug in de stijging van het aantal dementievrienden, maar wij horen het ook van mantelzorgers. Zij krijgen meer ondersteuning. De buurvrouw belt aan om te vragen of ze iets kan doen. Maar ook in de winkel, bij de bank of in het restaurant weten medewerkers beter hoe ze om kunnen gaan met mensen met dementie. Belangrijk is dat je respectvol bent en mensen geruststelt en oogcontact maakt. Ik hoorde het verhaal van een vrouw die met haar moeder bij de bank kwam omdat ze haar pincode drie keer onjuist had ingetypt. Dan moet je als bankmedewerker niet tegen de dochter praten alsof de moeder er niet bij is, maar met de moeder in gesprek gaan. Dat mensen met dementie een ziekte hebben, betekent niet dat ze niet meer kunnen meedoen in de samenleving.'

Wat moet er veranderen in de zorg aan mensen met dementie ? 'Je kunt zeggen dat er voorzichtig aan meer wordt gekeken naar de persoon, we noemen dat zorg op maat. Bij het zorgpersoneel moet er ook meer aandacht zijn voor de situatie van de mantelzorger en voor de omgeving van de cliënt. Op beide gebieden is nog wel een slag te maken in de richting van een meer sociale benadering van mensen met dementie. De coronapandemie heeft wat dat betreft ook gezorgd voor een onbedoeld experiment. Tijdens de pandemie vielen voor mensen met dementie en hun mantelzorgers veel sociale contacten weg en de activiteiten werden gestopt. Dat heeft ertoe geleid dat de mensen met deze ziekte sneller achteruit zijn gegaan. Hun mantelzorgers zijn zwaarder belast en lopen het risico om eerder om te vallen. Dit effect kunnen we ons niet permitteren met het oog op de toekomst, waarin het aantal mensen met dementie snel zal toenemen. Zorg op maat houdt de effecten van de ziekte echt tegen.'

Zorg op maat ? 'Je kijkt naar wat de persoon met dementie nodig heeft aan zorg, maar ook aan begeleiding. De casemanager dementie speelt daar echt, écht een heel belangrijke rol in. Hij of zij kent het netwerk en de mogelijkheden in de regio voor de cliënt. Helaas zetten veel zorgverzekeraars nog de rem op de inzet van casemanagers en willen ze hen pas inschakelen als de ziekte echt complex begint te worden. Maar dan ben je te laat, dan loop je achter de feiten aan. Activiteiten en begeleiding worden uitgesteld, met als gevolg dat de juiste begeleiding van de cliënt op achterstand komt en die achterstand haal je nooit meer in. Niet iedereen wil puzzels leggen, velen vinden meer voldoening bij bijvoorbeeld een kunstlezing of in een gesprek in het Alzheimer café. Belangrijk is ook dat mensen met dementie en hun mantelzorgers de mogelijkheden weten om hun ziekte te bespreken als ze de diagnose krijgen. Dat helpt om ermee om te gaan. Het risico bestaat anders dat je de ziekte gaat ontkennen omdat het nooit besproken is. Het kunnen leven met dementie kan de pijn verzachten. Het is echt belangrijk dat mensen met dementie op tijd kunnen aangeven wat ze leuk vinden, wat hen past en niet op hun tenen hoeven te lopen met een omgeving die hen boven de pet gaat omdat ze achteruit zijn gegaan. Het omgekeerde is namelijk het geval: mensen met dementie gaan minder snel achteruit als ze mee blijven doen, als ze actief blijven met wat bij hen past. Dat is ook zorg op maat. En zorgaanbieders moeten actiever zijn in het aanbod daarvan. Ik voel die urgentie nog niet genoeg bij gemeenten en zorgorganisaties.'

Alzheimer Nederland zet in op: 'meer zorgarme jaren' Wat bedoel je

daarmee? 'Kort gezegd komt het neer op het stimuleren van sociale en fysieke uitdagingen voor mensen met dementie. Dus meer beweging, meer ontmoeting, meer passende activiteiten. En werkende interventies die het leven met dementie kunnen verbeteren. We zijn juist ook door het

Deltaplan Dementie op de goede weg om de kwaliteit van leven te verbeteren. Wij missen nog wel een woonvorm tussen zelfstandig thuis wonen en het verpleeghuis. Niemand wil naar het verpleeghuis, ondanks dat ook deze zorgorganisaties goed nadenken over verbetering van het leven van hun bewoners en dat ook in praktijk brengen. Wij denken aan een tussenvorm, een woning waar je, met je partner, in de wijk woont en als het nodig is direct gebruik kunt maken van passende zorg en begeleiding. Dit is wat er nodig is om de juiste zorg voor mensen met dementie in praktijk te brengen. Kijk wat de mensen nodig hebben, elk mens is anders. Zie mensen staan en luister naar ze. Dat helpt echt om het aantal zorgarme jaren te vergroten.'

Wat zijn de positieve ontwikkelingen voor mantelzorgers? 'Als je meer kunt bieden aan mensen met dementie, dan geeft dat ook lucht aan mantelzorgers. Het is belangrijk concreet te benoemen wat mantelzorgers voor zichzelf hebben. Zij voelen zich snel schuldig als ze tijd voor zichzelf nemen. Terwijl ze dat juist hard nodig hebben. Dementie wordt niet beter, in the end krijg je als mantelzorger niet de dankbaarheid die je verdient. Je moet echt voor jezelf blijven zorgen. De casemanager dementie, maar ook de huisarts spelen daarin een rol.

Carolien Stam Redacteur Zorg+Welzijn

23) We wilden de senioren een mooie dag aanbieden

Leidsch Dagblad 27 oktober 2021

Coronauitbraak na boottocht voor senioren in Rijsaterwoude: 'Heel erg geschrokken van dit aantal'

Marieta Kroft 26 oktober 2021 RIJSATERWOUDE Een boottocht voor zo'n zestig ouderen in Rijsaterwoude op zaterdag 16 oktober heeft inmiddels geleid tot enkele tientallen coronabesmettingen.

Het is het gesprek van de dag. Rijsaterwoude mag dan wel een klein dorp aan het Braassemermeer zijn, de plaatselijke Oranjevereniging is er springlevend. Nu de anderhalvemeterregel was opgeheven en iedereen die wilde de coronaprikken heeft gehad, durfde het bestuur het weer aan om het jaarlijkse seniorenuitje te organiseren. „We wilden de senioren een mooie dag aanbieden”, schrijft het op zijn website (Fried: zie: <http://www.ovrijnsaterwoude.nl/seniorenuite-en-sinterklaasintocht/>). „En dat was het, een prachtige dag! De mensen waren zo blij elkaar weer te zien en te spreken tijdens een goed verzorgde vaartocht door het Groene Hart.”

De nasleep was minder fijn. Op de dinsdag na het uitje kwamen de eerste coronabesmettingen aan het licht. Het bestuur overlegde met de GGD en belde alle deelnemers, de rederij en andere betrokkenen. Ze moesten in quarantaine en zich op de vijfde dag na het contact laten testen. Intussen hielden de bestuursleden flink de vinger aan de pols. „Wat we op dit moment zien, is dat de klachten variëren van helemaal geen klachten tot wel ziek, maar gelukkig niet heel ziek”, schrijven ze. Een toelichting geven ze liever niet. Ze verwijzen naar hun verklaring op de website.

Geschrokken Hoe de boottocht tot een corona-uitbraak kon leiden, is voor de Oranjevereniging een raadsel. „We weten inmiddels dat je ook verspreider kunt zijn van Covid 19 zonder dat je klachten hebt en ook als je volledig gevaccineerd bent. Maar we zijn wel heel erg geschrokken van dit aantal.”

In de uitnodiging had de Oranjevereniging de senioren erop geattendeerd dat er een 'QR-codecheck' kon worden gedaan. Iedereen moest dus beschikken over een coronatoegangsbewijs. Dat wil zeggen een bewijs van volledige vaccinatie, herstel van corona of een negatieve testuitslag. „Ook schreven wij in onze uitnodiging dat ook bij een volledige vaccinatie het 'gezonde boerenverstand' belangrijk is”, aldus een organisator. „Dat wil zeggen dat we genodigden opriepen thuis te blijven bij

coronagerelateerde klachten of wanneer iemand recent in contact is geweest met een besmet persoon.”

De Oranjevereniging ‘vindt het ontzettend vervelend dat zo’n gezellige uitgaansdag zoveel besmettingen heeft opgeleverd’. „Wij wensen iedereen die het betreft een heel spoedig herstel.”

Sinterklaasviering De schrik zit er zo goed in, dat de boottocht voor senioren gevolgen heeft voor de traditionele Sinterklaasviering op 20 november. Ook dat is een activiteit van de plaatselijke Oranjevereniging. „Het jaarlijkse feest in de sporthal, hoe graag we het ook voor de kinderen zouden willen, is ons inziens op dit moment niet realistisch”, meldt het bestuur. „Wij zullen zeker weer een alternatief programma aanbieden. Dus houdt onze website en Facebookpagina in de gaten.”

Hoe kan het dat gevaccineerde ouderen na een boottocht massaal corona krijgen? De GGD weet het niet. „Het is lastig voor ons om na te gaan of de maatregelen zijn nageleefd. Deze zijn sowieso veel soepeler geworden”, reageert een woordvoerder. De GGD heeft geen aanwijzingen dat ouderen zich zorgen moeten maken.

24) Bed-, bad- en broodopvang voor ongeveer twintig uitgeprocedeerde asielzoekers

Leidsch Dagblad 27 oktober 2021

Pleidooi voor terugkeer ‘illegale’ bed-, bad- en broodopvang in Leiden: ‘We moeten dit doen op humanitaire gronden’

Loman Leefmans 27 oktober 2021 LEIDEN Leiden moet weer een bed-, bad- en broodopvang krijgen, voor ongeveer twintig uitgeprocedeerde asielzoekers. Daarvoor pleit een substantieel aantal gemeenteraadfracties. Omdat onder meer D66 twijfelt, is het nog niet duidelijk of het plan wordt uitgevoerd. „Ja, het is illegaal”, erkent Ries van Walraven van de SP. „Maar dat was de oude opvang ook. Toch moeten we dit doen, op humanitaire gronden.”

Een voormalig schoolgebouw aan het Maansteenpad bij de Agaatlaan deed jarenlang dienst als de lokale bed-, bad- en broodopvang. Uitgeprocedeerde asielzoekers, die niet het land uit willen of kunnen, werden er opgevangen om te voorkomen dat ze op straat moesten slapen.

Die ‘bbb’ was feitelijk een illegale onderneming, maar elke stad van een beetje opvang had er een. Het kabinet wilde daar verandering in brengen door vijf grote opvangcentra in te richten, ter vervanging van alle kleintjes. Het betekende dat het pand in de wijk Morskwartier sloot en de uitgeprocedeerden zich in Rotterdam moesten melden.

Dagbesteding Een deel van de asielzoekers, soms al meer dan tien jaar in Leiden, deed dat niet. Een ander deel keerde al snel terug omdat het grote centrum in Rotterdam niet voldeed. „Er was bijvoorbeeld geen dagbesteding, hoewel die wel was beloofd”, aldus PvdA-wethouder Marleen Damen. Om de asielzoekers te helpen, werd vervolgens bij de gemeente een steunpunt opgezet voor praktische, juridische en administratieve hulp.

Maar een bed en een dak boven hun hoofd, daar kon de groep van twintig in Leiden niet meer op rekenen. Diaconaal centrum De Bakkerij aan de Oude Rijn vervulde die taak deels. Een oplossing vanuit Den Haag is voorlopig niet te verwachten omdat de kabinetsformatie lang duurt.

De Leidse fracties van GroenLinks en ChristenUnie willen daar niet meer op wachten. Gesteund door Partij Sleutelstad en de SP gaan zij een plan opstellen voor een nieuwe opvang in Leiden. Het CDA twijfelt, evenals de PvdA. „Ik ben er huiverig voor om nu weer stappen te zetten”, aldus Damen.

De VVD is in ieder geval mordicus tegen. „Dit druist in tegen landelijke afspraken”, aldus raadslid Alyssa Voorwald. „De opvang in Rotterdam was niet ideaal, maar wel de enige juiste plek.”

Of het weer kortweg ‘bbb’ gaat heten en of het om een of meer locaties gaat, dat moet nog worden uitgezocht. Maar wil de nieuwe opvang in Leiden er komen, dan is steun nodig van D66, de grootste

partij van de stad. „Ik deel de zorgen”, aldus raadslid Susannah Herman. „Maar dit moeten we nog met de fractie overleggen.”

Op dinsdagavond 9 november vergadert de gemeenteraad opnieuw over het onderwerp en dan wordt waarschijnlijk een knoop doorgehakt.

25) Gemeentelijke samenwerking voor toezicht en handhaving binnen de kinderopvang

Gemeente.nu 27 oktober 2021

VNG: zoek de samenwerking voor ‘poortfunctie’ kinderopvang

27 oktober 2021 DOOR NIOBE MOEN De gemeentelijke samenwerking voor toezicht en handhaving binnen de kinderopvang is voor verbetering vatbaar. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wil daaraan bijdragen met een nieuwe handreiking.

Wie als ondernemer een kinderopvangcentrum of gastouderbureau wil beginnen, krijgt te maken met de nieuwe werkwijze: ‘Streng aan de poort’. Hetzelfde geldt voor bestaande ondernemers of gastouders die een wijziging doorgeven, zoals een verhuizing.

Gemeenten werken hiervoor samen met GGD'en. ‘Om de poortfunctie goed te kunnen uitvoeren, bestaat in de praktijk behoefte aan meer samenwerking met collega's binnen en buiten de gemeente,’ aldus de VNG (Fried: zie: <https://vng.nl/nieuws/nieuwe-handreiking-gemeentelijke-samenwerking-kinderopvang>).

Samenwerken sleutel succes Volgens de koepelorganisatie is ‘integraal samenwerken’ onmisbaar. Dat geldt niet alleen naar buiten toe, maar ook intern. ‘Ook samenwerking met andere afdelingen binnen de gemeente is essentieel voor een goede uitvoering van de wettelijke taken omtrent toezicht en handhaving in de kinderopvang.’ De handreiking (Fried: zie: <https://vng.nl/sites/default/files/2021-10/handreiking-samenwerking-vanuit-kinderopvang-in-een-breed-gemeentelijk-perspectief.pdf>) moet helpen een goed netwerk op te bouwen. Zodat de ambtenaar die zich bezighoudt met de kinderopvang ‘zich als een spin in een web voelt en weet welke samenwerkingen belangrijk zijn voor het realiseren van goede opvang.’ De tekst gaat daarbij uit van de (wettelijke) taken die de ambtenaar moet uitvoeren. De VNG werkte hiervoor samen met diverse lokale overheden. Ook is de handreiking bedoeld als bijdrage aan ‘bewustwording van nut en noodzaak van samenwerking’.

Fundament in bijlage Verschillende bijlagen moeten de ‘spinnen in het web’ op weg helpen richting belangrijke samenwerkingspartners. Zo is er een zelf in te vullen visuele weergave, als fundament voor het netwerk. Een andere bijlage bevat een overzicht van tips, zoals: ‘Weet waar wat te vinden is, maar nog belangrijker; ken de experts.’

26) Rechterlijke uitspraak met ‘ingrijpende gevolgen’ voor de uitvoering van de bijstand

Gemeente.nu 27 oktober 2021

Gemeenten verbouwereerd door rechterlijke uitspraak bijstand

19 oktober 2021 DOOR RICHARD SANDEE De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is met het Rijk in gesprek over een rechterlijke uitspraak met ‘ingrijpende gevolgen’ voor de uitvoering van de bijstand. Gemeenten vragen zich af ‘hoe bestaande wetgeving en wetgevingsgeschiedenis tot deze interpretatie en uitleg door de rechter hebben kunnen leiden’.

Het gaat om een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) (Fried: zie: <https://linkeddata.overheid.nl/front/portal/document-viewer?ext-id=ECLI:NL:CRVB:2021:2146>) op

24 augustus. De gemeente Rotterdam trok hierbij in hoogste instantie aan het kortste eind, na een eerdere nederlaag bij de rechtbank. Het bestuur had de bijstandsuitkering ingetrokken van een gehuwd paar, nadat een van de partners vanuit een werkloosheidsuitkering werk had gevonden (20 uur per week). Door het vervallen van de bijstand van de andere partner, viel hun gezamenlijke inkomen vanaf dat moment plotseling lager uit.

‘Voldoende inkomsten’ Rotterdam meende met het intrekken van de bijstand voor het koppel in lijn met de wet te handelen. ‘Het college heeft aan dit besluit ten grondslag gelegd dat zij voldoende inkomsten hebben om de kosten van levensonderhoud zelf te betalen.’ Voor personen die niet bijstandbehoevend zijn, hoeft ook niet te worden berekend of ze wellicht recht hebben op een zogeheten inkomensvrijlating van maximaal 202 euro per maand, zo redeneerde de gemeente. Daarmee sloeg Rotterdam de plank echter mis, zo oordeelde de rechtbank al in februari 2019. De gemeente benadrukte daarna in hoger beroep dat het inkomen van de partners bóven de bijstandsnorm ligt sinds de gewijzigde situatie. Maar de wet volgt een andere logica, in de uitleg van de rechter. Eerst moet worden berekend hoeveel van het nieuwe inkomen iemand volgens de vrijlatingsregeling – [hier uitgelegd](https://www.rotterdam.nl/werken-leren/vrijlatingsregeling/) (Fried: zie: <https://www.rotterdam.nl/werken-leren/vrijlatingsregeling/>) door Rotterdam – mag houden bovenop de uitkering. Als na aftrek van dat bedrag minder overblijft dan de bijstandsnorm, geldt het recht op deze tegemoetkoming alsnog. De vrijlatingsregeling is door de wetgever bedacht om werken aantrekkelijker te maken voor uitkeringsgerechtigden en duurt maximaal een half jaar.

Aanpassingen en kosten Uit de reactie van de VNG blijkt dat Rotterdam niet op zichzelf staat. Ook andere lokale overheden zouden in de praktijk uitgaan van de gewraakte interpretatie. ‘Dit standpunt van de CRvB heeft ingrijpende gevolgen voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Zo zullen ICT-systemen en beschikkingen moeten worden aangepast en zullen uitvoerings- en bijstandslasten voor gemeenten stijgen.’ Ook voorziet de koepelorganisatie dat als gevolg van de nieuwe uitleg mensen ‘langer bijstandsafhankelijk zijn, met alle daaraan verbonden verplichtingen’. Voor de VNG is het onbegrijpelijk hoe de rechter tot deze invulling van de wet komt. Zowel die vraag als de praktische gevolgen van de uitspraak bespreekt de belangenbehartiger met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

27) Tik op de vingers gemeenten, uitgedeeld door de rechter in hoger beroep, terecht

Gemeente.nu 27 oktober 2021

‘Gemeenten negeren de wet bij uitvoering bijstand’

22 oktober 2021 DOOR RICHARD SANDEE Gemeenten lappen al jaren moedwillig de wet aan hun laars bij het uitvoeren van de bijstand. De recente tik op de vingers, uitgedeeld door de rechter in hoger beroep, is dan ook niet meer dan terecht.

Dat stelt financieel en juridisch adviseur Peter Kamp, verbonden aan Frankhuis en Twistvliet in Zwolle. Hij procedeert regelmatig tegen gemeenten die een verkeerde uitleg zouden geven aan regels, zoals in augustus bevestigd door de Centrale Raad van Beroep. (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/bijstand/gemeenten-verbouwereerd-door-rechterlijke-uitspraak-bijstand/>) ‘Bij het verrekenen van inkomsten uit arbeid met de bijstand, zie ik gemeenten stelselmatig fouten maken. Dat beperkt zich niet tot de vrijlatingsregeling waar het in deze casus om gaat,’ zegt Kamp.

Afknippen prikkel tot werk De vrijlatingsregeling is een van de prikkels in de Participatiewet om werken aantrekkelijk te maken voor bijstandsgerechtigden. Het idee is dat iemand die werk accepteert, niet meteen het volledige recht op bijstand verliest. Tijdens het eerste werkzame jaar mag diegene over maximaal zes maanden een kwart van het nieuwe inkomen uitzonderen van de

gebruikelijke verrekening met de bijstand. Tot een limiet van momenteel 221 euro per maand. Zoveel mag het salaris tijdelijk boven de bijstand uitkomen.

Maar gemeenten blijken deze regeling af te knippen op een manier die volgens de rechter niet door de beugel kan. Zo kijkt Rotterdam simpelweg of iemand meer dan de bijstand verdient. Is dat het geval, dan zou de aanspraak vervallen. De toets moet daarentegen zijn wat iemand overhoudt ná aftrek van de vrijlatingsregeling. Valt dat bedrag lager uit dan de bijstand, dan geldt de vrijlatingsregeling al. 'En dient er aangevuld te worden tot de bijstandsnorm,' weet Kamp.

'Orders van hogerhand' De verbazing die hierover doorklinkt in de reactie van gemeenten, (Fried: zie: <https://vng.nl/nieuws/uitspraak-crvb-met-ingrijpende-gevolgen-voor-gemeenten>) komt op hem geveinsd over. 'Rotterdam weet in elk geval beter, want een medewerker daar kon het me al in 2018 precies uitleggen. Men past het alleen niet toe,' aldus de adviseur. 'Het probleem bij gemeenten is dat ambtenaren, tot en met de gemeentjuristen toe, orders van hogerhand krijgen om tegen de wet in te gaan. Maar voor iedereen die een beetje rekenvaardig is, kan dit helemaal geen discussie zijn. De rechter heeft gewoon gelijk.'

De gedupeerden van eigenzinnige gemeentelijke rekenmethoden blijven niet beperkt tot de vrijlatingsregeling, benadrukt Kamp. Eerder dit jaar bleek al dat ruim zes op de tien mensen die de stap van uitkering naar werk zetten, financieel in de problemen komen door de verrekening van inkomsten. Kamp: 'Het gaat structureel mis. Daarbij wordt ook jurisprudentie consequent genegeerd. Burgers, onder wie mijn cliënten (Fried: zie: <https://www.trouw.nl/economie/na-jaren-in-de-bijstand-vond-ze-eindelijk-weer-werk-maar-dat-veroorzaakte-een-kettingreactie-van-ellende~b1fd247b/>), zijn hiervan dagelijks de dupe, vergelijkbaar met de toeslagenaffaire.'

Inhouding geschat inkomen Een voorbeeld is het volgens hem wijdverbreide gebruik van schattingen van inkomsten. Zodra de gemeente een melding ontvangt dat een bijstandsgerechtigde aan het werk is, zouden ambtenaren aan het rekenen slaan. 'Dan gaan ze kijken: hoeveel is dat op maandbasis? De uitkomst daarvan houden ze nog dezelfde maand in op de uitkering. Problemen hiermee ontstaan door te hoge schattingen, maar ook omdat mensen hun eerste inkomen nog moeten ontvangen terwijl hun uitkering al deels of helemaal is geschrapt.'

Volgens Kamp kan wederom geen twijfel bestaan over de strijdigheid met regels. 'De rechter heeft ook dat in hoogste instantie bevestigd. (Fried: zie: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CRVB:2016:2272>) Toch gaat het gewoon door.' Gevraagd naar een verklaring, wijst de adviseur op 'hebberigheid' bij gemeenten. 'Ze denken: dan hebben we het geld alvast, anders moeten we maar zien of we nog iets terugkrijgen. Maar dat is ongegrond, want de meeste burgers voldoen keurig de vorderingen die de gemeente op hen heeft.'

'Excellente dienstverlening' Ondanks de rechtspraak waar Kamp op wijst, bevestigt de website van Rotterdam dat fictieve verrekening (Fried: zie: <https://www.rotterdam.nl/werken-leren/verrekening-inkomsten/>) plaatsvindt voor mensen die vanuit een uitkering gaan werken en hun eerste salaris nog moeten ontvangen. 'Dan hoeft er achteraf zo weinig mogelijk aangepast te worden,' benadrukt de gemeente het voordeel. Snelle verrekening op basis van schatting wordt ook genoemd in het lokale Beleidskader Participatiewet, (Fried: zie: <https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7745303/1/19bb16744>) met als uitgangspunt 'passende en excellente dienstverlening'.

28) Steeds moeilijker om mensen te bewegen voor hulp hun eigen omgeving in te schakelen

Binnenlands Bestuur 28 oktober 2021

AMBTENAREN KRITISCHER OVER WMO-ABONNEMENTSTARIEF

Yolanda de Koster 27 okt 2021 Gemeenten waren al niet happig op het Wmo-abonnementstarief, maar zijn het afgelopen jaar nog kritischer geworden. Het wordt steeds moeilijker om mensen te bewegen voor hulp hun eigen omgeving in te schakelen en mondige burgers beroepen zich steeds vaker op hun 'recht' tot ondersteuning.

Eigen netwerk De drijfveer om een beroep te doen op het eigen netwerk of de eigen kracht is met de invoering van het abonnementstarief kleiner geworden, concluderen onderzoekers in de derde monitor Wmo-abonnementstarief (over 2020) op basis van gesprekken met beleidsmedewerkers en medewerkers van de gemeentelijke Wmo-toegang. Terwijl dat een belangrijk uitgangspunt van gemeentelijk beleid is. Het gesprek aan de keukentafel was voorheen een goed middel om te kijken welke hulp echt nodig was.

Prikkel 'Daarmee was de hoge(re) eigen bijdrage een sterkere prikkel voor inwoners om te kijken naar alternatieven voor de Wmo-voorziening', aldus de onderzoekers. Het Wmo-abonnementstarief – de inkomensafhankelijke eigen bijdrage – is in 2019 voor Wmo-maatwerkvoorzieningen en in 2020 voor algemene Wmo-voorzieningen ingevoerd. De derde monitor is begin deze week naar de Kamer gestuurd.

Mondiger Inwoners beroepen zich ook vaker op hun 'recht' tot ondersteuning dan voor de invoering van het Wmo-abonnementstarief, merken ambtenaren. Vooral als het om hulp bij het huishouden gaat. 'Cliënten denken goed te weten waar ze recht op hebben en lijken op dit gebied tevens mondiger te zijn.' Daarnaast weten burgers goed 'wat ze wel en niet moeten zeggen' om een voorziening te kunnen afdwingen (...) of welke hulp of ondersteuning er nog vanuit het netwerk ingezet kan worden.'

Tweedeling Op verschillende manieren proberen gemeenten de toegang tot Wmo-voorzieningen te bemoeilijken, onder meer vanwege de tekorten. Zowel cliënten als cliëntorganisaties hebben daar aan een kant begrip voor, maar maken zich tegelijkertijd zorgen. Mondige burgers zullen eerder hulp krijgen of weten af te dwingen dan minder assertieve burgers. Dit kan tot een tweedeling leiden, zo wordt gevreesd. Het feit dat mensen met hogere inkomens steeds vaker voor Wmo-hulp aankloppen, roept ook weerstand op. Gemeenten moeten dan bezuinigen wat ten koste gaat van de kwetsbare doelgroepen of mensen met een laag inkomen.

29) Raad van Europa en benoemde burgemeester en cdk's

Binnenlands Bestuur 28 oktober 2021

BENOEMDE BURGEMEESTER BAART EUROPA ZORGEN

Simon Trommel 27 okt 2021 De Raad van Europa is bezorgd over de wijze waarop in Nederland burgemeesters en commissarissen van de koning (cdk's) worden benoemd. Ze zouden via verkiezingen moeten worden gekozen. Dat staat in een gisteren door de Raad van Europa aangenomen rapport dat werd opgesteld door een monitoringscommissie die het lokale bestuur in de Europese landen in de gaten houdt.

Fundamentele beginselen De Nederlandse democratie en vooral de lokale autonomie lijdt volgens dat rapport onder de benoemde burgemeester en cdk's. De opsteller van het rapport, de Kroaat Vladimir Preblich, stelde dat een lokale of regionale bestuurder in Nederland zich niet hoeft te bemoeien met het electoraat en dat gaat in tegen fundamentele beginselen van de democratie die de burger in het centrum stelt.

Opvallend genoeg waren het de niet-Nederlanders binnen het Congres van Lokale en Regionale Overheden, dat het rapport dinsdag besprak, die zich zorgen maakten om de benoemde burgemeesters en cdk's en het feit dat dat tegen het Europees Handvest Lokale Autonomie in gaat. Dat handvest is ook door Nederland ondertekend en toch houdt Nederland zich er niet aan. 'Wat voor een zin heeft het om iets te ondertekenen en je er vervolgens niet aan te houden', sprak het Londense City Council lid, de Conservatief Andrew Boff. Ook Turkse leden lieten zich in diezelfde zin uit.

Horizontale democratie Nederlanders legden wel uit dat de Provinciale Staten en gemeenteraden wel veel invloed hebben op de keuze van de commissaris van de koning en de burgemeester. Leen Verbeek, cdk van Flevoland en president van het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa: 'De sprekers uit Turkije en het VK zijn vertegenwoordigers van een verticale democratie. In Nederland hebben we een horizontale democratie, waar gemeenteraden en Provinciale Staten belangrijker zijn als het gaat om representativiteit dan de burgemeester en cdk. De sprekers willen de burgemeester en cdk belangrijker maken. Daar zijn wij niet voor.'

Transities jeugdzorg De Nederlanders vinden het zorgwekkender dat de transitie in het sociale domein en de jeugdzorg de democratie bedreigden, want het is een kwestie van bevoegdheden zonder afdoende middelen. Een door de Nederlanders ingediend amendement van die strekking is ingediend en aangenomen. Harald Bergmann, de burgemeester van Middelburg en leider van de Nederlandse delegatie, voelt dat als Europese wind in de rug van een moeilijk dossier. 'Want gemeenten en rijk staan al jaren tegenover elkaar. Met dit rapport wordt een aantal zaken bevestigd die gemeenten al langer bij het rijk aankaarten, op het gebied van taken, middelen en bevoegdheden. Het rapport bevat bruikbare aanbevelingen waar we samen met rijk mee aan de slag kunnen.'

Migranten Verder laakt het rapport de restrictieve opstelling van de Nederlandse centrale regering over migranten, waar decentrale overheden wel humanitair zijn. 'De kwestie van migranten en vluchtelingen is een andere controversiële kwestie. Het restrictieve beleid van de centrale regering is soms aangevochten door meer open en humanitaire burgemeesters, die zich vaak snel beroepen op verplichtingen en rechten uit hoofde van het internationaal recht om bijvoorbeeld illegale migranten onderdak te bieden.'

Polderen Verder is het rapport ook heel positief over Nederland en de democratie. Zo wordt de politieke cultuur van polderen positief gewaardeerd. In Straatsburg wordt het rapport later aangeboden aan de ministers in de Raad van Europa als aanbeveling. Die Raad van Ministers moet zich er over uitspreken. Binnenlands wordt daarna met de minister van Binnenlandse Zaken verder gewerkt aan de aanbevelingen, meldt een bron rond de Nederlandse delegatie in Straatsburg.

30) Hoeveel gemeenten houden er werkwijze op na in strijd is met de wet en de rechtspraak.

Binnenlands Bestuur 28 oktober 2021

KAMERLEDEN STELLEN INKOMSTENVERREKENING AAN DE KAAK

Adriaan de Jonge 28 okt 2021 Kamerleden Senna Maatoug (GroenLinks) en Gijs van Dijk (PvdA) willen meer duidelijkheid over hoe gemeenten omgaan met het verrekenen van inkomsten uit werk met de bijstandsuitkering. Ze willen onder andere weten hoeveel gemeenten er een werkwijze op nahouden die in strijd is met de wet en de rechtspraak.

Teruggefloten Met de Kamervragen reageren de parlementariërs op berichtgeving, onder andere van Binnenlands Bestuur (Fried: zie:

[https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/werken-in-de-bijstand-wordt-\(iets\)-lonender.18670415.lynkx](https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/werken-in-de-bijstand-wordt-(iets)-lonender.18670415.lynkx)), over gemeenten die door de rechter zijn teruggefloten vanwege de manier waarop ze inkomsten van bijstandsgerechtigden verrekenen met de uitkering. Die zaken zijn geen uitzonderingen, zegt juridisch adviseur Peter Kamp tegen *Gemeente.nu* (Fried: zie: <https://www.gemeente.nu/sociaal/bijstand/gemeenten-negeren-de-wet-bij-uitvoering-bijstand/>): 'Bij het verrekenen van inkomsten uit arbeid met de bijstand, zie ik gemeenten stelselmatig fouten maken.'

In strijd Kamerleden Maatoug (GroenLinks) en Van Dijk (PvdA) willen daarom weten hoe vaak het voorkomt dat gemeentelijke verordeningen Participatiewet in strijd zijn met de wet en de rechtspraak. Ook stellen ze voor dat de staatssecretaris één werkwijze voor de inkomstenverrekening wettelijk vastlegt. De Kamerleden kaarten verder aan dat het werken vanuit de bijstand in zes op de tien gevallen (Fried: zie: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/stel-het-inkomen-van-de-inwoner-voorop-niet-de.16267195.lynkx>) voor financiële problemen zorgt. Of de staatssecretaris dat een probleem vindt, willen ze weten, en of het beleid bijdraagt aan die problemen.

Fictief verrekenen De rechtszaken die in de Kamervragen worden genoemd, gaan over twee knelpunten in de inkomstenverrekening: het fictief verrekenen en de tijdelijke inkomstenvrijlating. Fictief verrekenen houdt in dat de gemeente het inkomen uit werk van tevoren inschat en op basis daarvan de bijstandsuitkering aanpast. De Centrale Raad voor Beroep (CRvB) oordeelde in 2016 (Fried: zie: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CRVB:2016:2272>) dat dat niet mag, maar toch gebeurt het nog. Dat bevestigt bijvoorbeeld de website van de gemeente Rotterdam. (Fried: zie: <https://www.rotterdam.nl/werken-leren/verrekening-inkomsten/>)

Vrijlating De vrijlatingsregeling bepaalt dat een deel van de inkomsten uit arbeid niet meegerekend wordt als inkomen. Dit om de stap naar (deeltijd) werk aantrekkelijker te maken. De gebruikelijke werkwijze van gemeenten was om in eerste instantie het recht op bijstand te bepalen zonder inachtneming van de vrijlatingsregeling. Alleen als dat recht er was, werd de vrijlating van het inkomen afgetrokken. De rechtbank Rotterdam (Fried: zie: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBROT:2018:8363>) en de CRvB (Fried: zie: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CRVB:2021:2146>) bepaalden dat dat andersom moet: de vrijlating moet eerst worden afgetrokken van het inkomen voordat het recht op bijstand wordt berekend. Op die manier blijft de prikkel om te werken behouden in gevallen waarbij het inkomen net iets boven het bijstandsniveau uitkomt. (Fried: zie: [https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/werken-in-de-bijstand-wordt-\(iets\)-lonender.18670415.lynkx](https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/werken-in-de-bijstand-wordt-(iets)-lonender.18670415.lynkx))

Amendement Parlementariërs Maatoug en Van Dijk wijzen in hun vragen ook op een voorstel van de Landelijke Cliëntenraad, dat er iets vergelijkbaars als de beslagvrije voet zou moeten komen voor mensen die werken naast een uitkering. Met andere woorden: een gegarandeerd minimum waar mensen niet onder mogen vallen. Ook vragen ze de staatssecretaris om een eerder ingediend amendement van Kamerlid Van Dijk in overweging te nemen. Dat voorstel zou de tijdelijke vrijlatingsregeling van 25 procent van het verdiende loon vervangen door een structurele vrijlating van 50 procent van het salaris.

31) Verdeling van (onbetaalde) zorgtaken en (betaald) werk is niet gelijk verdeeld

Movisie 28 oktober 2021

Uitdagingen combineren werk en zorg in beeld gebracht

Vier persona's op basis van echte levensverhalen

21 oktober 2021 **De verdeling van (onbetaalde) zorgtaken en (betaald) werk is niet gelijk verdeeld tussen mannen en vrouwen in een heteroseksuele relatie. Slechts twee op de tien ouders verdelen dit evenredig. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de financiële positie van (met name) vrouwen en de mogelijkheden voor (met name) mannen om zorgtaken op zich te nemen. Movisie bracht de uitdagingen van het combineren van werk en zorg in kaart bij vrouwen en ontwikkelde op basis van echte levensverhalen vier persona's.**

Verschillende factoren zijn van invloed op de verdeling van werk en zorg. Denk aan de 'deeltijdcultuur' in Nederland en sociale normen die gelden omtrent het verdelen van zorg en werk tussen mannen en vrouwen. Ook individuele factoren zoals opvattingen over rolverdeling tussen werk en zorg, de aanwezigheid van een partner, opleidingsniveau en sociale normen uit opvoeding en directe omgeving spelen een rol.

Het huishouden of de zorg voor kinderen is een belangrijke reden voor vrouwen om deeltijd te werken. Vrouwen werken vaker in een deeltijdfunctie dan mannen. Als een vrouw in een heteroseksuele relatie een kind krijgt, leidt dit vaak tot het verminderen van betaald werk (bij 36%) of tot het stoppen met werken (bij 11%) (Emancipatiemonitor: 2020 - SCP)(Fried: zie: <https://digitaal.scp.nl/emancipatiemonitor2020/werk-en-economische-zelfstandigheid-hoe-zit-dat-per-levensfase/>). Mannen gaan over het algemeen juist eerder meer dan minder werken. Het krijgen van een kind beïnvloedt bovendien het loon van een vrouw negatief en het loon van een man niet. Naast zorgen voor kinderen, zorgen bovendien meer vrouwen dan mannen voor (schoon)ouders (57%), kinderen met een beperking (69%), andere familieleden (58%), vrienden of burens (62%). Het SCP(Fried: zie: <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2020/12/09/blijvende-bron-van-zorg>) geeft als mogelijke redenen hiervoor dat vrouwen minder vaak een (voltijd) baan hebben en zich vaker verantwoordelijk voelen voor zorgtaken.

Arbeidsongeschiktheid of ziekte Het krijgen van kinderen is echter niet de hoofdrede om niet te willen of te kunnen werken. Net zoals bij mannen is dat namelijk ziekte of arbeidsongeschiktheid. Vooral werkende, alleenstaande moeders willen meer uren werken (Emancipatiemonitor, 2020). Zes op de tien ouders met een kind jonger dan 18 jaar zouden ook de zorg voor hun kind(eren) het liefst gelijk verdelen. Vier op de tien vinden dat dit ook moet gelden voor betaald werk (Emancipatiemonitor: 2020 - SCP)(Fried: zie: <https://digitaal.scp.nl/emancipatiemonitor2020/wie-zorgt-er-voor-de-kinderen/>).

Hoe doen zij het? Meer dan een derde (Fried: zie: <https://www.ditwerktwel.nl/feiten-en-cijfers/>) van de ouders in Nederland ervaart veel stress in het combineren van werk en zorg. Movisie wilde daarom in kaart brengen wat het combineren van werk en zorg uitdagend maakt. We zoomden daarbij in op de verhalen van vrouwen omdat het hebben van kinderen vooral invloed heeft op hun financiële positie. Op basis van gesprekken met een diverse groep vrouwen bracht Movisie vier persona's in kaart. Een persona is een denkbeeldig persoon met eigenschappen van de doelgroep. De persona's zijn gebaseerd op echte levensverhalen, van echte vrouwen. Met deze persona's kunnen gemeente, zorgaanbieders of maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties het beleid en de uitvoering ervan beter afstemmen op de doelgroep. Deze verhalen laten namelijk zien met welke problemen deze vrouwen kampen en hoe hun leefsituatie verbeterd kan worden.

Vervolg persona's Movisie gaat in 2022 verder aan de slag met de persona's. We organiseren verschillende activiteiten om de persona's bij verschillende organisaties te borgen. Zoals een workshop voor maatschappelijke organisaties (waaronder vrouwenorganisaties) zodat ze samen met anderen (denk aan mannen en de sociale omgeving) aan de slag kunnen met de ontwikkelde

persona's, en bijeenkomsten bij gemeenten om beleidsambtenaren kennis te laten maken met deze doelgroep.

Maak kennis met:

• Persona Judith

'Mijn naam is Judith, ik ben 38 jaar en moeder van drie kinderen van 2, 8 en 10. Mijn oudste kinderen voed ik vooral alleen op. Om de twee weken gaan zij naar hun vader. Dat gaat loopt niet soepel. We hebben nu gezinshulp, aangewezen door de rechtbank. Daar had mijn ex behoefte aan, maar dat geldt automatisch voor beide ouders. Het voelt voor mij als een straf. Dit jaar ben ik begonnen met de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening. Deze studie kost me veel energie en ik moet veel ballen in de lucht houden.'

Bekijk de persona van Judith (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2021-10/leaflet%20in%20gesprek%20met%20Judith.pdf>)

• Persona Abigail

Abigail: 'Ik ben 40 jaar en woon samen met mijn partner. We hebben twee kinderen, een dochter van 10 en een zoon van 9. Mijn man werkt en zorgt voor het inkomen. Mijn dochter heeft een anderswerkend lichaam en een mentale beperking. Ik zorg voor haar, daardoor heb ik recht op een persoonsgebonden budget (PGB).'

Bekijk de persona van Abigail (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2021-10/leaflet%20in%20gesprek%20met%20Abigail.pdf>)

• Persona Nicole

Nicole: 'Ik ben 35 jaar en ik ben alleenstaand. Mijn zoon zit op de basisschool. Ik woon met mijn zoon in een sociale huurwoning in Den Haag. Ik werk via een detacheringsbedrijf als kwaliteitsmedewerker in de zorg. Omdat ik kwaliteit wil leveren en mijn werk leuk vind, werk ik ongeveer vijftig uur per week. Terwijl ik een 32 uurscontract heb. Ik heb eigenlijk meer dan 24 uur in een dag nodig.'

Bekijk de persona van Nicole (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2021-10/leaflet%20in%20gesprek%20met%20Nicole.pdf>)

• Persona Caroline

Caroline: 'Ik ben 56 jaar. Ik ben alleenstaand en heb een dochter van 36 en een zoon van 25 jaar. Op mijn vijfde ben ik met mijn tante naar Nederland verhuisd. Mijn ouders woonden daar al. Ik woon met mijn dochter en haar kind in Almere. Ik werk acht uur per week in de thuiszorg en ik ontvang een aanvullende WW-uitkering.'

Bekijk de persona van Caroline (Fried: zie: <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2021-10/leaflet%20in%20gesprek%20met%20Caroline.pdf>)

Onze experts Meer informatie? Neem contact op met:

Joline Verloove Mail Joline: j.verloove@movisie.nl <j.verloove@movisie.nl>;

- [06-55440605](tel:06-55440605)

Djuna Buizer (zij/haar) Mail Djuna: d.buizer@movisie.nl <d.buizer@movisie.nl>;

- [06 - 5544 0519](tel:06-55440519)

Joey Poerwoatmodjo (hij/hem) Mail Joey : j.poerwoatmodjo@movisie.nl

<j.poerwoatmodjo@movisie.nl>;

- [06 - 5544 0516](tel:06-55440516)

Ditwerktwel.nl

De persona's zijn opgesteld in het kader van Ditwerktwel.nl, een alliantie bestaande uit WOMEN Inc., Bureau Clara Wichmann, Movisie, WO=MEN en de Nederlandse Vrouwen Raad. Deze alliantie heeft als primaire doelstelling het bevorderen van een gelijke positie van vrouwen en mannen, in het combineren van betaalde arbeid en onbetaalde zorgtaken in Nederland. Hierbij wordt vooral de focus gelegd op vrouwen in een financieel kwetsbare positie.

32) Familie-ervaringsdeskundige van grote betekenis zijn

Movisie 28 oktober 2021

Nog onbekend maar hard nodig: familie-ervaringsdeskundigheid

22 oktober 2021 Mantelzorg voor iemand met een ernstig psychiatrische aandoening (EPA) staat bekend als een ondergeschoven kindje in zorg en welzijn terwijl het juist gaat om mantelzorg met een hoog afbrandrisico. Datzelfde geldt ook voor mensen die moeten zorgen voor een familielid met verslavingsproblematiek, niet-aangeboren hersenletsel (NAH), een (licht) verstandelijke beperking (LVB) of dementie. Wat het betekent om zo'n mantelzorger te zijn verdient veel meer kennis en deskundige begeleiding. Voor deze mantelzorgers kan de familie-ervaringsdeskundige van grote betekenis zijn.

De impact van de ontwrichting van een familielid Net als bij ervaringsdeskundigheid gaat het bij familie-ervaringsdeskundigheid om het kunnen doorgeven van persoonlijke en collectieve ervaringskennis. Maar de persoonlijke ervaringen zijn op een essentieel punt anders. Het gaat niet om het zelf hebben van een ontwrichtende aandoening, maar om de ontwrichtende aandoening of omstandigheid van een direct familielid die dusdanig impact heeft (gehad) dat zijn of haar eigen leven ook ontwricht raakt. Deze impact kan verschillen, bijvoorbeeld schuldgevoel bij ouders en de bedreiging in de eigen ontwikkeling bij kinderen. De ontwrichting treft vaak het hele gezin omdat alles om één persoon draait. Bovendien kan bij al deze partijen sprake zijn van rouw vanwege het zogenaamde 'levend verlies' (rouwen om wat er juist wel altijd is). Familie-ervaringsdeskundigheid past dan ook vooral bij familieleden van mensen die te maken hebben met ernstig psychiatrische aandoeningen (EPA), verslavingsproblematiek, niet-aangeboren hersenletsel (NAH), (licht) verstandelijke beperking (LVB) en dementie. Familie-ervaringsdeskundigheid richt zich vanuit deze ervaring op anderen in soortgelijke omstandigheden. Met dezelfde twee rollen als bij ervaringsdeskundigheid: ondersteuning mee vorm geven en werken aan ambassadeurschap.

Wat is familie-ervaringsdeskundigheid?

Familie-ervaringsdeskundigheid is een verbijzondering van ervaringsdeskundigheid.

Ervaringsdeskundigheid is het kunnen doorgeven van persoonlijke en collectieve ervaringskennis.

Dit gebeurt door een ervaringsdeskundige, iemand die deze kennis – ongeacht de vorm – doorgeeft aan anderen (Van der Kooij en Keuzenkamp, 2018).

Wat is ervaringsdeskundigheid?

Wat kan een ervaringsdeskundige dan? Volgens Karbouniaris en Boer (2018) hebben ervaringsdeskundigen het vermogen om:

- de eigen ervaringen met een ontwrichtende aandoening en het te boven komen ervan (herstel), in wederkerigheid in te zetten om anderen te ondersteunen bij het vinden van ruimte voor hun persoonlijke herstelproces. De inbreng van de persoonlijke dimensies van herstel onderscheidt een ervaringsdeskundige van reguliere hulpverlenende disciplines.
- de eigen ervaringen van stigmatisering en empowerment in te zetten om een herstelondersteunende (maatschappelijke) omgeving en herstelondersteunende zorg te

bevorderen. De inbreng van deze persoonlijk aan den lijve ondervonden ervaring voor de inrichting van herstelondersteunende zorg is onderscheiden van andere disciplines.

Maar gaat het dan niet gewoon om mantelzorgers? Joke van der Meulen, familie-ervaringsdeskundige: ‘Op zich wel, toch ben ik me nog maar heel kort bewust dat deze term ook over mij gaat. Ik heb mijn zoon verschillende periodes weinig gezien en gesproken, er werd van mij niets verwacht. Maar ook toen, misschien wel juist toen, speelde het een grote rol in mijn leven. Net als in de periodes dat hij in een kliniek zit, ook dan gaat de zorg die ik heb door. Het gaat met name om het stukje “zorgen hebben om”’. Sietske van der Weg, familie-ervaringsdeskundige: ‘Naast het continue zorgen hebben om ben je ook continu voorbereid op een crisis, omdat dit zo vaak gebeurt. Ook heb je te maken met onbegrip vanuit de naaste omgeving, zelfs vanuit hulpverleners.’

Waarom is familie-ervaringsdeskundigheid nodig? Van familieleden van iemand met een ernstig psychiatrische aandoening (EPA) is bekend dat het risico om zelf een psychiatrische aandoening te krijgen fors hoger ligt dan bij de gemiddelde persoon. Daar kan de familie-ervaringsdeskundige van betekenis zijn: zorgen voor ambassadeurschap en voor verbetering van ondersteuning. De familieleden van deze doelgroep hebben – net als alle mantelzorgers – de neiging om de ander voorop te stellen. Het is nodig dat ze zich bewust worden van de eigen kwaliteit van leven en dat zij niet alleen focussen op die van de naaste in/met een ontwrichtende situatie. Waarom dat van groot belang is? Goede ondersteuning helpt naasten (weer) in balans te raken of te blijven. Familie-ervaringsdeskundigen kunnen bewustzijn creëren voor dat feit. Uitdragen dat die familieleden zelf ook aandacht nodig hebben. Dat de noodzaak onderschreven wordt om ondersteuning te bieden. En dat die ondersteuning gericht is op het familielid zélf, niet op de persoon met de ontwrichtende ervaring. Zodat er een functionerend vangnet is voor die persoon zelf, om te zorgen dat zij hun eigen leven goed op de rails kunnen houden. Een vorm van preventie dus, daar waar de ervaring leert dat het onthouden van deze steun leidt tot (oplopend tot ernstige) vermindering van kwaliteit van het leven van familieleden.

Specifieke ondersteuning van familie kan patronen doorbreken

Joke: ‘Ik mis de specifieke rol van en de ondersteuning voor familie. Wie is er voor hen? Van familie wordt vaak veel verwacht, bijvoorbeeld mantelzorg. De ondersteuning richt zich op de deelnemer, cliënt of patiënt, op de buurt en op de professionals. Als familie wordt genoemd, dan is het vaak onder één noemer met naasten. Maar dat is niet hetzelfde, het verschil is de onverbreeklijke (bloed)band. Soms is sprake van problematiek die al generaties een rol speelt. Familie kan, anders dan naasten, te maken hebben met stigma en schuldgevoel. Specifieke ondersteuning van familie kan patronen doorbreken, liefst door mensen die vanuit eigen ervaring weten waar het om gaat.’ (Uit: *Krachten bundelen in de buurt*, 2020, p. 37.))Fried: zie:

<https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2020-09/Publicatie%20Verward%20Gedrag-9.920.pdf>)

Sietske: ‘De kloof die er ligt tussen de emotionele betrokkenheid en professionele betrokkenheid is groot. Het begrip daarvoor en de overbrugging daarvan komt maar moeizaam op gang vanuit de hulpverlening. Stigma en oordeel spelen daar een rol in. Ook het moeizame hanteren van privacy duwt de samenwerking met familie en naasten verder weg.’

De noodzaak van verbijzonderen van familie-ervaringsdeskundigheid

Bij de collectieve ervaringskennis van familie is een extra dimensie aanwezig. Namelijk de rol waarin je als familie zit. Die rol verandert de situatie en het bijbehorende gevoel. Als familie is het van belang om je bewust te zijn welke rol je hebt en had. Dat breng je als familie-ervaringsdeskundige in. Aan Joke van der Meulen vragend of ze ook zou meedoen aan een reguliere opleiding tot ervaringsdeskundige, antwoordt ze: ‘Nee, dat denk ik niet. Ik zal proberen onder woorden te brengen waarom dit voor mij geen optie zou zijn. Natuurlijk realiseer ik me dat er een grote overlap is en dat we veel van elkaar en elkaars ervaringen kunnen leren. Toch hecht ik aan familie-ervaringsdeskundigheid als aparte deskundigheid. Als familieleden van en met eigen ontwrichtende aandoeningen weet je dat je elkaars leven beïnvloedt. Je kunt elkaar onbedoeld ernstig beschadigen. Deze schade is dan de ervaring die aan de orde komt tijdens de opleiding. Hierover moet je ook

vrijuit kunnen spreken in de opleiding, zonder de angst dat je andere deelnemers daarmee (onbedoeld) belast. De kern van familie-ervaringsdeskundigheid zit voor mij in het gegeven dat het goed is dat het ook wel eens over mij mag gaan en niet over degene die zelf met de aandoening worstelt.'

Sietske vult aan: 'Ervaringsdeskundigen hebben door eigen ervaringen vaak een wat lastige verhouding met familie en naasten. Dit maakt dan ook dat je binnen een leeromgeving eerst andere weerstanden moet overwinnen. Dat onderwerp uitdiepen doet beide partijen geen recht. En het komt de ontwikkeling van de familie-ervaringsdeskundige niet ten goede. Op de werkvloer samenwerken is wel heel prettig, dan kun je elkaar goed aanvullen en versterken.'

Pas bij overbelasting komt er oog voor de familie

Familie Over de noodzaak om familie te ondersteunen bestaat nog heel weinig kennis. Familie blijkt een groep die meer ondersteuning nodig heeft. Vanuit het adagium van zelfredzaamheid zijn familieleden en naasten mogelijke partijen ter ondersteuning: eerst kijken hulpverleners wat iemand zelf kan doen; vervolgens kijken ze naar de mogelijkheid van steun door naasten, waaronder familie. Daarna komt professionele hulp in beeld (Bredewold e.a., 2018). Dat het al een belasting kan zijn om een familielid te hebben dat zichzelf niet zomaar redt, is een gegeven. Maar we zien in de praktijk dat de consequenties van het belasten van het sociale netwerk vaak niet wordt meegenomen. Omdat veel mensen hun familie niet laten zitten, leidt dit mechanisme vaak tot overbelasting. Pas bij overbelasting komt er oog voor de familie. Terwijl het verstandig is om juist vroegtijdig oog te hebben voor de familie: om de relatie goed te houden en om hen te steunen bij het van betekenis en hulp zijn voor hun familielid.

Daarom is het een goede zet om in het sociaal domein familie-ervaringsdeskundigheid in te zetten als een verbijzonderde vorm van mantelzorgondersteuning specifiek voor deze doelgroepen. Waarom in het sociaal domein? Omdat daar de mantelzorgers wonen. Evenals de familie-ervaringsdeskundigen trouwens. Een ander aspect van verbijzonderen is de bekendheid van deze specifieke ervaringskennis. Vanwege de bekendheid met ervaringsdeskundigheid begint de inzet ervan vanzelfsprekend te worden. Terwijl familie-ervaringsdeskundigheid nog onbekend is. Voor familie-ervaringsdeskundigheid moet dus gelobbyd gaan worden bij organisaties en beleidsmakers. Maar eerst is bekendheid nodig, dan komt er ruimte om te worden opgenomen als een manier van werken. Daarmee is familie-ervaringsdeskundigheid in een andere ontwikkelingsfase dan ervaringsdeskundigheid.

Wat kan je concreet doen om familieleden te steunen?

4 tips van familie-ervaringsdeskundige Joke van der Meulen

- Redeneer vanuit de directe familieleden zelf, niet vanuit de cliënt. Die familieleden hebben ook een ontwrichtende ervaring opgedaan. Onderzoek of zij steun nodig hebben. Ook als de cliënt niets meer met zijn/haar familie te maken wil hebben.
- Hulp aan familie van een persoon met verwarrend gedrag is altijd maatwerk en gebeurt bij voorkeur door een professionele familie-ervaringsdeskundige.
- Maak alle betrokken partijen probleemeigenaar.
- Stem als hulp- en dienstverleningsinstanties met elkaar af hoe jullie elkaar informeren en hoe de samenwerking gaat verlopen.

Meer tips

- Hulpverleners en organisaties kunnen zich afvragen waarom de huidige werkwijzen belemmeren bij het aandacht schenken aan familie-ervaringsdeskundigheid. Besef wie en wat het probleem zijn. Dat vraagt om reflectie op de gangbare manier van hulpverlening, overtuigingen, de werkcultuur, beperkte tijd, enzovoorts.
- Kijk kritisch naar de financiering van zorg. Doet de manier van financieren de ondersteuning van naasten tekort? Doet de manier van bezuinigen en het hebben over de eigen kracht vanuit het sociaal domein deze doelgroep tekort? Raken mantelzorgers hierdoor in een isolement en creëert dat vraagverlegenheid?

- Met preventie is er een wereld te ontdekken. Dat kan door eerder familie te ondersteunen en veel meer systemisch werken. Daarnaast investeren in netwerkpsychiatrie en het opzetten van steunnetwerken.
- Samenwerking tussen GGZ en sociaal domein kan deze specifieke groep mantelzorgers bieden wat ze nodig hebben.
- Maak gebruik van zaken die daar behulpzaam in kunnen zijn, bijvoorbeeld aanwezige familie-ervaringsdeskundigen of de in ontwikkeling zijnde uitbreidingsset van het antistigma spel Steekje Los (Fried: zie: <https://debagagedrager.nl/een-steekje-los-2/>).

Dit artikel is geschreven door Joke van der Meulen en Margit van der Meulen. Met dank aan familie-ervaringsdeskundige Sietske van der Weg.

33) Er wordt hard gewerkt aan de hervormingsagenda jeugd

Binnenlands Bestuur 28 oktober 2021

HAKEN EN OGEN AAN IDEEËN VOOR BETERE JEUGDZORG

Yolanda de Koster 28 okt 2021 Er wordt hard gewerkt aan de hervormingsagenda jeugd die moet leiden tot een kwalitatief goed en financieel houdbaar jeugdstelsel. Een aantal adviesrapporten wordt daarbij als ‘onderlegger’ gebruikt. *Binnenlands Bestuur* trok rode draden uit die adviezen en legde ze voor aan drie wetenschappers.

Conflict Even het geheugen opfrissen. In het langlopende conflict tussen rijk en gemeenten over de financiële tekorten in de jeugdzorg werd de arbitragecommissie gevraagd een uitspraak te doen. Deze ‘commissie van wijzen’ kwam in juni met haar uitspraak. Tot zeker 2028 moet er extra rijksbudget naar gemeenten voor de jeugdzorg, te beginnen met 1,6 miljard voor 2022. Daarnaast moeten rijk en gemeenten uiterlijk 1 januari met een ontwikkelagenda komen. Die is inmiddels door beide partijen omgedoopt tot hervormingsagenda, waar naast gemeenten en rijk ook aanbieders, professionals en cliëntorganisaties aan werken. Zoals de planning er nu uitziet, verschijnt die hervormingsagenda eind januari. Een nieuw kabinet stelt de agenda begin volgend jaar vast.

Huiswerk De werkgroepen die de komende maanden met verschillende thema’s aan de slag gaan, hoeven niet al het huiswerk opnieuw doen. Er ligt al veel. AEF en de arbitragecommissie hebben al flink wat suggesties gedaan. Dan is er het lijvige advies van de stuurgroep maatregelen financiële beheersbaarheid Jeugdwet, het tienpuntenplan voor betere jeugdzorg van FNV en Stichting Beroepseer en een (eerste) advies van de Sociaal-Economische Raad (SER). De belangrijkste gemene delers uit die adviezen heeft *Binnenlands Bestuur* voorgelegd aan wetenschappers. We spraken Mariëlle Bruning (hoogleraar jeugdrecht aan de Universiteit Leiden), Jan-Kees Helderman (universitair hoofddocent bestuurskunde en gespecialiseerd in bestuur en beleid van de gezondheidszorg aan de Radboud Universiteit) en Annemiek Harder (bijzonder hoogleraar op de leerstoel wetenschappelijk onderbouwde jeugdzorg aan de Erasmus Universiteit).

1 - Specialistische jeugdzorg van gemeenten naar rijk

‘De zwaarste vorm van jeugdzorg moet op rijksniveau worden belegd’, stelt Bruning resoluut. Het gaat daarbij vooral om jeugdbescherming en -reclassering. Dat is wat haar betreft het allerbelangrijkste dat moet gebeuren. ‘De rechter legt jongeren maatregelen op. We moeten garanderen dat die maatregelen worden uitgevoerd. Deze hulp staat zwaar onder druk.’

De plannen die er nu leven om de verantwoordelijkheid voor deze vormen van jeugdzorg van gemeenten aan regio’s over te dragen, gaan wat haar betreft niet ver genoeg. ‘Dan krijg je toch verschillen en hou je veel bureaucratische rompslomp.’ Aanbieders moeten dan nog steeds met

verschillende regio's contracten afsluiten en prijsafspraken maken. Niet doen, adviseert Bruning. Maak het rijk verantwoordelijk en hanteer een vast landelijk tarief. Harder sluit zich volledig aan bij dit pleidooi. Ook de jeugd-ggz bij moet worden weggehaald bij gemeenten en op het bordje van het rijk worden gelegd, vinden beiden.

2 - Begrenzing van de reikwijdte van de jeugdzorg 'Ik zie aan een kant het belang van inperking van de reikwijdte, maar hoe bereik je dat. Je wilt ook geen kinderen aan hun lot overlaten', stelt Helderman. Hij vindt dat ingezet moet worden op normaliseren en demedicaliseren. 'Daarvoor is een sterke toegang nodig, met generalisten als basis. Zij geven lichte ambulante, beschikkingsvrije ondersteuning. Specialisten moeten in de nabijheid van de toegang (het wijkteam) worden gepositioneerd.' De generalisten moeten daarnaast een netwerk opbouwen met onder meer het onderwijs en het zogeheten voorliggende veld; algemene en vrij toegankelijke voorzieningen in een wijk of gemeente, aldus Helderman. Met ouders, scholen en professionals moet het gesprek worden aangegaan wat echt nodig is, en vervolgens of die hulp vanuit de jeugdhulp van de gemeente moet worden betaald.

'Er moet kritisch naar het aanbod worden gekeken', vindt Harder. 'Kijk goed naar wetenschappelijk bewezen effectieve interventies. Het kaf moet van het koren worden gescheiden. Gemeenten moeten niet alles vergoeden.' In haar ogen is het belangrijker om eerst goed te kijken naar het probleem en om te kijken of en wat er nodig is om dat probleem te verhelpen. 'Een goede triage is belangrijk. Geef niet meteen hulp, maar kijk het af en toe ook even aan. Soms lost een probleem zichzelf op, soms hoort een probleem bij het opgroeien. Zet deskundige mensen bij de voordeur die kunnen beoordelen wat een normaal probleem is en wat een zorgwekkend probleem.' Gedragswetenschappers, zoals orthopedagogen en ontwikkelpsychologen moeten wat haar betreft aan die toegangspoort staan.

3 – Inkomensonafhankelijke eigen bijdrage 'Dit zou niet mijn eerste keuze zijn', stelt Harder. 'Waar ga je de grens leggen.' In haar ogen is het belangrijker om te bekijken of de hulp gaat bijdragen aan het oplossen van een probleem. Het vragen van een eigen bijdrage is bovendien complex, ook administratief. 'Welke hulp moet wel en niet onder de eigen bijdrage vallen. Het wordt volgens mij nodeloos ingewikkeld, waarbij ik me afvraag of de baten wel tegen de kosten opwegen.' Bruning denkt eerder aan een morele eigen bijdrage of een bijdrage in natura. Pas als dit niet werkt en het gemeenten ook niet lukt de deur dicht te gooien voor bepaalde vormen van 'vage' jeugdhulp kan de invoering ervan, voor bepaalde vormen van jeugdhulp, worden overwogen.

34) De afspraken voor het pgb van de zorgverzekeraar, het Zvw-pgb, lopen dit jaar af

Per Saldo 28 oktober 2021

Belangrijke nieuwe Zvw-pgb-afspraken in 2022

De afspraken voor het pgb van de zorgverzekeraar, het Zvw-pgb, lopen dit jaar af. Omdat het kabinet demissionair is, kunnen we geen nieuwe afspraken maken over grote wijzigingen voor dit pgb. Er is daarom voor gekozen nieuwe afspraken te maken alleen geldend in 2022. Met voor ons zeer belangrijke punten.

27 OKTOBER 2021 Voor budgethouders zijn de volgende afspraken voor 2022 cruciaal om goed met hun pgb om te kunnen gaan.

- Alle zorgverzekeraars informeren de budgethouder over het Zvw-pgb en nemen hierbij ook op hun website een verwijzing op naar Per Saldo.
- De spoedprocedure voor (tijdelijke) ophoging van het pgb blijft in stand.
- Flexibiliteit in het inzetten van uren (de ene week bijvoorbeeld wat meer dan de andere week) is een meerwaarde van het pgb.

- Er wordt door de verzekeraar in beginsel niet afgeweken van de indicatie die de onafhankelijk wijkverpleegkundige heeft gesteld.
- Als het gaat om pgb-toekenning en de geldigheidsduur van een indicatie is maatwerk het uitgangspunt.

Meer informatie De bestuurlijk Zvw-rgb-afspraken worden gemaakt door het ministerie van VWS, Zorgverzekeraars Nederland (ZN), de beroepsvereniging Verzorgenden Verpleegkundigen (V&VN) en Per Saldo. We zijn en blijven in overleg over nieuwe afspraken vanaf 2023. Met, naar we hopen, dan een aantal grotere wijzigingen.

Bestuurlijke afspraken Zvw-rgb 1 januari 2022 t/m 31 december 2022

[Download](#) (Fried: zie:

[https://files.pgb.nl/app/uploads/2021/10/27130108/Bestuurlijke afspraken Zvw-rgb 2022 1 januari 2022 t m 31 december 2022.pdf](https://files.pgb.nl/app/uploads/2021/10/27130108/Bestuurlijke_afspraken_Zvw-rgb_2022_1_januari_2022_t_m_31_december_2022.pdf) ‘

pdf · 2 MB

35) Niet verantwoord Wlz open te stellen voor jeugdigen met psychische stoornis

Per Saldo 28 oktober 2021

Jeugd-ggz niet naar Wlz, te veel onzekerheden en zorgen

Staatssecretaris Blokhuis vindt het op dit moment niet verantwoord de Wet langdurige zorg (Wlz) open te stellen voor jeugdigen met een psychische stoornis. Dit is voor hen en hun ouders een teleurstellende uitkomst. Dat betekent dat deze jongeren aangewezen blijven op de benodigde hulp op grond van de Jeugdwet. Gemeenten organiseren dit, maar dat gaat helaas nog niet op alle plaatsen goed genoeg. Om dit te verbeteren neemt de staatssecretaris wel een aantal maatregelen.

20 OKTOBER 2021 Wij zitten er sinds februari 2014 achteraan om volwassenen én kinderen met een ggz-indicatie toegang te geven tot de Wlz. Lees daarover op deze pagina de voorgaande berichten. Voor de volwassenen is het nu zover, maar voor de jeugd dus helaas niet. Wij zijn daar teleurgesteld over. Deze groep blijft nu afhankelijk van de gemeenten en/of verzekeraars.

Permanent toezicht/zorg in nabijheid

Centraal moet staan, vinden wij, dat de jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Daarbij zouden de voorwaarden voor toegang tot de Wlz leidend moeten zijn, ongeacht de leeftijd: een blijvende behoefte aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid. Dat geldt ook voor een groep jeugdigen met ggz-problematiek. Zij zijn gebaat bij toegang tot de Wlz: de beperkingen die deze kinderen en jongeren hebben gaan niet over. Willen zij kunnen functioneren en participeren, dan moeten zij verzekerd zijn van goede zorg en ondersteuning, levenslang en levensbreed. Om deze reden past de huidige invulling van de uitgangspunten van de Jeugdwet niet bij deze groep kinderen. De Wlz geeft jeugdigen en hun ouders rust, onder meer omdat daar langdurige indicaties kunnen worden afgegeven.

Ontwikkeling en meedoen Maar wij zien ook dat de Wlz nadelen kent voor deze groep, omdat de volledige zorg niet helemaal gegeven kan worden. Zo is de Wlz niet gericht op ontwikkeling of meedoen in de samenleving. Ook is er in de Wlz alleen aandacht voor het individu en niet voor het gezin. Voor gezinnen met kinderen met een psychische aandoening is het juist belangrijk dat de zorg ook op het gezin gericht is. De Wlz biedt dan ook niet voor ieder kind de beste oplossing. Maar dit zou per situatie bekeken moeten worden, zodat ieder kind passende zorg krijgt. Om die reden vinden wij dat jeugdigen met een langdurige psychische stoornis niet uitgesloten mogen worden van toegang tot de Wlz en vinden wij het besluit van de staatssecretaris een teleurstellende gang van zaken.

Staatssecretaris onzeker en bezorgd Het komt erop neer dat de staatssecretaris te onzeker is of de overheveling wel budget neutraal zal zijn, een voorwaarde die hij vooraf stelde. Met andere woorden: blijven de kosten in de Wlz even hoog als die nu in de Jeugdwet worden gemaakt? Hoe groot is de groep waar we het nu over hebben? Over die grootte heeft de staatssecretaris geen goed beeld kunnen krijgen, maar het lijkt erop dat er een behoorlijk groter aantal aanvragen zal zijn dan uiteindelijk kan worden toegelaten tot de Wlz.

Daarnaast ligt zijn zorg bij de vraag of een passend zorgaanbod voor deze doelgroep in de Wlz wel is gegarandeerd? De Jeugdwet biedt deze groep jeugdigen een integraal pakket aan zorg waaronder ook behandeling, klinische opname en systeemondersteuning. Bij overgang naar de Wlz is er niet automatisch een aanspraak op al deze vormen van zorg in de Wlz. Het gevolg zou zijn dat een deel van de jeugdigen na toelating tot de Wlz ook nog een deel uit de Jeugdwet zullen moeten ontvangen. Kortom, de uitvoering van de beoogde overheveling blijft voor de staatssecretaris met te veel onzekerheden en zorgen omgeven om het goed te kunnen laten verlopen. Hij verwacht niet dat deze constatering de komende tijd zal veranderen. Nog meer onderzoeken en/of verkennen acht hij daarom ook weinig zinvol.

Maatregelen staatssecretaris Omdat de uitvoering van de Jeugdwet niet in alle gemeenten goed gaat, stelt de staatssecretaris ter verbetering extra geld beschikbaar en wordt er gewerkt aan een Hervormingsagenda voor de Jeugd die moet leiden tot een duurzame verbetering en houdbaarheid van het jeugdhulpstelsel.

36) Mensen vinden het steeds belangrijker om mee te denken over lokaal beleid

Platform 31 28 oktober 2021

Hoe klim je hoger op de participatieladder? Een casestudy van de gemeente Schagen

Wie deelt, kan ook vermenigvuldigen. Daarom werkt de Noord-Hollandse gemeente Schagen aan een grote verkeersveiligheidsanalyse op basis van eigen data én de input van ruim 300 bewoners. De gemeente deelt haar cijfers, de bewoners delen alle verkeerspunten die zij als gevaarlijk ervaren. Deze case laat zien hoe een constructieve dialoog zorgt voor betere participatie en meer genuanceerde uitkomsten. Maar welke stappen moet je daarvoor als gemeente zetten?

De aanpak van de gemeente Schagen

Mensen vinden het steeds belangrijker om mee te denken over lokaal beleid. Of dat nou gaat om ingrijpende klimaatmaatregelen of tastbare veiligheidsprojecten. De gemeente Schagen scherpste daarom haar participatieambitie aan. “Voortaan bekijken we per project welke participatiemethoden mogelijk en wenselijk zijn”, vertelt (Fried: zie: <https://www.youtube.com/watch?v=p--GLYdL2U&t=1551s>) projectmedewerker Kim Gaasbeek Janzen-Huysman. Oftewel: niet altijd kiezen voor het gebaande pad van burgers informeren of raadplegen, maar wél burgers meer invloed geven door ze minimaal actief te betrekken of liever nog in co-creatie samen te werken aan beleid. Hoger op de [participatieladder](#) (Fried: zie: <https://www.citizenlab.co/blog/civic-engagement-nl/participatieladder-digitale-tijdperk/?lang=nl>) dus.

Zo werkt Schagen actief samen met haar inwoners tijdens de voorbereiding van een grootschalig [verkeersveiligheidsproject](#) (Fried: zie: <https://samen.schagen.nl/nl-NL/projects/verkeersveiligheid-schagen>). Deze inwoners konden online op een kaart een locatie ‘pinnen’ met bijbehorende foto. Daarbij vertelden zij waarom ze een verkeerssituatie gevaarlijk vinden en voor welke groep bewoners dit het meeste geldt. En waren andere bewoners het hiermee eens? Dan konden ze de ‘pin’ een like geven. In totaal waren er ongeveer 900 likes van ruim 300 bewoners.

Verrijking van de data

De gemeente Schagen had al 'harde' cijfers over bijvoorbeeld het aantal ongelukken, de gereden snelheden en de samenstelling van de bevolking. Die data zijn dankzij de opgezette samenwerking aangevuld met de perceptie van inwoners – dus waar zij zich onveilig voelen en waardoor dat precies komt. Het resultaat is een rijkere dataset, die meer kleur en nuance biedt. De belangrijkste tussentijdse conclusies stuurt de gemeente terug naar alle participerende inwoners, aangevuld met een enquête om dieper in te gaan op de onveiligste verkeerssituaties. Vervolgens verwerkt de gemeente de resultaten van de 'ideeën-fase' en de enquête in haar risicoanalyse. Ook hiervan krijgen de bewoners de resultaten, zodat iedereen weet welke verkeerspunten worden aangepakt én welke locaties op een later moment aan de beurt zijn.

Conclusies van participatie

Het is waardevol dat de gemeente Schagen van tevoren goed inzichtelijk heeft gemaakt wat het doel van het project is en hoe de bewoners konden participeren. "Hoe meer mensen meedoen, hoe beter wij weten wat de belangrijkste verkeerspunten zijn", schreef de gemeente op de projectsite. Ook zei de gemeente Schagen dat ze niet alle inzendingen direct kan aanpakken. Waar mogelijk komen deze inzendingen aan de beurt in volgende projecten.

De gefaseerde aanpak van de gemeente Schagen leidt tot meer nuance, meer betrokkenheid en meer begrip. Door te investeren in een hogere vorm van participatie en meer dialoog, is het resultaat een waardevolle, completere risicoanalyse. Mèt breder draagvlak.

37) De VNG roept alle gemeenten op convenanten te ondertekenen

Ieder(in) 28 oktober 2021

Tekent jouw gemeente ook voor een betere uitvoering van het hulpmiddelenbeleid?

Op maandag 26 oktober heeft minister De Jonge verbeterafspraken over toegang, levering, service en onderhoud van hulpmiddelen naar de Tweede Kamer gestuurd. Het ministerie en de VNG willen dat de uitvoering van het hulpmiddelenbeleid verbetert.

Belangrijke convenanten Eerder dit jaar leverde dit Verbetertraject hulpmiddelen al twee belangrijke convenanten op. Een convenant dat regelt dat een cliënt een hulpmiddel kan meenemen wanneer hij of zij verhuist naar een andere gemeente of onder een andere wet komt te vallen. En een convenant met afspraken over hoe te handelen bij een complexe hulpmiddelenaanvraag.

Voorbeeldbrief De VNG roept alle gemeenten op deze convenanten te ondertekenen. Als lokale belangenbehartiger kun je jouw gemeente vragen dat te doen. Schrijf hierover een brief naar het College (download de voorbeeldbrief)(Fried: zie:

<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fiederin.nl%2Fwp-content%2Fuploads%2F2021%2F10%2FVoorbeeldbrief-Gemeente-Convenanten-Landelijk-normenkader-hulpmiddelen.docx&wdOrigin=BROWSELINK>) of maak gebruik van je inspraakrecht.

Meer over de afspraken die gemaakt zijn rondom verbetering van het hulpmiddelenbeleid, lees je in ons [websitebericht Kom in actie voor verbetering uitvoering hulpmiddelen in jouw gemeente](#). (Fried: zie: <https://iederin.nl/kom-in-actie-voor-verbetering-uitvoering-hulpmiddelen-in-je-gemeente/>)

38) Voldoende (geschikte) woningen voor mensen met een fysieke beperking

Ieder(in) 28 oktober 2021

Onbeperkt wonen: over lokaal woonbeleid voor mensen met een fysieke beperking

18 oktober 2021 Hoe kunnen gemeenten, woningcorporaties en lokale cliëntenorganisaties bijdragen aan voldoende (geschikte) woningen voor mensen met een fysieke beperking? Platform 31 onderzocht dit in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het onderzoek brengt de knelpunten in kaart en geeft tips en voorbeelden voor beter woonbeleid. Daarmee is het interessant voor lokale belangenbehartigers die zich met wonen en zorg bezighouden.

Doelgroep vaak niet goed in beeld 'Onbeperkt wonen' is de titel van het onderzoeksrapport van Platform 31 (Fried: zie: <https://www.platform31.nl/>) over wonen voor mensen met een fysieke beperking. In dit onderzoek zijn vijf gemeenten betrokken: Putten, Utrecht, Dordrecht, Breda en Nijmegen. Overal is er sprake van een krappe woningmarkt en het blijkt dat mensen met een fysieke beperking en hun woonbehoefte onvoldoende in beeld zijn. In het bijzonder geldt dat voor de woonbehoeften van jongeren/jongvolwassenen. Woningaanpassingen regelen blijkt vaak ingewikkeld en niet altijd is duidelijk wie verantwoordelijk is voor welke aanpassingen.

Voorbeelden van lokaal beleid De gemeente Breda heeft samen met de woningcorporaties afspraken op papier gezet over woningaanpassingen. In een schema staat voor allerlei aanpassingen beschreven wie verantwoordelijk is voor het aanpassen en voor het onderhoud. In Nijmegen probeert men het aantal toegankelijke woningen te vergroten. Dat gebeurt onder andere door een woningcorporatie die bij onderhoudsprojecten ook altijd de toegankelijkheid aanpakt, bijvoorbeeld door meteen de galerijvloeren op te hogen.

Naar een inclusief woonbeleid Om het woonbeleid inclusiever te maken doet het rapport een fors aantal aanbevelingen, waaronder:

- Stop met leeftijdsgebonden labeling, om de kansen voor (jong)volwassenen op een geschikte woning te vergroten.
- Pas standaard de principes van 'design for all' toe voor nieuwbouwwoningen (bijvoorbeeld geheel drempelloos, bredere deurposten).

Verder luidt het advies om op landelijk niveau aandacht te besteden aan inclusief wonen en/of een specifiek programma op te zetten, gericht op het realiseren van inclusieve woningen en woonvormen. Ieder(in) vindt het belangrijk dat de woningnood onder mensen met een beperking wordt aangepakt en daarvoor moeten de aanbevelingen uit het rapport voortvarend worden uitgevoerd.

Klik hier voor meer informatie over en het downloaden van het rapport Onbeperkt wonen? van Platform 31 (Fried: zie: <https://www.platform31.nl/publicaties/onbeperkt-wonen>).

39) Zorgverzekeraars: inhaalzorg zo weinig mogelijk naar de zelfstandige klinieken

Zorgvisie 29 oktober 2021

Zelfstandige klinieken moeten zo weinig mogelijk inhaalzorg doen, vindt ZN Zorgverzekeraars willen dat de inhaalzorg zo weinig mogelijk uitwijkt naar de zelfstandige klinieken. ZN heeft de voorkeur dat deze zorg bij het ziekenhuis in de regio van de patiënt blijft. ZN heeft ZKN en zbc's niet gevraagd de vele behandelingen die door corona zijn uitgesteld, de NZa schat 200.000, in te halen. 'Dan betalen we dubbel', zegt een woordvoerder. 'Om een ziekenhuis te compenseren én de zbc te betalen.'

'Het is niet de bedoeling dat we twee keer betalen voor een behandeling', aldus ZN. 'Je kunt elke euro zorgpremie slechts één keer uitgeven', legt de woordvoerder uit. 'We hebben als

zorgverzekeraars ook de rol om in het belang van de premiebetaler te handelen. Dus is het niet de bedoeling om te stimuleren dat een patiënt van een ziekenhuis naar een zbc gaat.'

Houden aan afspraken Bovendien stelt ZN dat ziekenhuizen 'binnen een redelijke tijd' alsnog de achterstallige behandelingen kunnen wegwerken die zijn ontstaan door de coronadrukke: 'We hebben nu eenmaal contracten. Dit doen we ook om de infrastructuur in stand te houden. Zelfstandige klinieken kunnen niet onbeperkt zorg verlenen boven hun omzetplafond. Net als de ziekenhuizen moeten zbc's zich aan de afspraken houden. Zo werkt het nu eenmaal in de zorg.' Overigens zijn zorgverzekeraars verplicht om hun patiënten en huisartsen bij zorgvragen te wijzen op beschikbare alternatieven – in dit geval zbc's.

Daarbij komt volgens ZN dat veel van de in te halen zorg niet verleend kan worden door zbc's. 'Het gaat voor een groot deel om de meer complexe behandelingen', zegt de woordvoerder: 'Juist deze verrichtingen werden gedaan door de umc's en topklinische ziekenhuizen, omdat die veel coronazorg op zich hebben genomen. Meestal gaat het om co-morbide patiënten.'

ZN benadrukt graag dat zbc's 'in sommige gevallen een goede oplossing bieden bij het inhalen van uitgestelde zorg'. Zorgverzekeraars zijn daarom de afgelopen tijd voortdurend in gesprek met klinieken en ZKN. Ze verwachten dat veel ziekenhuizen op korte termijn hun eigen patiënten kunnen helpen. 'Dan is er geen reden om uit te wijken naar een ander ziekenhuis of kliniek.'

Meer zorg Het ministerie van VWS laat weten dat ze hierin geen rol speelt. 'Dit is geen vraag voor VWS, maar voor de NZa. Die stuurt als toezichthouder op de uitvoering van de inhaalzorg.' VWS heeft de NZa vorig jaar aangewezen als soort regisseur van de inhaalzorg en gevraagd een kader op te stellen waarin wordt aangegeven wat nodig is om die zorg op gang te helpen.

De afgelopen maanden geeft de NZa met een maandelijks monitor de toegankelijkheid van de zorg aan. Daar waar de wachttijden te lang zijn, vindt de zorgautoriteit dat zbc's 'zeker een rol hebben' in de inhaalzorg, aldus de woordvoerder van de NZa: 'We zien ook dat ze meer zorg leveren dan voor corona.'

Dat betekent niet dat de NZa de gang naar de zelfstandige klinieken bevordert. Dat zou kunnen door verzekeraars te vragen om die keuze actief voor te leggen aan patiënten of meer zorg in te kopen. Ook NZa wijst erop dat niet alle patiënten in zbc's geholpen worden, bijvoorbeeld als hun zorgvraag te complex is of als de wachttijd daar ongeveer even lang is. Doordat naar schatting de zbc's dit jaar tot nu toe 100.000 meer behandelingen verrichtten dan vorig jaar, komen bij enkele zorgverzekeraars de omzetplafonds voor zbc's snel in zicht.

Sturen op samenwerkingsvormen Bij de coördinerende rol van zorgverzekeraars hoort volgens de NZa wel dat zij nadrukkelijk sturen op nieuwe samenwerkingsvormen om daarmee de beschikbare zorgcapaciteit optimaal te benutten. 'Dat betekent dat zij proactief het gesprek moeten aangaan met de zelfstandige klinieken over de inhaalzorg die zij zouden kunnen leveren. En daarmee via zorgbemiddeling verzekerden bemiddelen naar zelfstandige klinieken als dat kan. Patiënten kunnen contact opnemen met hun verzekeraar als zij op een behandeling wachten in een ziekenhuis en eerder geholpen willen worden. Zorgverzekeraars kunnen dan bemiddelen naar zbc's als daar eerder plek is.'

Patiëntenfederatie Nederland Patiëntenfederatie Nederland vindt het jammer dat niet meer naar het belang van de patiënten wordt gekeken door de zorgverzekeraars, NZa en VWS, schreef de organisatie afgelopen zomer in een brief aan de Tweede Kamer: 'Patiënten die wachten op zorg moeten zo snel mogelijk worden geholpen, ook als dat alleen kan in een zelfstandige kliniek die geen contract heeft met een zorgverzekeraar. Het is belangrijk dat alles op alles gezet wordt.' De Patiëntenfederatie vindt het vreemd dat de huidige financiële systematiek in deze crisis bepalend is: 'Het is van belang dat bij spreiding van inhaalzorg het geld de patiënt volgt en niet de patiënt het geld. Als er elders ruimte is om inhaalzorg te geven, dan moet dat daar gebeuren, ongeacht de financiering.'

Wachlijsten lopen op Volgens branchevereniging ZKN loopt het met de inhaalzorg niet goed genoeg. 'Onze leden vragen zich af waarom zij door VWS, NZa, ziekenhuizen en vooral de zorgverzekeraars niet platgebeld worden met de vraag of ze niet nog meer kunnen bijdragen aan de capaciteit voor de wachtende patiënten.' Liefst niet alleen voor dit moment maar met een doorkijkje naar 2022, waarin de uitdagingen volgens ZKN nog steeds groot zullen zijn: 'Zeker nu de druk op de ziekenhuizen weer toeneemt, staan klinieken klaar om bij te dragen aan de oplossing van een probleem dat ziekenhuisartsen nu dagelijks in de media naar buiten brengen.'

Volgens ZKN nemen zbc's al een stevige rol in het adresseren van de huidige inhaalzorg, maar kunnen verder opschalen: de organisatie schat met 10 procent: 'En die patiënten, die schreeuwen om een behandeling, zijn echt niet allemaal complexe gevallen.' Deze extra opschaling door de klinieken zou de zorgverzekeraars 100 miljoen euro kosten, verwacht ZKN.

'Dat is een bescheiden bedrag in vergelijking met het budget voor de totale planbare zorg. En *peanuts* in relatie tot het leed dat simpel bestreden kan worden', aldus de woordvoerder van ZKN.

'Het beleid van nu leidt alleen maar tot 'gecontroleerd oplopen van de wachlijsten' in veel ziekenhuizen. Daarmee wordt in feite een nieuwe inhaalzorg gecreëerd.'

Frits Baltesen Redacteur

40) Zolang niemand met de vuist op tafel slaat, blijft het pappen en nathouden

Binnenlands Bestuur 29 oktober 2021

GROEN STADHUIS NOG VER WEG

Harry Perree 29 okt 2021 De verduurzaming van gemeentelijk vastgoed komt moeizaam van de grond. Meer urgentie is hard nodig. Gemeenten die niet aan de energielabelplicht voldoen, dreigen anders hun eigen kantoren te moeten sluiten.

Tussenrapportage De lat voor maatschappelijk vastgoed ligt nu op een CO2-reductie van 49 procent in 2030 en 95 procent in 2050. Om dit collectieve pad te bewandelen maakt elke gemeente haar eigen gemeentelijke routekaart. Daarin zet ze op een rijtje hoe het lokale maatschappelijk vastgoed ervoor staat en hoe ze haar doel denkt te bereiken. Elke vier jaar, is het idee, stelt de gemeente haar routekaart bij. Vervolgens maakt de VNG elke twee jaar een tussenrapportage. Volgend jaar verschijnt de eerste.

Worsteling Het opstellen van de gemeentelijke routekaart blijkt bepaald niet appeltje-eitje. Directeur Michiel Otto van HEVO, dat afgelopen jaren tientallen gemeenten heeft geadviseerd en begeleid bij verduurzaming van vastgoed, verwoordt het als volgt: 'Als gemeente heb je bijvoorbeeld 15 scholen uit alle leeftijdscategorieën, 10 buurthuizen, 3 multifunctionele accommodaties, een gemeentehuis en misschien nog ergens een welzijnsvoorziening. Allemaal verschillende type gebouwen, allemaal uniek en je moet voor elk gebouw beslissen wat voor maatregelen je daar moet treffen om de energieprestatie te verbeteren om uiteindelijk in totaal op een bepaalde CO2-reductie uit te komen. Dat is een hele worsteling.'

Weinig hoopgevend Het leidt voorlopig tot een weinig hoopgevende tussenstand. 'Weinig tot geen gemeenten werken op dit moment vanuit (...) een integrale portefeuille aanpak', constateert adviesbureau Brink dat dit jaar in opdracht van de VNG een nulmeting deed naar de verduurzaming van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Met andere woorden: er zijn amper gemeenten die een eigen routekaart hebben opgesteld.

Laaghangend fruit Veel gemeenten richten zich op het goedkope 'laaghangend fruit', aldus Brink. 'De focus op deze maatregelen is niet altijd efficiënt, en zorgt ervoor dat de grootste en minder rendabele investeringen worden uitgesteld. Op deze manier komen de grote investeringen meer aan

het einde van de verduurzamingsopgave, in plaats van deze investeringen voor verduurzaming over meerdere jaren te kunnen verdelen.'

Routekaart De VNG-woordvoerder mailt dat er wel degelijk gemeenten zijn met een gemeentelijke routekaart: Utrecht, Tilburg, Eindhoven, Oss en Oldambt. Desgevraagd laten Oldambt, Eindhoven en Oss weten dat ze geen gemeentelijke routekaart hebben. Tilburg mailt van wel. Utrecht heeft geen antwoord op de vraag.

Geen deadline Wat de verduurzaming niet helpt, is het ontbreken van een harde planning. Een deadline voor het aanleveren van de gemeentelijke routekaarten ontbreekt, zo geeft Anja Buisman, procesregisseur verduurzaming maatschappelijk vastgoed bij de VNG, toe. Die gemeentelijke routekaarten zijn essentieel om de vinger aan de pols te houden over de voortgang van de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed.

Zelf verantwoordelijk Op dit moment werkt de VNG nog vooral met modelmatig berekende informatie. Buisman: 'In 2022 hebben we bij de voortgangsrapportage veel betere informatie nodig van gemeenten over de echte projecten en de echte werkelijkheid en minder uit modellen.' Gemeenten en de VNG zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de informatie. De voortgangsrapportages worden niet inhoudelijk getoetst door de rijksoverheid. 'Ik zal ze heus wel lezen en er iets van vinden, maar ik ga niet alle getallen controleren', zegt Selina Roskam, coördinerend beleidsmedewerker energietransitie utiliteitsbouw van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Teugels aangetrokken Volgens adviesbureau Brink mogen de teugels van verduurzaming wel wat aangetrokken worden. Het vertalen van de ambities uit het Klimaatakkoord naar een eigen gemeentelijke routekaart voor maatschappelijk vastgoed wordt, aldus de onderzoekers, 'vaak als vrijblijvend ervaren. Regelgeving, bindende afspraken of resultaatsverplichtingen helpen gemeenten om meer urgentie te kweken en actie te ondernemen. Het geeft richting, waarover een gemeente anders (in een politieke omgeving) zelf moet beslissen.' Oftewel, in gewonemensentaal: zolang niemand met de vuist op tafel slaat, blijft het pappen en nathouden.

41) Het bracht rust, structuur, steun en ook gezellige activiteiten

Eigen Kracht Centrale 29 oktober 2021

Kinderen die meedenken over een plan

"Ik vind het een goed idee en ik zorg dat je de namen eind van de week krijgt," zei een moeder week na week tegen een Eigen Kracht-coördinator. Een betrokken behandelaar van deze moeder had een Eigen Kracht-conferentie voorgesteld. De moeder wilde dat wel. Ze was in behandeling voor psychische klachten en er waren zorgen over haar en haar kinderen. Het eerste gesprek was met beide ouders. De Eigen Kracht-coördinator: "Ze waren heel open en vertelden dat het niet goed ging. De vrouw had veel behoefte aan rust en structuur in de dagen. Voor de kinderen was het zwaar, vooral als hun moeder last had van psychoses. Toen het ging over mensen die belangrijk voor hen waren, werd het stil."

Vriendinnenclub "Na doorvragen vertelden ze dat er zeker wel mensen waren, maar dat ze erover na wilden denken," vervolgt de coördinator. "Ze zeiden dus dat ze mij namen zouden doorgeven. Maar er kwam niets. De vader zei dat zijn vrouw het moest bepalen. Ik vroeg of de kinderen mee konden denken. Dat vonden ze allebei een goed idee. Ik maakte een afspraak met hun zoon (17) en dochter (15). Zij vonden het interessant en wilden wel meedoen. Al vrij snel vertelden zij dat hun moeder vroeger een hechte vriendinnenclub had en dat er altijd veel contact was met drie van hen. Zij kwamen vroeger ook vaak bij hen thuis en de kinderen kenden ze goed. Door alles wat er

gebeurd was, was het contact verwaterd. ‘Voor mijn moeder zou het heel fijn zijn als zij erbij zijn,’ zei de zoon.”

Allevier “De kinderen bespraken dit met hun ouders en toen deze hobbel eenmaal genomen was, ging het rollen. Ze belden de mensen eerst zelf en daarna belde ik om iedereen voor te bereiden op de planbijeenkomst. Ik sprak nogmaals met de kinderen en die dachten mee over wat nodig zou zijn voor hun moeder en wie haar kon steunen en helpen. Toen ik vroeg: ‘Wat zou voor jullie belangrijk zijn?’ moesten ze heel erg nadenken. Uiteindelijk kwamen er mensen voor beide ouders en voor beide kinderen. Het gemaakte plan was een plan voor hen allevier. Het bracht rust, structuur, steun en ook gezellige activiteiten.

Meer weten over plannen die mensen maken met hun eigen netwerk? Luister dan naar deel 2 van de podcast ‘Professional vanuit je hart’ over Eigen Kracht.(Fried: zie:

<https://professionalvanuitjehart.nl/82-ga-op-zoek-naar-bruggenbouwers-hedda-van-lieshout-deel-ii-eigen-kracht-centrale/>)

Werkwijze planbijeenkomsten en trainingen *Eigen Kracht-conferenties kunnen als altijd worden aangevraagd voor personen of gezinnen die een plan nodig hebben en voor wie verbinding met het netwerk van groot belang is. Planbijeenkomsten vinden fysiek plaats met inachtneming van de geldende coronamaatregelen of worden online georganiseerd. We gaan steeds uit van maatwerk in overleg met alle betrokkenen.*

Er vinden ook weer trainingen plaats op locatie, ook hier met inachtneming van de geldende coronamaatregelen. Een deel van onze trainingen (SKJ-gecertificeerd) is ook geschikt als online training en kan aangepast georganiseerd worden. Hier vindt u informatie over de trainingen. Voor vragen of aanvragen kunt u bellen met 085 - 049 85 64.

Een sterk verhaal op vrijdag *Voor mij is vrijdag altijd een dag om even stil te staan bij de verhalen uit de dagelijkse praktijk van mijn collega's en mij. Bijzondere verhalen, omdat uitzichtloze situaties soms 180 graden draaien. Sterke verhalen, omdat ze de kracht tonen van mensen die hun vragen durven delen met de mensen om hen heen en zo met vereende kracht tot oplossingen komen. Ze zijn het delen waard.*

Ik wens u en de uwen een goede gezondheid en veel verbinding.

Hedda van Lieshout

42) Grote bezorgdheid over plannen om 170 tot 250 arbeidsmigranten een plekje te geven

Leidsch Dagblad 29 oktober 2021

Ondernemers bezorgd om polenhotel in voormalige Baby Dump-vestiging Roelofarendsveen

Paul van der Kooij 28 oktober 2021 ROELOFARENDSDVEEN In ondernemerskringen leeft grote bezorgdheid over plannen om 170 tot 250 arbeidsmigranten een plekje te geven in het vier verdiepingen tellende pand waarin tot voor kort de Veense Baby Dump-vestiging zat.

Zo onderstrepen Ondernemersvereniging Kaag en Braassem en Bedrijvenpark De Lasso in brieven aan burgemeester en wethouders dat er lokaal en regionaal grote behoefte is aan bedrijventerreinen. Het zou daarom geen pas geven om de mogelijkheden juist te verkleinen op het langs de A4 gelegen terrein.

Ook wijst het bedrijvenpark erop dat het al zes jaar bezig is om het terrein, gezien de hoge verkeersdruk, beter te ontsluiten: ‘Zo wordt nagedacht over een noodontsluiting via het terrein van NAK Tuinbouw om hulpdiensten altijd toegang te kunnen verlenen.’ Extra verkeersdruk zou voor extra ‘veiligheidsissues’ zorgen.

Verder lijkt het de brievenverzenders geen goede zaak om, in een gebied met veel vrachtverkeer, kwetsbare verkeersdeelnemers als voetgangers en fietsers 'toe te voegen'. Zwaar persoonlijk letsel zou dan dreigen.

Ook de ondernemersvereniging pleit tegen 'een vermenging van functies'. Niet alleen omdat dat de verkeersveiligheid in gevaar zou kunnen brengen, overlast zou eveneens op de loer liggen. Vandaar de oproep om géén arbeidsmigrantenhuisvesting op een bedrijventerrein toe te staan.

Oproep Volgens de vereniging, die mede namens het Economisch Overleg Platform zegt te spreken, heerst er veel angst dat een uitzondering 'straks ook op andere locaties ruimte geeft'. En dat wil ze graag voorkomen: 'Een ondernemer met een leeg pand zal op zoek moeten naar een bedrijf dat zich daar kan vestigen en geen hotel, migrantenhuysvesting, pretpark, supermarkt of jongerenwoningen.'

In hun antwoord melden B en W dat ze 'in algemene zin geen arbeidsmigranten op bedrijventerreinen willen'. Wel zien ze mogelijkheden bij locaties die langs de randen van bestaande bedrijventerreinen liggen, zoals op De Lasso. Het mag alleen geen nadelige gevolgen voor de omliggende bedrijvigheid met zich meebrengen.

Zo mogen de verkeersstromen niet 'in sterke mate toenemen' door de plannen, kreeg de initiatiefnemer te horen toen hij begin dit jaar grofweg peilde hoe de gemeente tegenover zijn plannen aan de Conservenweg staat. 'Door bijvoorbeeld te werken met busjes/touringcars kan hieraan worden voldaan', denkt de gemeente.

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning ligt er nog niet. Mocht dat alsnog gebeuren dan hebben belanghebbenden zes weken de tijd om een bezwaarschrift in te dienen, meldt de gemeente in haar antwoordbrief.

43) Lintjes voor kinderen en jongeren die bijzonder verdienstelijk zijn

Alphen CC 29 oktober 2021

Kinderlintjes in de maak in Alphen aan den Rijn: onderscheidingen voor verdienstelijke minderjarigen

Erna Straatsma 29 oktober 2021 ALPHEN AAN DEN RIJN De gemeente Alphen aan den Rijn gaat vanaf volgend jaar november kinderlintjes uitreiken.

De gemeenteraad heeft het college van burgemeester en wethouders opdracht gegeven hiervoor een regeling op te stellen.

De politiek wil dat de lintjes gaan naar kinderen en jongeren die bijzonder verdienstelijk zijn.

De kinderborgemeester en de kinderraad moeten een rol krijgen bij de keuze van de kandidaten en een feestelijke uitreikingsceremonie.

Veel gemeenten zijn Alphen aan den Rijn al voorgegaan met de uitreiking van lintjes aan inwoners onder de achttien jaar. Dit zijn onder meer de gemeenten Den Haag, Almere, Eindhoven, Nijmegen, Zeist en Nieuwegein.

44) Informatiebijeenkomst over het vertraagde bouwproject De Poelen in Roelofarendsveen

Leidsch Dagblad 29 oktober 2021

Vertraagde bouw in Roelofarendsveen toch snel op gang en volgend jaar eerste huizen klaar

Joep Derksen 29 oktober 2021 ROELOFARENDSVEEN Grote opluchting donderdagavond tijdens een informatiebijeenkomst over het vertraagde bouwproject De Poelen in Roelofarendsveen.

Eindelijk was er goed nieuws voor de mensen die daar een huis hebben gekocht. Binnenkort wordt er namelijk begonnen met bouwen, wat een voorzichtig applausje waard bleek.

Alle 227 huizen in dit stukje Braassemerland zijn al lang verkocht, maar maandenlang bleven de kopers in onzekerheid. Doordat er vervuilde grond was aangetroffen weigerde de Omgevingsdienst West-Holland om goedkeuring te verlenen voor de bouw.

„Wat goed dat u hier bent en wat jammer dat wij hier zijn. Liever zat u thuis op de bank te dromen van een nieuwe tuin”, verwelkomde wethouder Yvonne Peters de ruim 200 aanwezigen in HAL60.

„Het is niet zo gelopen als we met elkaar hadden gewild. De bodemverontreiniging die we aantreffen, vroeg om extra acties. En vooral veel geduld van uw kant. We betreuren het ongelooflijk en leven met u mee.” Projectontwikkelaars, uitvoerders en de gemeente Kaag en Braassem hebben hard gewerkt om de problemen met de vervuilde grond op te lossen, zo meldde ze.

Grootste probleem zou zijn dat tuinders in het verleden oude sloten hebben gedempt. Dat deden ze niet alleen met grond en zand, maar ook met allerlei materialen; puin, hout, asbest, oude banden. Zelfs stalen balken en hele koelkasten werden hiervoor gebruikt. De ontwikkelaars wilden dat materiaal versnipperen en gebruiken als fundering voor de wegen door De Poelen, maar daar stak de Omgevingsdienst een stokje voor.

Besloten is nu dat Braassemerland VOF alle vervuilde grond verwijdt, zo gaf projectdirecteur Paul van Wijk aan. Daarna kunnen de huizen gebouwd worden. En in de nieuw aangelegde tuinen kunnen (toekomstige) kinderen naar hartenlust spelen en veilig graven. Vertegenwoordigers van VolkerWessels Vastgoed BV en Verwelius meldden, dat de bouwwerkzaamheden voor de huizen al in december kunnen beginnen. Eerst in het gebied 'De Poelen 1' en een maand later in 'De Poelen 2'.

Opgelucht Koper Laurens Driessen toonde zich opgelucht: „Ze doen meer dan nodig is, bijvoorbeeld waar het gaat om het afgraven van de licht verontreinigde grond (dat is namelijk wettelijk niet verplicht, red.). Als je nou niet gerustgesteld bent, weet ik het ook niet meer.” Die gevoelens deelt Rosanne Enthoven. „Ik ben heel blij. Ik durfde er niet meer vanuit te gaan, dat het goed zou komen.”

De wethouder verzekerde dat ze de voortgang van De Poelen goed in de gaten zal houden: „We hebben geen grotere uitdaging dan woningbouw; natuurlijk blijf ik er bovenop zitten.” Het bureau Royal Haskoning DHV onderzoekt hoe het komt dat de vervuilde grond niet al veel eerder is ontdekt en wie er verantwoordelijk is voor de vertragingen. Maar dat onderzoek zal de bouwwerkzaamheden niet vertragen. De wethouder: „Onze eerste prioriteit is zo snel mogelijk met de bouw te starten. Ik heb goede hoop, dat dit binnen een aantal weken gaat gebeuren.”

45) Een gemeente met rond de 30.000 inwoners is eigenlijk prachtig

Leidsch Dagblad 30 oktober 2021

Burgemeester Van der Velde neemt afscheid van Kaag & Braassem: 'Op moeilijke momenten staan mensen meteen schouder aan schouder'

Paul van der Kooij 30 oktober 2021 ROELOFARENDSEEN In de kleine twaalf jaar dat ze burgemeester was van fusiegemeente Kaag en Braassem - een regeerperiode die volgende week ten einde komt - moest Marina van der Velde-Menting regelmatig aan het lied 'De Veerpont' van Drs. P denken.

Met name aan de beginzinnen maken in haar ogen zo treffend duidelijk hoe betrekkelijk een term als de 'overkant' is. Dat is toch gewoon de kant waar je op dat moment niet bent? Maar in haar gemeente, 'met het Braassemermeer dat als een grote plas tussen de kernen in zit', merkt ze hoe 'de overkant' een speciale lading kan hebben: „Als iets niet lekker loopt in een kern, hebben mensen nog altijd de neiging om te zeggen: aan de overkant van het water wordt het wel goed geregeld, waarom bij ons niet?”

Toch is er volgens haar wel wat veranderd in de loop der jaren: „Aanvankelijk leek er meer achterdocht achter te zitten, gevoed door het water en de afstand die dat kan creëren. Nu wordt het meer als gelegenheidsargument gebruikt. Als het uitkomt, bloeit het op.”

Hoe jammer ze dat fenomeen ook vindt, ze ziet tegelijk ook voordelen in het 'benoemen' van de overkant: „Want stel je voor dat we iets over het hoofd hebben gezien. Het geeft ons als gemeente ook de gelegenheid om uit te leggen hoe de dingen bedacht zijn. Dat we bijvoorbeeld mooie nieuwe scholen zijn gaan bouwen in kernen waar de nood het hoogst was. En dat we bij sneeuwschuiven heus niet bij Roelofarendsveen beginnen, maar eerst de grote wegen doen.”

Ze vindt het daarbij grappig om te zien dat in Leimuiden, een kern die lange tijd klaagde dat Roelofarendsveen wél de woningbouw kreeg waar 'de overkant' zo naar snakte, mensen nu aangeven dat er te veel tegelijk uit de grond wordt gestampt.

In zijn algemeenheid heeft ze ook het idee dat de gemeente, die 1 januari 2009 ontstond, 'op de goede weg is': „Zo hadden we lange tijd twee ondernemersverenigingen. Dat is er nu één geworden en zo moet het ook. Dat geldt overigens voor meer onderdelen, ook in de zorgverlening.”

Alphen Tegelijk blijft het een feit dat de verschillende dorpen - mede door het 'grote water in het midden van de gemeente' - heel anders georiënteerd zijn. „Aan de kant van het voormalige Jacobswoude zijn ze meer op Alphen aan den Rijn gericht, aan de kant van Alkemade meer op Leiden. Het levert de eeuwige discussie op of het wel goed geweest is dat de gemeente zo is ingedeeld?”

Ook dat lijkt haar een gelegenheidsargument. „Wat maakt het nou uit waar iemand winkelt of naar school gaat? Het gaat erom waar je woont en je het daar goed hebt. Dáár heb je als gemeente de verantwoordelijkheid voor.”

Om die verantwoordelijkheid aan te kunnen, is grondig bekeken welke bestuurlijke taken de gemeente moest houden en welke ze beter kon uitbesteden. Wat bleef waren de taken die belangrijk zijn voor de 'korte lijntjes' met de inwoners - 'beleidsterreinen waar belangenafwegingen een rol spelen' - wat ging waren taken als belastingen: „Die hebben we weggezet bij de gemeente Alphen, maar we hebben daarbij wel gezegd hoe we willen dat die worden geheven. En doordat we onszelf zo goed kunnen bedruipen, is er denk ik ook nooit druk gezet op een verdere samenvoeging. Wat elders in de regio wel anders is.”

Van der Velde is daar blij om. „Een gemeente met rond de 30.000 inwoners is eigenlijk prachtig, ook omdat inwoners en bestuur elkaar makkelijk kunnen bereiken. Ik pleit dan ook voor dit soort omvang van gemeenten.”

Gemeenschapszin Speciale troef daarbij zou de gemeenschapszin zijn. „Die zorgt ervoor dat er in de verschillende kernen een ongelooflijke hoeveelheid dingen wordt georganiseerd door toneelgemeenschappen, wandelgroepjes en weet ik al niet”, zegt ze.

De gemeenschapszin staat ook garant voor extra steun op moeilijke momenten. „Dan staan mensen meteen schouder aan schouder”, merkte ze bijvoorbeeld toen de ramp met de MH17 vier jonge gemeentegenoten het leven kostte die 'heel erg actief waren in de gemeenschap en daar veel contacten hadden’.

De gemeenschapszin deed eveneens wonderen toen de gemeente in 2015 zo'n tweehonderd vluchtelingen - voornamelijk uit Syrië - opving in sporthal De Tweesprong: „Vooraf had ik zoiets van: hoe regel ik dit? Er was ook enige onrust in de buurt. Maar toen het zich voltrok, bleek dat iedereen graag wat wilde doen. Er zijn heel veel kledingstukken, toiletartikelen, speelgoed en dekens langs gebracht. Ook vroegen verenigingen zich af wat ze konden doen om de mensen op te vrolijken. Zo gaven muziekgezelschappen uitvoeringen en gingen ze samen met mensen muziek maken. Sportverenigingen gingen met kinderen voetballen. En ga zo nog maar even door. Het programma was zo overladen dat je zelfs moest oppassen dat het een beetje te hanteren was voor de mensen zelf.”

„Mensen zeggen wel eens dat dat je er hier moeilijk tussen komt; dat het een gesloten gemeenschap is. Maar dat heb ik nooit zo ervaren. Als je interesse toont in wat mensen met elkaar doen, mag je altijd meedoen.”

Daarbij zou het schelen dat ook de in Rotterdam geboren burgemeester ‘vrij direct in de vraagstelling is en niet om de dingen heen draait’. Op veel terreinen werkte dat prima, bij het alcoholgebruik dat ze regelmatig aan de orde stelde lang niet altijd.

„Bemoei je niet met onze mores, wij gaan hier zo mee om en doen dat altijd zo”, kreeg ze tot in de gemeenteraad te horen. Toch ziet ze wel verandering: „Bij kinderrommelmarkten en -vakantieweken drinken ouders niet langer bier en wijn. En tot in sportkantines staat men tegenwoordig open voor voorlichting over de grote gevolgen die alcoholconsumptie op de jonge hersenen heeft. Blijven druppelen bewerkstelligt dat mensen op een goed moment toch met je willen meedenken. En dat is gelukkig gebeurd”, verklaart ze.

Afscheid Dinsdag neemt ze afstand van de macht tijdens een afscheidsraad waarin ze al spreekend de veerpont de raadszaal in wil halen. Maar afstand van de gemeente neemt ze allerm minst. Omdat zij en haar man zich er al snel thuis zijn gaan voelen en de rustige ligging in de Randstad ideaal achten, hebben ze namelijk een nieuwbouwhuis gekocht in de ‘parel aan de A4’. Over dat kopen wil ze graag kwijt dat ze als burgemeester ‘beslist niet is voorgetrokken’: „Zo heb ik me gewoon ingeschreven voor Braassemmerland en toen ik werd uitgeloot was ik daar ergens wel blij om. Het gaf aan dat ik een gewone gegadigde was. Bij een tweede huis werden mijn man en ik wel ingeloot, maar hebben we het niet gedaan omdat het toch niet gunstig op de zon lag. Uiteindelijk zijn we voor plan-Westend gegaan en hebben we weer meegeloot. Daarbij kregen we uiteindelijk onze zevende voorkeur.”

Prettig aan de woning vindt ze niet alleen dat de eigen sloep er een steiger heeft, maar ook dat ze aan alle kanten merkt dat ze in een wereld woont die leeft. Van auto’s die over de Braasemdreef rijden, een hogesnelheidstrein die langskomt, een vliegtuig dat overvliegt tot mensen die langs varen en peddelen. „Mensen zeggen wel eens: ze kunnen al varende in je tuin kijken, maar ik vind dat leuk. Graag ook steek ik mijn hand op en maak een praatje.”

Wat het vliegverkeer betreft heeft ze als burgemeester er nog voor gevochten om, wanneer het luchtruim opnieuw wordt ingedeeld en ook dorpen als Roelofarendsveen veel meer vliegtuigen over dreigen te krijgen, genoeg rustige momenten over te houden om als mens te kunnen herstellen. Als burger moet ze straks maar afwachten wat daar van komt. „Ach”, zegt ze bij voorbaat. „Gelukkig ben ik niet zo’n geluidsgevoelig mens.”

46) Via de Wet voorkeursrecht kan de gemeente een actieve rol in het grondbeleid nemen

Binnenlands Bestuur 1 november 2021

ERFPACHT ALS MIDDEL TEGEN GRONDSPECULATIE

Redactie 31 okt 2021 Er zouden in ons land zo’n miljoen huizen bij moeten komen. Tegelijkertijd is er onzekerheid over de bevolkingsontwikkeling en er is het vraagstuk van de kwalitatieve woningbehoefte: eengezins- of meergezinswoningen, groter of kleiner? Binnenstedelijk bouwen kan beperkt en de bodemkwaliteit levert in. Dat betekent nadenken over bouwen in uitleggebieden. En daarmee staat volgens Johan de Kruijff, Universitair docent Bestuurskunde aan de Radboud Universiteit, grondpolitiek en -gebruik weer op de agenda.

Lange termijn Grondgebruik voor de gebouwde omgeving betekent dat er voor lange termijn beslag wordt gelegd op deze grond. Zeker 3,5 miljoen woningen in Nederland staan er al tussen de 50 en 100 jaar. Dat aantal is in de afgelopen 10 jaar met slechts 1 procent afgenomen. Dat maakt herontwikkeling of functieverandering van die woningvoorraad moeilijk. Daarbij spelen emotionele redenen – mensen zijn gebonden aan hun vertrouwde buurt – maar ook zakelijke redenen rondom eigendomsverhoudingen en de waarde van de onderliggende grond een rol.

Knelpunt Met de opkomst van nieuwe – meer flexibele – bouwtechnieken lijkt het dat opbouwen, weer afbreken en elders weer opbouwen van woningen makkelijker en minder milieubelastend kan zijn. Dat veronderstelt wel dat er geen economische motieven overblijven om woningen leeg te laten staan. En daar zit met het huidige denken over grondpolitiek nu juist een knelpunt. De eigenaar van de grond verliest geld wanneer bij functieverandering van een woonwijk de grond weer een natuur- of waterbergingsfunctie of een agrarische bestemming krijgt. Immers, grond bestemd voor bebouwing is meer waard dan grond voor andere doeleinden.

Herbezinning Omdat er veel onzekerheid is over de kansen en risico's bij woningbouw in nieuwe uitbreidingsgebieden, is herbezinning op grondpolitiek en de gevolgen van functieverandering van grond wenselijk. Centrale vraag daarbij is wat te doen om het extra ruimtebeslag voor de komende 10 jaar op de lange termijn (50+ jaar, of korter indien nodig) makkelijker van functie te laten veranderen zonder al te hoge kosten? Het ruimtebeslag van de huidige gebouwde omgeving blijft buiten beschouwing omdat het moeilijk is om eenmaal gevestigde rechtsverhoudingen te veranderen.

Bovenmatige winstverwachtingen Het huidige grondbeleid van gemeenten is veelal passief en faciliterend, mede als gevolg van de bovenmatige winstverwachtingen rondom grondexploitatie die, na de financiële crisis van 2008, niet meer reëel waren. Gevolg van dat passieve beleid is dat er alle ruimte is voor de markt om strategische grondposities op te kopen en zo een sterke onderhandelingspositie richting gemeente te verkrijgen. Niet alleen de gemeente merkt dat, maar ook potentiële kopers zijn daarmee afhankelijk van die marktpartijen en betalen hoge prijzen voor grond en bebouwing. Op de korte termijn lijkt er allemaal niet veel aan de hand: in de neo-liberale filosofie doet de markt gewoon zijn werk.

Actief grondbeleid Via de Wet voorkeursrecht kan de gemeente een actieve rol in het grondbeleid nemen. Dat kan het bereiken van maatschappelijke doelen vergemakkelijken. Maar alleen actief grondbeleid in combinatie met verkoop van grond is eigenlijk meer van hetzelfde. Het lost de problemen die kunnen ontstaan bij eventuele toekomstige functieveranderingen niet op omdat de waardeontwikkeling van de grond maar ook de versnippering van eigendom van de grond in stand blijft.

Erfpacht Het aloude instrument van erfpacht kan een oplossing bieden in dit dilemma. Als de grond in handen is van de samenleving, dan is het uiteindelijk makkelijker om toekomstige functieverandering te realiseren omdat de ongerealiseerde waardestijging van de grond geen rol meer speelt bij de besluitvorming. De gemeente waardeert bezittingen en ook grond volgens de huidige boekhoudregels op basis van de oorspronkelijke kostprijs of lagere marktwaarde. Dat betekent dat bij waardestijging van bezittingen geen winst maar een zogenaamde stille reserve ontstaat. Pas bij daadwerkelijke verkoop ontstaat een boekwinst of eventueel -verlies en komt er geld op de bankrekening.

Waarderisico Een erfpachtconstructie draagt bij aan het tegengaan van grondspeculatie en heeft voor de gebruiker van de grond als voordeel dat er geen financiering voor aankoop van grond nodig is. Daar staat een jaarlijkse kostendeckende vergoeding tegenover, die ook invloed kan hebben op de leencapaciteit voor een hypotheek. Bij overdracht van het vastgoed speelt onder erfpacht de waarde van de grond geen rol meer: de prijs van de grond ligt vast via de erfpachtconstructie en dat voorkomt dat de koper een waarderisico gaat lopen op de ondergrond van de woning of het bedrijfspand. Omdat de gemeente als eigenaar de grond tegen historische kosten in de boeken heeft staan, is er daar ook geen waarderisico.

47) Betreft Beantwoording Kamervragen over de verbreding van de A4

Email Henk van Tol 1 november 2021
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Rijnstraat 8
2 5 15 XP Den Haag
Postbus 20901
2 5 00 E X Den Haag
T 0 7 0-456 0000
F 0 7 0-456 1111
Ons kenmerk I E NW/BSK-2021/288129
Uw kenmerk 2 0 21Z1785

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG
Datum 29 oktober 2021

Betreft Beantwoording Kamervragen over de verbreding van de A4

Geachte voorzitter,

Hierbij ontvangt u mijn antwoorden op de vragen van het lid Van Haga (Groep Van Haga) over de verbreding van de A4.

Vraag 1

Bent u bekend met de berichten 'Stad in greep van filespook'¹, 'Extra rijstroken en nieuw aquaduct moeten verkeersproblemen A4 oplossen'² en Den Haag twijfelt aan Verbreding snelweg A4'³?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u de garantie geven dat er uiterlijk in 2026 wordt aangevangen met het verbreden van de A4 en de komst van een nieuw aquaduct bij Roelofarendsveen? Kunt u een toelichting geven, met daarbij de status van de inloop- en inspraakavonden, alsmede de verdere technische uitwerking van de concrete plannen?

Antwoord 2

Op dit moment kunnen er helaas nog geen garanties gegeven worden over de planning van het aanlegprogramma snelwegen. Uw Kamer is in de MIRT voortgangsbrief van 9 juni 2021 geïnformeerd, dat onder coördinatie van het Ministerie van LNV onderzoek wordt gedaan naar maximale rekenafstanden voor verschillende emissiebronnen in alle sectoren en dat in afwachting van de resultaten geen Tracébesluiten worden genomen.

¹ De Telegraaf, 13 oktober 2021, 'Stad in greep van filespook'

² Omroep West, 6 februari 2020, 'Extra rijstroken en nieuw aquaduct moeten verkeersproblemen A4 oplossen' (<https://www.omroepwest.nl/nieuws/3994546/extrarijstroken-en-nieuw-aquaduct-moeten-verkeersproblemena4-oplossen>)

³ Omroep West, 24 juni 2020, 'Den Haag twijfelt aan verbreding snelweg A4' (<https://www.omroepwest.nl/nieuws/4065053/den-haag-twijfelt-aan-verbreding-snelwega4>)

Op 9 juli heeft het Kabinet op basis van technisch-modelmatige argumenten besloten om voor alle emissiebronnen een maximale rekenafstand van 25 kilometer te hanteren. Nu de maximale rekenafstand bekend is wordt in beeld gebracht wat de gevolgen hiervan zijn voor de planning van dit project en andere projecten. Vanzelfsprekend zal uw Kamer via de gebruikelijke lijnen over de aanpassing van planningen worden geïnformeerd.

In het kader van deze en andere wegenprojecten blijven we de omgeving (betrokkenen en belanghebbenden) informeren over de voortgang van de projecten. Voorop staat dat de te nemen besluiten zullen worden uitgewerkt en onderbouwd conform de vigerende wet- en regelgeving (onder meer de Tracéwet, de Wet natuurbescherming en de Wet milieubeheer) en de omgeving hierbij zal worden betrokken.

Vraag 3

Is het, gezien het feit dat het nu al dagelijks muurvast staat, mogelijk om de verbreding van de A4 in de tijd naar voren te halen?

Antwoord 3

In 2018 is op verzoek van de regio het budget voor het project A4 knooppunt Burgerveen-N14 twee jaar naar voren gehaald, zodat er twee jaar eerder gestart zou kunnen worden met de uitvoering. De verbreding van de A4 nog verder naar voren halen is niet mogelijk, onder meer door de te doorlopen procedures die in wetgeving zijn vastgelegd en de aanbesteding van het werk.

Vraag 4

Kunt u garanderen dat we, na uitspraken van de Haagse wethouder Van Asten, niet gaan terugroepen bij de verbreding van de snelweg A4?

Antwoord 4

Verbreding van de A4 is noodzakelijk. Het project A4 Haaglanden-N14 levert een bijdrage aan het oplossen van diverse knelpunten uit de File Top 50 (zie hiervoor ook het MIRT Overzicht 2022). Het Ontwerp-Tracébesluit van 2020 is gebaseerd op de destijds vigerende verkeercijfers met zichtjaar 2030. Het blijkt dat door de extra rijstroken het verkeer beter zal doorstromen en de voertuigverliesuren aanzienlijk zullen afnemen. Ook de meest actuele verkeersberekeningen met het vigerende verkeersmodel NRM 2021 laten dit zien. Uit deze verkeersberekeningen blijkt dat het verkeer verder zal gaan toenemen richting 2040.

Vraag 5

Wat gaat u doen met de data van TomTom, waaruit blijkt dat het filespook zich verder uitbreidt? Kunt u in uw beantwoording duiden welke oplossingen u gaat bieden voor het bumper aan bumper rijden op snelwegen, alsmede het feit dat automobilisten in de rij staan om de stad in en uit te komen?

Antwoord 5

Niet alleen uit de data van TomTom blijkt dat de files weer toenemen. Ook de langetermijnprognoses van de IMA-2021 wijzen op een groei van het totaal aantal reizigerskilometers (bandbreedte van -1% tot +31%). Deze groei is niet gelijkmatig over het land verdeeld. Op veel plekken in Nederland zal de mobiliteit op de langere termijn blijven groeien.

We werken weliswaar meer thuis, maar daartegenover staan ontwikkelingen die zorgen voor een sterke toename van mobiliteit, zoals de groei van de bevolking en de welvaart. Daarom wordt gewerkt aan een breed pallet van maatregelen om de toenemende files aan te pakken. Het ministerie investeert in de capaciteitsuitbreiding van wegen, maar bijvoorbeeld ook in openbaar vervoer en

fietsinfrastructuur. Daarnaast zet het ministerie van IenW, samen met de andere ministeries, in op het ondersteunen en faciliteren van hybride werken.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. B. Visser